

Zittingsdocument

A10-0044/2026

5.3.2026

VERSLAG

over de algemene richtsnoeren voor de voorbereiding van de begroting 2027,
afdeling III – Commissie
(2025/2246(BUI))

Begrotingscommissie

Rapporteur: Nils Ušakovs

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN	24
ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, ONDERZOEK EN ENERGIE.....	31
ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID	37
BRIEF VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN	47
BRIEF VAN DE COMMISSIE VEILIGHEID EN DEFENSIE	52
BRIEF VAN DE COMMISSIE BEGROTINGSCONTROLE	58
BRIEF VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, KLIMAAT EN VOEDSELVEILIGHEID	65
BRIEF VAN DE COMMISSIE VOLKSGEZONDHEID.....	70
BRIEF VAN DE COMMISSIE VERVOER EN TOERISME.....	76
BRIEF VAN DE COMMISSIE REGIONALE ONTWIKKELING	82
BRIEF VAN DE COMMISSIE LANDBOUW EN PLATTELANDSONTWIKKELING	87
BRIEF VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS	90
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	93
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	94

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de algemene richtsnoeren voor de voorbereiding van de begroting 2027,
afdeling III – Commissie
(2025/2246(BUI))

Het Europees Parlement,

- gezien artikel 314 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien artikel 106 bis van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie,
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie¹ (Financieel Reglement),
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027², de in verband hiermee door het Parlement, de Raad en de Commissie overeengekomen gezamenlijke verklaring³ en de hieraan gerelateerde unilaterale verklaringen⁴,
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2022/2496 van de Raad van 15 december 2022 tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027⁵,
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2024/765 van de Raad van 29 februari 2024 tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027⁶,
- gezien zijn resolutie van 16 december 2020 over het ontwerp van verordening van de Raad tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027⁷,
- gezien zijn resolutie van 15 december 2022 over het opschalen van het meerjarig financieel kader 2021-2027: een veerkrachtige EU-begroting die geschikt is voor nieuwe uitdagingen⁸,
- gezien zijn resolutie van 3 oktober 2023 over het voorstel voor een tussentijdse

¹ PB L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

² PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

³ PB C 444 I van 22.12.2020, blz. 4.

⁴ PB C 445 van 29.10.2021, blz. 252.

⁵ PB L 325 van 20.12.2022, blz. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2496/oj>.

⁶ PB L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj>.

⁷ PB C 445 van 29.10.2021, blz. 240.

⁸ PB C 177 van 17.5.2023, blz. 115.

herziening van het meerjarig financieel kader 2021-2027⁹,

- gezien zijn resolutie van 27 februari 2024 over de ontwerpverordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027¹⁰,
- gezien Besluit (EU, Euratom) 2020/2053 van de Raad van 14 december 2020 betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie en tot intrekking van Besluit 2014/335/EU, Euratom¹¹,
- gezien het voorstel van de Commissie van 22 december 2021 voor een besluit van de Raad tot wijziging van Besluit (EU, Euratom) 2020/2053 betreffende het stelsel van eigen middelen van de Europese Unie (COM(2021)0570) en het standpunt van het Parlement van 23 november 2022 daarover¹²,
- gezien zijn resolutie van 10 mei 2023 over de gevolgen voor de EU-begroting 2024 van de stijgende financieringskosten van het herstelinstrument voor de Europese Unie¹³,
- gezien zijn resolutie van 7 mei 2025 over een vernieuwde langetermijnbegroting voor de Unie in een veranderende wereld¹⁴,
- gezien de verplichtingen van de EU uit hoofde van de Overeenkomst van Parijs en haar toezeggingen in het kader van het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal,
- gezien Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) (PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1, ELI¹⁵:
- gezien de speciale rapporten van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering getiteld “Global Warming of 1,5 °C”, gepubliceerd in 2018, “Climate Change and Land”, gepubliceerd in 2022, en “The Ocean and Cryosphere in a Changing Climate”, gepubliceerd in 2022,
- gezien Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting¹⁶ (conditionaliteitsverordening),
- gezien zijn resolutie van 18 december 2025 inzake de tenuitvoerlegging van het conditionaliteitsmechanisme voor de rechtsstaat¹⁷,

⁹ PB C, C/2024/1195, 23.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1195/oj>.

¹⁰ PB C, C/2024/6751, 26.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6751/oj>.

¹¹ PB L 424 van 15.12.2020, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj>.

¹² PB C 167 van 11.5.2023, blz. 162.

¹³ PB C, C/2023/1084, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1084/oj>.

¹⁴ PB C, C/2026/575, 24.2.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/575/oj>.

¹⁵ PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>.

¹⁶ PB L 433I van 22.12.2020, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>.

¹⁷ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0343.

- gezien het Interinstitutioneel Akkoord van 16 december 2020 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie betreffende begrotingsdiscipline, samenwerking in begrotingszaken en goed financieel beheer, alsmede betreffende nieuwe eigen middelen, met inbegrip van een routekaart voor de invoering van nieuwe eigen middelen¹⁸,
- gezien de interinstitutionele proclamatie betreffende de Europese pijler van sociale rechten van 13 december 2017¹⁹ en zijn resolutie van 19 januari 2017²⁰ daarover, het actieplan van de Commissie van 4 maart 2021 voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en de Verklaring van Porto over sociale zaken, die in mei 2021 door de leden van de Europese Raad is aangenomen,
- gezien de algemene begroting van de Europese Unie voor het begrotingsjaar 2026²¹ en de daaraan gehechte gemeenschappelijke verklaringen van het Parlement, de Raad en de Commissie,
- gezien de conclusies van de Raad van 17 februari 2026 over de begrotingsrichtsnoeren voor 2027,
- gezien artikel 95 van zijn Reglement,
- gezien de adviezen van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, de Commissie industrie, onderzoek en energie en de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid,
- gezien de brieven van de Commissie buitenlandse zaken, de Commissie veiligheid en defensie, de Commissie begrotingscontrole, de Commissie milieubeheer, klimaat en voedselveiligheid, de Commissie volksgezondheid, de Commissie vervoer en toerisme, de Commissie regionale ontwikkeling, de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling en de Commissie cultuur en onderwijs,
- gezien het verslag van de Begrotingscommissie (A10-0044/2026),

Begroting 2027: het laatste jaar van het huidige MFK moet gericht zijn op resultaten voor mensen, de economie en de planeet en op het verschaffen van investeringen ter bevordering van het concurrentievermogen

1. is van mening dat, in tijden van grote geopolitieke en institutionele instabiliteit, veiligheidsdreigingen, protectionistische druk, verlies van concurrentievermogen, begrotingsdruk en maatschappelijke uitdagingen, een voorspelbare, solide en op de burger gerichte, efficiënte en investeringsgerichte EU-begroting van cruciaal belang blijft voor de uitvoering van het EU-beleid;
2. herinnert eraan dat de EU-begroting moet inspelen op toenemende behoeften, welvaart moet brengen door middel van een sterkere mededinging, territoriale, economische en sociale cohesie moet bevorderen, hoogwaardige banen moet creëren en beschermen, en voor veiligheid en defensievermogens moet zorgen; benadrukt dat het voor het bereiken

¹⁸ PB L 433I van 22.12.2020, blz. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

¹⁹ PB C 428 van 13.12.2017, blz. 10.

²⁰ PB C 242 van 10.7.2018, blz. 24.

²¹ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0294.

van deze doelstellingen nodig is om een sociaal rechtvaardige transitie te realiseren en dat de begroting van de Unie maatregelen moet ondersteunen om ervoor te zorgen dat niemand buiten de boot valt, met name door het concurrentievermogen van de EU op lange termijn te versterken, strategische afhankelijkheden te verminderen, innovatiekloven te dichten, de invoering van schone energie te versnellen, de uitvoering van de groene en digitale transitie te bespoedigen, bij te dragen aan mondiale klimaatmaatregelen en het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan; is vastbesloten een samenhangend en eensgezind standpunt in te nemen dat aansluit bij zijn vastgestelde beleidsprioriteiten en institutionele belangen, vlaggenschipprogramma's ondersteunt en zorgt voor zo veel mogelijk concrete voordelen voor alle mensen;

3. herinnert eraan dat de EU-begroting het grootste investeringsinstrument met toegevoegde waarde is en een aanvulling vormt op de nationale begrotingen, en als zodanig de EU in staat stelt adequaat in te spelen op de huidige veelzijdige uitdagingen, en daarbij waarborgen biedt voor welvaart en stabiliteit voor haar burgers en bedrijven;
4. herinnert eraan dat de EU-begroting, aangevuld met NextGenerationEU (NGEU) en leningen in het kader van het Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand, heeft bijgedragen tot het verzachten van de gevolgen van grote crises, waaronder de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie, en de EU in staat heeft gesteld om te reageren op de gevolgen van de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne en de klimaatcrisis aan te pakken; neemt kennis van de conclusies van de Europese Rekenkamer over de lessen die zijn getrokken uit de NGEU, onder meer met betrekking tot een beperkte verantwoordingsplicht en een beperkt toezicht op EU-niveau op de naleving van regels en voorschriften; herinnert er bovendien aan dat de EU-begroting qua omvang, structuur en regels nog steeds onvoldoende is toegerust om haar rol bij de aanpassing aan veranderende uitgavenbehoeften, uitdagingen en snel wisselende prioriteiten, het opvangen van schokken, het reageren op crises en de praktische uitvoering van het solidariteitsbeginsel ten volle te vervullen, onder meer door de werkgelegenheid te beschermen, armoede en ongelijkheid terug te dringen en de toegang tot essentiële diensten te ondersteunen; herinnert aan zijn reeds lang bestaande standpunt dat uitgaven ter dekking van de financieringskosten van NGEU het aantal EU-programma's en de financiële programmering ervan niet mogen verminderen;
5. benadrukt dat de EU-begroting voor 2027 de zevende en laatste begroting is binnen het meerjarig financieel kader (MFK) voor 2021-2027; merkt op dat de begroting voor 2027 als brug zal fungeren naar het komende MFK voor 2028-2034 en derhalve moet zorgen voor continuïteit bij het aanpakken van huidige en toekomstige uitdagingen; is ervan overtuigd dat een sterke, verantwoordelijke, efficiënte en toekomstgerichte begroting voor 2027 de vooruitgang zal consolideren die binnen het huidige MFK is geboekt, in het bijzonder door middel van hogere percentages voor de begrotingsuitvoering en de absorptie; meent dat een succesvolle nakoming van de toezeggingen in het kader van het huidige MFK de geloofwaardigheid van de EU zal versterken en haar in staat zal stellen in het volgende MFK nog ambitieuzere doelen te stellen, om te zorgen voor duurzame en inclusieve groei op lange termijn en een veerkrachtigere economie en samenleving; is van mening dat de begroting voor 2027, als laatste begroting van het huidige MFK, sterk de nadruk moet leggen op een doeltreffende uitvoering en tijdige tenuitvoerlegging van gedegen projecten met een

grote impact, teneinde tastbare resultaten voor mensen en regio's te genereren; is verder van mening dat de begroting 2027 een beslissende test vormt voor het financieel management van de EU, met name wat betreft een doeltreffende verlaging van de hoeveelheid nog betaalbaar te stellen bedragen (RAL); dringt erop aan dat de Commissie en de begrotingsautoriteit een uitgebreide beoordeling uitvoeren van de impact van de uitgaven uit de EU-begroting, om zo een solide, op feiten gebaseerde basis te leggen voor het volgende MFK, gericht op een doeltreffende uitvoering en tastbare resultaten voor de burgers, en op de resultaten van de economie, het concurrentievermogen en de investeringen van de Unie, en van Europese bedrijven, met name kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's);

6. benadrukt dat voor een doeltreffende uitvoering van de uitgaven van de Unie in het laatste jaar van het huidige MFK niet alleen een toereikende financiering nodig is, maar ook een sterke uitvoeringscapaciteit op nationaal, regionaal en lokaal niveau; benadrukt dat het belangrijk is de professionalisering, digitalisering en technische capaciteit van lokale overheden, met name kleine en middelgrote overheden, te ondersteunen om de kwaliteit van projecten te verbeteren, een tijdige uitvoering te waarborgen en het effect van door de Unie gefinancierde investeringen te maximaliseren;

Het Europese sociale model en de territoriale cohesie, fundamentele waarden beschermen en welvaart bevorderen

7. benadrukt de cruciale rol van het cohesiebeleid als instrument voor het doen van investeringen om duurzaamheid en opwaartse sociale en territoriale convergentie te bevorderen als belangrijke pijler van het concurrentievermogen van de EU; wijst erop dat het cohesiebeleid meerwaarde biedt als het op doeltreffende, inclusieve en tijdige wijze wordt uitgevoerd op basis van een versterkt partnerschapsbeginsel; merkt op dat de toenemende uitdagingen als gevolg van de huidige economische, sociale en geopolitieke context de middelen voor het cohesiebeleid onder druk zetten; roept ertoe op voldoende middelen uit te trekken om deze kwesties aan te pakken, de duurzaamheid en verbetering van de levenskwaliteit van de mensen in alle regio's te waarborgen, het concurrentievermogen en de innovatie van de EU en de regio's te stimuleren en demografische uitdagingen aan te pakken, en zo bij te dragen aan de groei, veerkracht en welvaart van de EU op lange termijn;
8. dringt erop aan dat er in de begroting voor 2027 meer middelen worden uitgetrokken voor investeringen in kritieke infrastructuur, waaronder vervoersnetwerken, digitale connectiviteit en energiesystemen, met gerichte steun voor minder ontwikkelde regio's en afgelegen en insulaire gebieden, teneinde ongelijkheden te verminderen, de economische en sociale cohesie te versterken en te investeren in strategische gebieden die van Europees belang zijn; benadrukt dat een gemoderniseerd cohesiebeleid een gedecentraliseerde benadering van meerlagig bestuur moet volgen en gebaseerd moet zijn op het beginsel van gedeeld beheer en partnerschap, met volledige betrokkenheid van de lokale en regionale overheden; onderstreept dat bij de financiering ervoor moet worden gezorgd dat de middelen worden ingezet waar ze het hardst nodig zijn om regionale verschillen te verkleinen, en dat ze gericht zijn op resultaten en economische toegevoegde waarde, met inachtneming van subsidiariteit;
9. herinnert eraan dat de EU krachtens artikel 349 VWEU verplicht is specifieke

maatregelen te nemen voor de ultraperifere regio's, met uitzondering van berggebieden, die te maken hebben met aanzienlijke natuurlijke beperkingen; benadrukt daarom dat deze regio's blijvende, gerichte steun nodig hebben, onder meer door middel van een versterkt programma van speciaal op een afgelegen en insulair karakter afgestemde maatregelen (POSEI);

10. herinnert eraan dat de arbeidsmarkt toekomstbestendig moet worden gemaakt en dat de vaardigheidskloof, de braindrain en het probleem dat vaardigheden niet aansluiten bij de behoeften van de samenleving moeten worden aangepakt, evenals de demografische druk en de beperkte toegang tot kansen, met name door middel van gerichte maatregelen om ongelijkheden te verminderen en kwetsbare groepen te ondersteunen, waaronder personen met een handicap en personen die het risico lopen op armoede of sociale uitsluiting; roept op tot het nemen van initiatieven en het doen van investeringen gericht op het bevorderen van billijke arbeidsomstandigheden en effectieve strategieën om talent te behouden, met als doel om structurele crises op het gebied van personeel aan te pakken en systemische kwetsbaarheden in de lidstaten te voorkomen, met name in de gezondheidszorg en de sociale sector; benadrukt dat talenkennis van cruciaal belang is ter bevordering van arbeidsmobiliteit, grensoverschrijdende samenwerking en het concurrentievermogen van de EU-economie; is van mening dat, om de beroepsbevolking van de EU in de toekomst concurrerend te houden en tegelijkertijd een sociaal rechtvaardige transitie te realiseren, het noodzakelijk is om vast te stellen op welke gebieden de grootste behoefte bestaat aan opleiding en omscholing, ook voor jongeren, om te zorgen voor een gecoördineerde en ambitieuze aanpak van lacunes op het gebied van vaardigheden en om substantiële steun te verlenen voor de opschaling van kmo's, die de ruggengraat van de Europese economie vormen, zodat zij kunnen doorgroeien naar mondiale markten;
11. wijst erop dat technologie en artificiële intelligentie (AI) het werkgelegenheidslandschap snel veranderen; benadrukt dat mensgerichte en goed gereguleerde AI-technologie het potentieel heeft om de economische groei van Europa te stimuleren en tegelijkertijd het leven van mensen te verbeteren, en benadrukt dat er inspanningen nodig zijn om te zorgen voor een bloeiende en flexibele beroepsbevolking; dringt er in dit verband op aan dat de inspanningen op het gebied van werkgelegenheid en sociale innovatie worden opgevoerd en dat wordt gezorgd voor synergieën en complementariteit tussen de EU-fondsen;
12. benadrukt dat veerkrachtige gezondheidszorgstelsels essentieel zijn voor sociale cohesie en economische stabiliteit; dringt erop aan dat de begroting voor 2027 sterke en duurzame volksgezondheidsstelsels ondersteunt en tegelijkertijd gelijke toegang tot hoogwaardige gezondheidsdiensten in alle regio's bevordert; is bezorgd over de snel verslechterende geestelijke gezondheidssituatie in Europa, met name onder jongeren; verzoekt de Commissie in de begroting 2027 voorrang te geven aan maatregelen met betrekking tot geestelijke gezondheid;
13. benadrukt dat het EU4Health-programma van essentieel belang is voor de totstandbrenging van een sterkere Europese gezondheidsunie en dat de Horizon Europe-cluster voor gezondheid een belangrijke rol speelt bij het versnellen van de verschuiving van zorg naar preventie en bij het volledig operationeel maken van de "One Health"-benadering, die uitgaat van het intrinsieke verband tussen de gezondheid van mens, dier

en milieu; is van mening dat er in het kader van het EU4Health-programma voldoende begrotingsmiddelen moeten worden uitgetrokken ter ondersteuning van maatregelen op gebieden als het genderaspect van gezondheid, seksuele en reproductieve gezondheid, toegang tot tijdige, hoogwaardige en betaalbare gezondheidszorg en de kwaliteit van de dienstverlening;

14. wijst op de cruciale rol van het bevorderen en versterken van artistieke en culturele samenwerking op Europees niveau door middel van toereikende financiering voor Creatief Europa; benadrukt dat Creatief Europa binnen de totale EU-begroting als een strategische investering moet worden beschouwd; wijst erop dat de vraag de financieringscapaciteit van het programma ruimschoots overschrijdt;
15. benadrukt dat het belangrijk is om de Europese pijler van sociale rechten te implementeren en wijst op de cruciale rol van de EU-begroting bij het ondersteunen van initiatieven die de sociale dialoog bevorderen en werknemersorganisaties sterker maken;
16. wijst erop dat gezinnen, en met name gezinnen waarbinnen gezorgd moet worden voor kinderen of afhankelijke personen, vaak te kampen hebben met financieringsmoeilijkheden en hoge uitgaven; benadrukt dat aan deze gezinnen bijzondere aandacht moet worden besteed in het kader van de relevante begrotingslijnen en de prioriteiten van de Europese pijler van sociale rechten; is van mening dat, gezien de stijgende kosten van levensonderhoud en de ernstige gevolgen daarvan voor het leven van mensen, met name de meest kwetsbaren, waaronder kinderen, het noodzakelijk is dat de begroting voor 2027 de lidstaten alle mogelijke steun biedt om deze uitdagingen het hoofd te bieden, onder meer via het Europees Sociaal Fonds Plus en aanverwante EU-instrumenten;
17. wijst erop dat artikel 34, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie luidt: “Om sociale uitsluiting en armoede te bestrijden, erkent en eerbiedigt de Unie het recht op sociale bijstand en op bijstand voor huisvesting, teneinde eenieder die niet over voldoende middelen beschikt, onder de door het recht van de Unie en de nationale wetgevingen en praktijken gestelde voorwaarden een waardig bestaan te verzekeren”; is van mening dat de toegang tot fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting niet onderhevig mag zijn aan marktversturende praktijken; is ernstig bezorgd over het feit dat de beschikbaarheid en betaalbaarheid van fatsoenlijke huisvesting in Europa in een alarmerend tempo afneemt, wat leidt tot een groeiend tekort aan woningen en een toenemend aantal Europeanen dat met dakloosheid wordt geconfronteerd; benadrukt dat vooral jongeren hierdoor worden getroffen; waarschuwt dat het gebrek aan betaalbare woningen leidt tot ruimtelijke segregatie, waardoor essentiële werknemers, met name in de sectoren gezondheidszorg, zorg en onderwijs, verder van hun werkplek komen te wonen, wat het tekort aan arbeidskrachten verergert en de veerkracht van de openbare diensten ondermijnt;
18. dringt erop aan dat er in 2027 de broodnodige investeringen worden gedaan om de huisvestingscrisis echt aan te pakken; benadrukt bovendien dat de administratieve lasten moeten worden verminderd en de efficiëntie van vergunningverlening moet worden vergroot om particulier kapitaal vrij te maken en bouw- en renovatiewerkzaamheden te versnellen; benadrukt dat in 2027 doeltreffend gebruik moet worden gemaakt van de

bestaande EU-financieringsinstrumenten om het aanbod van betaalbare, fatsoenlijke en duurzame woningen te vergroten en de kwaliteit en energie-efficiëntie van de huidige woningvoorraad te verbeteren door middel van renovatie, in overeenstemming met het Europees plan voor betaalbare huisvesting en met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel; benadrukt dat de crisis niet met overheidsinvesteringen alleen kan worden opgelost en dat het van essentieel belang is particuliere investeringen te mobiliseren en te stimuleren; moedigt de lidstaten aan om beste praktijken uit te wisselen om de toegang tot huisvesting te verbeteren, met name voor kwetsbare groepen;

19. herinnert aan de belangrijke rol die de EU-begroting speelt bij de bevordering van de Europese waarden zoals verankerd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en voor het ondersteunen van kernbeginselen als democratie, de rechtsstaat, solidariteit, inclusiviteit, rechtvaardigheid, non-discriminatie en gelijkheid, waaronder gendergelijkheid; onderstreept dat programma's van de EU zoals Erasmus+, het Europees Solidariteitskorps en Creatief Europa in aanzienlijke mate tot de bevordering van deze waarden bijdragen door inclusie, interculturele dialoog, culturele diversiteit, actief burgerschap en een gevoel van Europese samenhang te stimuleren; wijst voorts eens te meer op de essentiële rol van het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" (CERV) voor het bevorderen van Europese waarden en de rechten van burgers, en voor het waarborgen van een open, op rechten gebaseerde, democratische, gelijke en inclusieve samenleving die is gebaseerd op de rechtsstaat; wijst op de rol van het programma bij het bevorderen van actieve maatschappelijke betrokkenheid, het opbouwen van veerkrachtige samenlevingen, bewustmaking over desinformatie en het tegengaan van de achteruitgang van de democratie; dringt er bij de Commissie op aan om toe te zien op de snelle, volledige en behoorlijke uitvoering alsook de robuuste handhaving van de digitaledienstenverordening²², de digitalemarktenverordening²³ en de AI-verordening²⁴, onder meer door aan de verantwoordelijke diensten van de Commissie toereikende financiële middelen en personeel toe te wijzen; wijst nogmaals op het belang van de onderdelen "Daphne" en "Gelijkheid en rechten" van het CERV-programma, en benadrukt dat de nodige middelen moeten worden toegekend aan het bestrijden van discriminatie in al haar vormen en aan het aanpakken van alle vormen van geweld;
20. dringt aan op een ambitieuze begroting in 2027 voor Erasmus+, dat zeer doeltreffend is gebleken bij het verbreden van onderwijs en opleiding in de hele EU, het bevorderen van nieuwe werkgelegenheidskansen en het stimuleren van vaardigheden, jongerenparticipatie en gelijke kansen, waardoor het concurrentievermogen van de EU op lange termijn wordt versterkt; herinnert eraan dat de Commissie financiële

²² Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaledienstenverordening) (PB L 277 van 27.10.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

²³ Verordening (EU) 2022/1925 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2022 over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector, en tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2019/1937 en (EU) 2020/1828 (digitalemarktenverordening) (PB L 265 van 12.10.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj>).

²⁴ Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie) (PB L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).

steunmaatregelen moet nemen voor kansarmen en vraagt dat de Erasmus+-beurzen worden aangepast om rekening te houden met de hogere inflatie en hogere kosten van levensonderhoud;

21. benadrukt dat er extra financiering nodig is voor het programma Europees Solidariteitskorps, dat een bewezen staat van dienst heeft op het gebied van de versterking van de sociale cohesie, het intercultureel begrip en de betrokkenheid van de gemeenschap;
22. herhaalt dat er voldoende middelen moeten worden uitgetrokken voor de bestrijding van gendergerelateerd geweld en de ondersteuning van seksuele en reproductieve rechten en gezondheidsdiensten, vrouwenrechtenorganisaties en EU-initiatieven en -organen die echte gelijkheid tussen mensen bevorderen, ongeacht hun geslacht, leeftijd, seksuele gerichtheid of ras;
23. verzoekt de Commissie de steun van de EU op te schroeven voor de bescherming van burgers, minderheden, religieuze gemeenschappen en openbare ruimten tegen terroristische dreigingen, voor de bestrijding van extremisme, radicalisering en terroristische inhoud, ook online, en voor het tegengaan van haatzaaiende uitslatingen, antisemitisme, christenhaat, moslimhaat en racisme, die in heel Europa en de rest van de wereld alsmaar toenemen; betreurt het toenemende aantal haatmisdrijven tegen christenen en andere religieuze gemeenschappen; herinnert eraan dat het Europees Parlement in zijn jaarlijkse kwijtingsverslagen telkens weer zijn bezorgdheid heeft geuit en zijn verwachtingen heeft uitgesproken met betrekking tot het gebruik van middelen van de Unie op het gebied van onderwijs, en daarbij heeft benadrukt dat de financiële bijstand van de EU afhankelijk moet worden gesteld van de volledige naleving van de in artikel 2 VEU verankerde waarden; herinnert eraan dat de Commissie zich er overeenkomstig de in 2021 aangenomen EU-strategie ter bestrijding van antisemitisme en ter bevordering van het Joodse leven toe heeft verbonden de oprichting van een participatief Europees Holocaustmonument in Brussel te ondersteunen, gekoppeld aan kunstwerken in de hoofdsteden van de EU; verzoekt de Commissie alles in het werk te stellen om deze toezegging vóór het einde van het huidige MFK na te komen;
24. benadrukt het waardevolle werk dat is verricht in het kader van het onderdeel “Waarden van de Unie” van het CERV-programma, dat onder meer rechtstreekse financiering verstrekt aan maatschappelijke organisaties als belangrijke actoren in vitale democratieën, en bijdraagt tot democratische veerkracht; wijst erop dat burgers de kern van de Europese democratie vormen en dat maatschappelijke organisaties, die zich inzetten voor de wensen en de belangen van burgers, een belangrijk onderdeel van de Europese democratie uitmaken; herinnert aan zijn standpunt, in zijn resolutie van 7 mei 2025, dat stevige steun voor het maatschappelijk middenveld “van vitaal belang [is] voor het bevorderen van een actieve ruimte voor het maatschappelijk middenveld, het waarborgen van verantwoordingsplicht en transparantie en het informeren van beleidsmakers over beste praktijken ter plaatse”; benadrukt in dit verband het belang van alle EU-programma’s en van een verhoging van de financiering ter ondersteuning van de daadwerkelijke betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, met name in de context van de gevolgen van de verminderde financiering voor het maatschappelijk middenveld vanwege de internationale partners van de EU; wijst op de toenemende bedreiging die desinformatie en buitenlandse informatiemanipulatie vormen voor de

democratische processen van de Unie; wijst er bovendien op dat het ondersteunen van onderzoeksjournalistiek met voldoende middelen een strategische investering in democratie, transparantie en sociale rechtvaardigheid is; benadrukt tevens dat initiatieven op het gebied van mediawijsheid en factchecking moeten worden versterkt; wijst er voorts op dat adequaat gefinancierde actie om desinformatie en buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging tegen te gaan een strategische investering is in de democratische veerkracht en het publieke vertrouwen;

25. wijst nogmaals op het belang van de desbetreffende begrotingslijn voor de voortzetting en intensivering van de humanitaire missie van het Comité inzake vermiste personen op Cyprus en voor de ondersteuning van het door de twee gemeenschappen opgezette technische comité voor cultureel erfgoed;
26. benadrukt dat het migratie- en asielbeleid van de EU moet berusten op solidariteit en gedeelde verantwoordelijkheid, met volledige inachtneming van de verplichtingen uit hoofde van het nationale, EU- en internationale recht, waarbij moet worden gezorgd voor een correcte uitvoering van het asiel- en migratiepact, met volledige inachtneming van het internationaal recht inzake de mensenrechten; benadrukt dat adequate financiering van cruciaal belang blijft om de veranderende uitdagingen aan te pakken en te zorgen voor een doeltreffende herplaatsing, veilige en waardige opvang en doeltreffende en duurzame inclusie en integratie; is van mening dat het Fonds voor asiel, migratie en integratie en het instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (BMVI) in dit verband een centrale rol spelen en financiering moeten blijven ontvangen; onderstreept dat er voldoende financiering moet worden toegewezen aan lidstaten met een buitengrens; benadrukt dat mensen beter moeten worden beschermd door mensenhandel te voorkomen en dat meer steun moet worden verleend om de grensoverschrijdende samenwerking tussen de lidstaten, alsook de samenwerking tussen de lidstaten en de EU, bij de bestrijding van terrorisme, georganiseerde misdaad, drugshandel en criminele netwerken, met name netwerken die zich bezighouden met migrantensmokkel en mensenhandel, te versterken, teneinde de rechtshandhaving en de justitiële respons op deze criminele netwerken kracht bij te zetten en de lidstaten te ondersteunen die worden geconfronteerd met hybride bedreigingen, met name het inzetten van migranten als drukmiddel aan de grenzen van de EU, zoals omschreven in de crisisverordening²⁵;
27. merkt op dat meer financiering voor grensbeschermingscapaciteiten zoals bedoeld in bijlage III bij de BMVI-verordening²⁶ een hoeksteen is van een alomvattend migratiebeleid om het vrije verkeer van personen binnen de EU in stand te houden en veranderende migratie- en veiligheidsproblemen, ook die van hybride aard, aan te pakken; bevestigt het cruciale belang van de uitvoering van het asiel- en migratiepact, met inbegrip van de rol van het Fonds voor geïntegreerd grensbeheer en het BMVI bij de beveiliging van de buitengrenzen van de EU; bevestigt dat samenwerkingsovereenkomsten over migratie- en asielbeheer met derde landen

²⁵ Verordening (EU) 2024/1359 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 betreffende de aanpak van crisis- en overmachtsituaties op het gebied van migratie en asiel en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1147 (PB L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>).

²⁶ Verordening (EU) 2021/1148 van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2021 tot oprichting, in het kader van het Fonds voor geïntegreerd grensbeheer, van het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 251 van 15.7.2021, blz. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1148/oj>).

irreguliere migratie kunnen helpen voorkomen en tegengaan, smokkel kunnen helpen aanpakken, georganiseerde misdaad kunnen helpen bestrijden en de grensbeveiliging kunnen helpen versterken, mits daarbij het internationaal recht en het EU-Handvest volledig worden nageleefd; herinnert eraan dat er moet worden gezorgd voor passende financiering, personeel en personeelsopleiding voor alle agentschappen die actief zijn op het gebied van veiligheid, justitie, rechtshandhaving, asiel en migratie, evenals grensbeheer;

28. wijst erop dat de rechtsstaat een van de fundamentele waarden van de EU is en dat de eerbiediging ervan ook een essentiële voorwaarde is voor een gezond financieel beheer van de EU-begroting en een doeltreffend gebruik van EU-financiering; benadrukt dat dit van cruciaal belang is om het vertrouwen van de burgers in de EU te behouden en ervoor te zorgen dat EU-middelen in alle lidstaten concrete voordelen opleveren; herinnert eraan dat de conditionaliteitsverordening een belangrijk instrument is om de financiële belangen van de EU te beschermen tegen schendingen van de rechtsstaat; benadrukt dat de verzwakking van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de overheid en de ongepaste concentratie in aanbestedingsprocedures, alsook aanvallen op het rechtsbestel, systeemrisico's voor de rechtsstaat inhouden die een bedreiging vormen voor een goed financieel beheer; wijst op de verplichting van de lidstaten waarop maatregelen uit hoofde van de conditionaliteitsverordening van toepassing zijn, om alle toezeggingen aan eindontvangers en begunstigden te blijven nakomen; verzoekt de Commissie alles in het werk te stellen om de legitieme belangen van de eindbegunstigden te beschermen en ervoor te zorgen dat de eindbegunstigden kunnen blijven profiteren van EU-financiering; benadrukt dat eventuele maatregelen de toepassing van de conditionaliteitsverordening niet mogen afzwakken;
29. benadrukt dat de conditionaliteit met betrekking tot de rechtsstaat een fundamenteel beginsel is dat zonder uitzondering van toepassing moet zijn op alle EU-middelen, met inbegrip van prestatiegerichte instrumenten en financiering op grond van artikel 122 VWEU, zodat geen enkele EU-uitgave aan effectief toezicht ontsnapt; verzoekt de Commissie de conditionaliteit in alle financieringsstromen van de EU consequent toe te passen; benadrukt dat de maatregelen die nodig zijn voor de vrijgave van EU-financiering, zoals vastgesteld door middel van de relevante besluiten uit hoofde van de verordening gemeenschappelijke bepalingen²⁷, de verordening tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit²⁸ en de conditionaliteitsverordening, op coherente wijze als één integraal pakket moeten worden beoordeeld, dat er geen betalingen mogen worden verricht zolang er tekortkomingen bestaan, en dat betalingen evenmin het resultaat mogen zijn van onderhandelingen; benadrukt dat alle besluiten om EU-financiering geheel of gedeeltelijk op te schorten, gebaseerd moeten zijn op duidelijke, objectieve en transparante criteria en procedures; herinnert aan zijn standpunt dat middelen die zijn opgeschort overeenkomstig de conditionaliteitsverordening of wegens

²⁷ Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

²⁸ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

niet-naleving van horizontale randvoorwaarden, niet in aanmerking mogen komen voor programmawijzigingen of overdrachten; benadrukt dat het besluit om vrijgemaakte middelen te gebruiken die wegens inbreuken op de rechtsstaat waren bevroren, een prerogatief van de begrotingsautoriteit is binnen het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedure en niet aan het oordeel van de Commissie mag worden overgelaten; benadrukt met klem dat het Europees Parlement recht heeft op volledige transparantie en traceerbaarheid van EU-middelen; pleit andermaal voor één geïntegreerd en interoperabel informatiesysteem om de geldstromen te volgen;

Economische kansen creëren in het licht van strategische uitdagingen

30. onderstreept de sleutelrol van de EU-begroting bij de uitvoering van de Europese Green Deal, de verwezenlijking van een succesvolle digitale transitie, de totstandbrenging van de doelstellingen van het kompas voor concurrentievermogen en de versterking van de economische en industriële soevereiniteit van de Unie, zoals benadrukt in het rapport-Draghi en het rapport-Letta²⁹, met name wat betreft vereenvoudiging en het vermijden van onnodige administratieve lasten; herhaalt dat de Unie vastbesloten blijft om de doelstelling van klimaatneutraliteit in 2050 te halen middels investeringen op gebieden als energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en veerkrachtige elektriciteitsnetten, grensoverschrijdende mobiliteit, de circulaire economie, bescherming van de biodiversiteit, digitale innovatie en AI, en slimme energie-infrastructuur; roept op tot adequate bijscholings- en omscholingsprogramma's voor werknemers, met name in gebieden die afhankelijk zijn van koolstofintensieve sectoren, en passende steun voor kmo's, om duurzame welvaart voor Europa te waarborgen en de eerlijke transitie, het concurrentievermogen van de industrie en hoogwaardige werkgelegenheid veilig te stellen;
31. dringt voorts aan op voldoende financiering voor onderzoek, innovatie en technologische uitrol, met name op gebieden van strategisch belang, om ervoor te zorgen dat de EU flexibel en zelfvoorzienend blijft in het licht van mondiale uitdagingen, verstoringen en volatiliteit, zodat het mondiale leiderschap van de Unie wordt versterkt en strategische afhankelijkheden worden verminderd; benadrukt de rol van InvestEU, via zijn begrotingsgaranties en adviesdiensten, de kmo-component van het programma voor de eengemaakte markt en andere instrumenten bij het ontplooiën van het volledige potentieel van de grensoverschrijdende dimensie van de EU, het faciliteren van de ontwikkeling van start-ups en scale-ups, het verminderen van bureaucratische belemmeringen, het vereenvoudigen van aanvraagprocedures en het verbeteren van de toegang tot financiering; acht het van essentieel belang dat investeringen bijdragen tot de versterking van de Europese waardeketens en de ontwikkeling van industriële capaciteiten, en dat zij de strategische autonomie van de Unie versterken door de afhankelijkheid van derde landen te verminderen;
32. herinnert aan de rol van het ruimtevaartprogramma van de EU voor het vergroten van de strategische veiligheid van de Unie door middel van een groot aantal civiele en

²⁹ Draghi, M., "The future of European competitiveness" (De toekomst van het Europese concurrentievermogen), 2024; Letta, E., "Much more than a market — Speed, Security, Solidarity: Empowering the single market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU citizens" (Meer dan een markt — Snelheid, veiligheid en solidariteit. Versterking van de eengemaakte markt om een duurzame toekomst en welvaart voor alle EU-burgers tot stand te brengen), 2024.

militaire toepassingen; benadrukt dat een sterke Europese ruimtevaartsector van fundamenteel belang is voor de Europese veiligheid, open strategische autonomie, beveiligde connectiviteit, de bescherming van kritieke infrastructuur en het bevorderen van de groene en de digitale transitie, en daarom over voldoende middelen moet beschikken;

33. benadrukt dat de EU-begroting voor 2027 moet fungeren als motor voor de voltooiing van een echte energie-unie door de investeringskloof van 660 miljard EUR per jaar voor energiegerelateerde investeringen te overbruggen, met name in energie-interconnecties en strategische technologieën, zodat de overgang van Russische fossiele brandstoffen wordt vertaald in industrieel leiderschap, economische veerkracht, strategische autonomie, met name wat kritieke grondstoffen betreft, en het scheppen van hoogwaardige banen; benadrukt dat moet worden gezorgd voor de goede werking en een grotere integratie van de Europese energiemarkten door het moderniseren van grensoverschrijdende infrastructuur; dringt erop aan continu te investeren in kritieke infrastructuur, koolstofarme en hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie, om de Europese infrastructuur aan te passen aan de toekomstige vraag naar energie, afhankelijkheden te verminderen en de open strategische autonomie en energiezekerheid van de Unie te waarborgen;
34. wijst erop dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en het gemeenschappelijk visserijbeleid van centraal en strategisch belang zijn voor de verwezenlijking van de belangrijkste prioriteiten van de EU, zoals het waarborgen van de duurzame voorziening van hoogwaardig voedsel en het garanderen van voedsel- en voedingszekerheid, die een essentieel onderdeel vormen van strategische autonomie en geopolitieke stabiliteit; benadrukt dat het GLB een centrale rol speelt bij het waarborgen van een billijk inkomen voor landbouwers, een productieve, concurrerende en duurzame landbouwsector, sociale inclusie, klimaatbestendigheid en bescherming van de biodiversiteit, en bij het ondersteunen van levendige plattelandsgemeenschappen; dringt aan op voldoende middelen om landbouwers en mensen die in de visserijsector werkzaam zijn, te helpen het hoofd te bieden aan de gevolgen van inflatie, administratieve lasten, brandstofkosten, veranderingen op de mondiale voedselmarkt en ongunstige klimaatgebeurtenissen; benadrukt dat nieuwe en jonge landbouwers moeten worden geholpen en dat er gerichte aandacht moet worden besteed aan kleinschalige landbouwbedrijven en kleine visserijondernemingen; benadrukt dat rekening moet worden gehouden met de specifieke behoeften van landbouwers in lidstaten in de voorste linie, met name die welke een landgrens delen met Oekraïne, de Russische Federatie en/of Belarus; onderstreept in dit verband dat moet worden gezorgd voor een eerlijke verdeling van de rechtstreekse betalingen in het kader van het GLB, onder meer door verschillen in steunniveaus en toegang tot maatregelen tussen de lidstaten aan te pakken; benadrukt dat, in overeenstemming met het beginsel van een rechtvaardige transitie, niemand mag achterblijven en de nodige aandacht moet worden besteed aan lokale gemeenschappen, landbouwers en vissers;
35. benadrukt dat nieuwe instrumenten in de blauwe economie en het Europees oceaanpact voldoende financiering moeten krijgen van de EU en haar lidstaten, maar niet ten koste van de bestaande visserij; benadrukt dat visserij en aquacultuur van strategisch belang zijn en voldoende financiële steun moeten krijgen; onderkent dat het gemeenschappelijk visserijbeleid bijdraagt tot een stabiel inkomen en een stabiele toekomst voor vissers op

lange termijn, waarbij duurzame mariene ecosystemen worden beschermd, die van cruciaal belang zijn voor het concurrentievermogen van de sector; dringt erop aan bijzondere aandacht te besteden aan de vissersvloot van de EU om de veiligheid en beveiliging te verbeteren, onder meer door illegale visserij aan te pakken, de arbeidsomstandigheden, energie-efficiëntie en duurzaamheid te verbeteren en de modernisering van de vloot van de Unie en generatievernieuwing mogelijk te maken;

36. benadrukt de dringende noodzaak van eerlijke levens- en werkomstandigheden voor landbouwers, landarbeiders en mensen die werkzaam zijn in de visserij- en de aquacultuursector; benadrukt het belang van een betere naleving van de fundamentele arbeidsnormen van de EU, zoals billijke lonen en veilige arbeidsomstandigheden, en dringt erop aan voldoende middelen ter beschikking te stellen voor de toepassing van dit beginsel;
37. maakt zich grote zorgen over de gevolgen van klimaatverandering en de biodiversiteitscrisis in Europa en wereldwijd; wijst erop dat de kosten van niet-handelen veel hoger zijn dan de benodigde investeringen, onder meer op het vlak van klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en duurzaam waterbeheer; benadrukt dat investeringen in klimaatactie ook moeten bijdragen tot het concurrentievermogen en de strategische autonomie van de EU; benadrukt daarom de constructieve rol van het programma voor het milieu en klimaatactie (LIFE-programma); benadrukt dat het LIFE-programma een grensoverschrijdend karakter heeft en rechtstreeks door de Commissie wordt beheerd, wat essentiële factoren zijn die de voorspelbaarheid van de financiering voor eindbegunstigden en de succesvolle uitvoering van projecten waarborgen; dringt er daarom op aan dat in de begroting 2027 ambitieuze financiering voor het LIFE-programma wordt opgenomen om de overgang naar een duurzame, klimaatneutrale en veerkrachtige economie te versnellen, met bijzondere aandacht voor projecten die een duidelijke meerwaarde opleveren en overlapping met nationale inspanningen voorkomen;
38. onderstreept de centrale rol van de EU bij het coördineren en verbeteren van de paraatheid en vermogens van de lidstaten om onmiddellijk te kunnen reageren op grootschalige noodsituaties met een grote impact; vindt dat voldoende financiering ter beschikking moet worden gesteld aan het EU-mechanisme voor civiele bescherming, inclusief rescEU, om de lidstaten in extreme crisissituaties snel en doeltreffend te kunnen ondersteunen; stelt vast dat noch het Solidariteitsfonds van de EU, noch een ander fonds de door de klimaatverandering veroorzaakte extreme weersomstandigheden, die steeds frequenter en ernstiger worden, vandaag en in de toekomst volledig kan compenseren; benadrukt dat geïnvesteerd moet worden in en prioriteit moet worden gegeven aan paraatheids-, preventie- en aanpassingsmaatregelen, waaronder oplossingen op basis van de natuur;
39. verzoekt om in de begroting 2027 te voorzien in verhoogde toewijzingen voor openbare investeringen in vervoersinfrastructuur, grensoverschrijdende vervoersnetwerken en de bevordering van openbaar vervoer en duurzame mobiliteit om de EU-connectiviteit te vergroten, duurzame mobiliteit te ondersteunen en de territoriale samenhang te versterken;
40. wijst op de dringende noodzaak om, naast een hoge staat van civiele paraatheid, de

integratie en de capaciteiten op het gebied van veiligheid en defensie, met inbegrip van hybride en conventionele militaire vermogens, te versterken, hetgeen essentieel is om de Europese afschrikking, defensie, synergieën en strategische autonomie veilig te stellen en de rol van de EU als wereldspeler te versterken; benadrukt dat de EU-begroting het meest effectieve instrument is om middelen te bundelen, nationale inspanningen te harmoniseren en overheidsuitgaven te optimaliseren, waardoor aanzienlijke schaalvoordelen, potentiële besparingen en een grotere kostenefficiëntie worden gerealiseerd, dubbel werk wordt verminderd en hoogwaardige banen worden geschapen, teneinde een echte op vermogens gebaseerde Europese defensie-unie tot stand te brengen en beter voorbereid te zijn en te reageren op de huidige oorlogsstrategieën, ongeziene geopolitieke uitdagingen en hybride dreigingen, waarbij de verbintenissen inzake neutraliteit van afzonderlijke lidstaten worden erkend; benadrukt de essentiële rol van gemeenschappelijke investeringen, onderzoek en ontwikkeling en digitalisering bij defensieproductie en aanbestedingsmechanismen; herinnert eraan dat het belangrijk is om te investeren in uitrusting voor tweërlei gebruik en dergelijke uitrusting te ontwikkelen, en met name om de militaire mobiliteit van de EU te versterken door vervoersinfrastructuur voor tweërlei gebruik te financieren op prioritaire assen; benadrukt in het bijzonder de noodzaak van adequate financiële steun voor lidstaten aan de Europese buitengrenzen, met name landen die grenzen aan Oekraïne, de Russische Federatie en/of Belarus en landen die te maken hebben met schaduwvloten; benadrukt dat deze steun ervoor moet zorgen dat deze lidstaten over de nodige middelen beschikken om kritieke infrastructuur beter te beschermen, faciliteiten en installaties te onderhouden, teneinde de grotere defensie- en beveiligingsbehoeften aan te kunnen, en de buitengrenzen van de EU te beveiligen, met inbegrip van de nodige fysieke maatregelen waar dit relevant en naar behoren gerechtvaardigd is; merkt op dat de meeste Europese defensie- en veiligheidsregelingen, met name de nucleaire afschrikking, tot dusver op de NAVO berusten;

41. dringt erop aan in de Zwarte Zee, de Noordzee, de Oostzee en de Middellandse Zee Europese centra voor maritieme veiligheid en defensie op te richten als reactie op de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne en de geopolitieke ontwikkelingen in het Middellandse Zeegebied en het Noordpoolgebied; onderstreept dat deze centra het maritiem situationeel bewustzijn moeten vergroten, het mogelijk moeten maken om de zeebodem realtime vanuit de ruimte in de gaten te houden en de capaciteit voor vroegtijdige waarschuwing en de reacties moeten versterken om een antwoord te bieden op de toegenomen dreigingen van de Russische schaduwvloot, en tegelijk de veiligheid van handelsroutes moeten waarborgen;
42. herinnert eraan dat bepaalde lidstaten aan de frontlinie, met name landen die grenzen aan Oekraïne, de Russische Federatie en/of Belarus in het Oostzeegebied, en Oost-Europese lidstaten, alsook kwetsbare sectoren van de economie, zoals de landbouw, infrastructuur en militaire mobiliteit, nog steeds de gevolgen ondervinden van de oorlog in Oekraïne; benadrukt dat in grensregio's naast veiligheid ook prioriteit moet worden gegeven aan maatregelen om de economische en sociale gevolgen te beperken en de veerkracht te versterken, waarbij moet worden gezorgd voor een evenwichtige respons gebaseerd op solidariteit, met inbegrip van gerichte steun voor getroffen mensen en grensgemeenten die te maken hebben met extra druk op diensten en lokale economieën, onder meer als gevolg van demografische druk en arbeidstekorten, op basis van de ervaring met instrumenten voor snelle aanpassing; roept ertoe op om hiervoor

voldoende financiering beschikbaar te stellen in de begroting voor 2027 en om binnen het huidige MFK de continuïteit van de steun te waarborgen en de vroegtijdige uitvoering van rijpe projecten in de volgende langetermijnbegroting te vergemakkelijken;

Europa in de wereld: nu handelen om voorbereid te zijn op de toekomst

43. wijst erop dat de EU dringend haar gemeenschappelijk buitenlands beleid en mondiale invloed moet versterken, gezien het veranderende geopolitieke landschap dat wordt gekenmerkt door verschuivingen in het beleid van de VS, de Russische oorlog tegen Oekraïne en escalerende mondiale conflicten; wijst erop dat de EU passende financiering en middelen moet vrijmaken in de begroting voor 2027 om kwesties in haar nabuurschap en daarbuiten doeltreffend te kunnen aanpakken; herinnert aan het belang van een bijgewerkt strategisch kompas en de cruciale diplomatieke rol van de Europese Global Gateway; wijst erop dat de EU de verantwoordelijkheid heeft om democratische actoren, maatschappelijke organisaties en democratische instellingen in partnerlanden actief te ondersteunen, met name in regio's die te maken hebben met democratische achteruitgang;
44. benadrukt dat het belangrijk is dat de rol van de EU als leidende humanitaire actor wordt versterkt en roept op tot adequate financiering voor het programma voor humanitaire hulp om crises aan te pakken in gebieden die worden getroffen door langdurige conflicten, ontheemding, voedselonzekerheid en natuurrampen; wijst erop dat dit vooral dringend is vanwege de plotselinge afname van de internationale hulp van andere grote donoren, maar ziet in dat de Unie niet alleen met deze verantwoordelijkheid kan worden opgezegd; is ingenomen met de inspanningen van de Commissie om de externe financiering van de EU af te stemmen op de strategische prioriteiten en waarden van de Unie; verzoekt de Commissie te waarborgen dat er aanzienlijk meer financiële middelen worden uitgetrokken voor de programma's van de EU voor ontwikkeling, humanitaire bijstand en mensenrechten; benadrukt dat de EU ook voldoende middelen nodig heeft voor langetermijninvesteringen in het opbouwen van mondiale partnerschappen, en wijst erop dat het belangrijk is dat niet-EU-landen deelnemen aan daarvoor in aanmerking komende programma's van de EU; onderstreept dat er robuuste verantwoordings-, transparantie- en monitoringmechanismen nodig zijn om te waarborgen dat EU-middelen in derde landen correct en zoals beoogd worden gebruikt; is in dit verband ingenomen met het akkoord over de deelname van het Verenigd Koninkrijk aan Erasmus+ vanaf 2027; is van mening dat het afhankelijk stellen van EU-financiering van landspecifieke mijlpalen een doeltreffend en passend instrument is om de belangen van de Unie te beschermen; is van mening dat de voorwaarden voor EU-financiering die aan derde landen wordt toegekend, niet minder streng mogen zijn dan voor financiering die aan de lidstaten wordt verstrekt; dringt erop aan de Unie beter in staat te stellen om internationale partnerschappen op basis van gedeelde waarden en belangen te mobiliseren;
45. benadrukt dat de illegale, niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne de veiligheidssituatie van de EU ingrijpend heeft veranderd; wijst erop dat het Fonds voor interne veiligheid van cruciaal belang is om toenemende dreigingen te kunnen aanpakken, zoals de toename van georganiseerde misdaad met een grensoverschrijdend karakter en cybercriminaliteit; verzoekt de lidstaten te zorgen voor

consistente en complementaire inspanningen als het gaat om hun defensie-investeringen;

46. herhaalt met kracht zijn onvoorwaardelijke en volledige steun voor Oekraïne in zijn strijd voor vrijheid en democratie tegen de Russische agressie nu de oorlog op zijn grondgebied al vier jaar duurt; hekelt de verwoestende menselijke en economische gevolgen van de oorlog van Rusland; benadrukt dat er nog altijd dringend behoefte is aan meer financiering om in dringende humanitaire behoeften te voorzien, kritieke infrastructuur te herstellen en de capaciteit te vergroten van de solidariteitscorridors tussen de EU en Oekraïne voor de levering van essentiële goederen; is ingenomen met het akkoord van de lidstaten om Oekraïne in het kader van nauwere samenwerking gedurende twee jaar met een lening van 90 miljard EUR te steunen door gezamenlijk leningen aan te gaan, en om maximaal 210 miljard EUR aan Russische tegoeden die sinds het begin van de oorlog in de EU zijn bevroren, voor onbepaalde tijd te blokkeren; wijst erop dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat verantwoording wordt afgelegd voor internationale misdrijven; dringt erop aan het bijzondere instrument voor de steunlening aan Oekraïne te gebruiken;
47. wijst op de voordelen van pretoetredingsfondsen, zowel voor de uitbreidingslanden als voor de EU zelf, omdat deze zorgen voor meer stabiliteit en een grotere, omvattende convergentie met de EU, waaronder economische integratie, sociale en milieunormen en gedeelde democratische waarden; benadrukt dat het belangrijk is kandidaat-lidstaten blijvend steun te bieden zodat ze noodzakelijke hervormingen kunnen uitvoeren in het kader van hun toetreding, met name wat betreft de rechtsstaat, corruptiebestrijding, democratie, economische veerkracht en het voorkomen en bestrijden van hybride dreigingen; benadrukt dat de begroting van 2027, de laatste van het huidige MFK, ervoor moet zorgen dat het instrument voor pretoetredingssteun (IPA) III en nabuurschapssteun afhankelijk worden gesteld van de eerbiediging van Europese waarden, zoals de rechtsstaat, de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, het democratisch proces, de eerbiediging van de grondrechten en goede nabuurschapsbetrekkingen; benadrukt dat de in de faciliteiten verankerde voorwaarden strikt moeten worden toegepast; verwelkomt de uitvoering van het groeiplan voor de Westelijke Balkan om de economische convergentie van de landen van de Westelijke Balkan met de interne markt van de EU verder te ondersteunen via investeringen en groei in de regio; benadrukt dat de noodzakelijke middelen moeten worden ingezet om het toetredingsproces van Moldavië te ondersteunen, in overeenstemming met de verbintenis van de EU tot uitbreiding en regionale stabiliteit; wijst op het belang van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Republiek Moldavië en pleit er met name voor dat er voldoende financiële middelen worden uitgetrokken voor de volledige en tijdige uitvoering ervan; wijst erop dat de steun aan het Georgische maatschappelijk middenveld moet worden voortgezet, ongeacht de huidige bevroering van de financiering aan de Georgische regering;
48. benadrukt dat het Europees nabuurschapsbeleid, en in het bijzonder de oostelijke en zuidelijke partnerschappen, bijdragen tot de algemene doelstelling van grotere stabiliteit, welvaart en veerkracht van de buren van de EU, hetgeen leidt tot meer veiligheid op ons continent; wijst er derhalve op dat het belangrijk is meer middelen toe te kennen aan de begrotingsonderdelen voor de zuidelijke en oostelijke nabuurschap om politieke, economische en sociale hervormingen in deze regio's te steunen,

vredesprocessen en wederopbouw te bevorderen, hulp te bieden aan vluchtelingen, in het bijzonder via continue, verhoogde en voorspelbare financiering voor de betreffende actoren en een soepele uitvoering ter plaatse; dringt aan op een gericht en transparant gebruik van middelen, in overeenstemming met de waarden en relevante regelgeving van de EU en strikte voorwaarden om voor daadwerkelijke impact te zorgen, de regionale stabiliteit te vergroten en financieel misbruik of politieke achteruitgang te voorkomen; acht het dringend noodzakelijk dat er extra humanitaire hulp en economische ondersteuning wordt geboden in Gaza, de Westelijke Jordaanoever, Jordanië, Libanon en Syrië;

49. dringt aan op meer en gerichte financiering om de samenwerking met Centraal-Aziatische landen te bevorderen, aangezien deze voor de EU van strategisch belang zijn;
50. herinnert eraan dat de EU moet doorgaan met het aanpakken van wereldwijde crises en het bijstaan van de kwetsbaarste bevolkingsgroepen in de wereld door middel van haar programma voor humanitaire hulp, en haar mondiale rol moet blijven vervullen met behulp van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld om mondiale uitdagingen aan te pakken, mensenrechten, vrijheden en democratie te bevorderen, de capaciteitsopbouw van maatschappelijke organisaties te ondersteunen en de internationale klimaat- en biodiversiteitsverbintenissen van de EU na te komen — dit alles binnen een alomvattend monitoring- en controlesysteem; benadrukt dat humanitaire en ontwikkelingshulp bedoeld is om zowel dringende noden te lenigen als geopolitieke langetermijndoelstellingen te verwezenlijken en tegelijkertijd partnerschappen moet versterken met landen die zich inzetten voor hervormingen en stabiliteit;

Horizontale kwesties in de begroting 2027

51. maakt zich ernstig zorgen over de zeer beperkte beschikbare middelen in de begroting van 2027 voor de prioriteiten en begrotingsbehoeften van de Unie; verzoekt in dat verband volledig gebruik te maken van de beschikbare vrijmakingen zodat er voldoende financiering is om programma's en prioriteiten doeltreffend te realiseren;
52. benadrukt dat de terugbetaling van de financieringskosten van het herstelinstrument voor de Europese Unie wettelijk verplicht en dus niet-discretionair is voor de EU; merkt op dat 31 december 2026 de uiterste datum is voor betalingen aan de lidstaten in het kader van NGEU; wijst erop hoe belangrijk het is ervoor te zorgen dat bij de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit prioriteit wordt gegeven aan rijpe en vergevorderde projecten die bijdragen aan de veerkracht en strategische autonomie van de EU, zodat de faciliteit zo veel mogelijk effect sorteert; merkt bovendien op dat de financieringskosten zullen afhangen van het tempo van de uitbetalingen in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit in 2026 en van marktschommelingen bij de opbrengst van obligaties, en derhalve van nature onvoorspelbaar en veranderlijk zijn;
53. neemt kennis van de prognoses van de Commissie dat de rentekosten in 2027 kunnen oplopen tot 10 miljard EUR, hetgeen meer dan 5 miljard EUR hoger is dan de financiële programmering van 4,98 miljard EUR; maakt zich grote zorgen over de druk die dit zal leggen op de begroting voor 2027; herinnert eraan dat het Parlement, de Commissie en

de Raad zijn overeengekomen dat de uitgaven ter dekking van de financieringskosten van NGEU niet mogen leiden tot een vermindering van het aantal EU-programma's en de bijbehorende financiering; is vastbesloten om ervoor te zorgen dat alle programma's over voldoende middelen beschikken en dat de flexibiliteit en responscapaciteit van de begroting worden gehandhaafd gedurende de jaarlijkse begrotingsprocedure; dringt er voorts op aan dat de Commissie tijdens de gehele begrotingsprocedure betrouwbare, tijdige en juiste informatie verstrekt over de financieringskosten van NGEU en de verwachte uitbetalingen in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, alsook over de kosten van het liquiditeitsbeheer en de beschikbare vrijmakingen; verwacht van de Commissie dat zij bij de presentatie van de ontwerpbegroting een update geeft van de verwachte vrijmakingen;

54. benadrukt het belang van voldoende betalingskredieten in de begroting voor 2027; merkt op dat de uitvoering van de programma's op kruissnelheid is gekomen, waarbij de betalingen in het kader van de programma's voor plattelandsontwikkeling een hoogtepunt hebben bereikt, hetgeen leidt tot aanzienlijk hogere uitgaven in 2025 dan aanvankelijk geraamd; herinnert eraan dat verschillende wijzigingen in de regelgeving, zoals de tussentijdse herziening van het cohesiebeleid, voorzagen in de frontloading van betalingen in de begrotingen voor 2024-2026; merkt echter op dat er onzekerheden blijven bestaan over de mate waarin de lidstaten daadwerkelijk gebruikmaken van deze nieuwe mogelijkheden; vestigt de aandacht op de aanhoudende trend van toenemende onnauwkeurigheid in de betalingsramingen van de lidstaten; verzoekt de Commissie de ontwikkelingen op het gebied van betalingen nauwlettend te volgen en het Parlement tijdig te informeren, teneinde elk risico op betalingsachterstanden te voorkomen;
55. neemt met bezorgdheid kennis van de hoge RAL als gevolg van de aanzienlijke verwachte betalingen voor deze vastleggingen uit het MFK 2021-2027 en eerdere MFK's; verzoekt de Commissie en de lidstaten om de uitvoering van alle EU-programma's in 2027 te stimuleren, met name door rijpe en vraaggestuurde projecten te versnellen, zodat er minder RAL hoeven te worden overgedragen naar het volgende MFK; verzoekt de Commissie om in het laatste jaar van het MFK een "absorptie tegen elke prijs"-aanpak te voorkomen door onder meer geen projecten met weinig toegevoegde waarde te financieren, en wijst erop dat de beginselen van goed financieel beheer volledig in acht moeten worden genomen bij de inspanningen om de RAL te verminderen; dringt er bij de Commissie op aan de technische bijstand en andere maatregelen ten behoeve van de lidstaten te verhogen om een grotere absorptie van middelen te ondersteunen;
56. wijst erop dat voldoende eigen middelen niet alleen essentieel zijn om de terugbetaling van NGEU-leningen mogelijk te maken, maar ook om ervoor te zorgen dat de EU in de toenemende investeringsbehoeften kan voorzien, zoals benadrukt in de rapporten van Draghi, Letta en Niinistö³⁰, en op onvoorziene ontwikkelingen kan reageren; wijst er nogmaals op dat er inkomsten nodig zijn die zorgen voor fiscale en begrotingsstabiliteit en waarmee tegelijkertijd tegemoet kan worden gekomen aan de behoeften en prioriteiten van de Unie; is uitermate bezorgd over het volledige gebrek aan vooruitgang met betrekking tot de nieuwe eigen middelen in de Raad; verzoekt de Raad en de

³⁰ Niinistö, S., "Safer Together Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness", 2024.

lidstaten met spoed nieuwe eigen middelen in te voeren;

57. wijst op de sleutelrol die de EU-organen en gedecentraliseerde agentschappen vervullen bij de verwezenlijking van EU-prioriteiten; benadrukt dat een effectieve uitvoering van programma's en hoogwaardige wetgeving en een correcte tenuitvoerlegging van het beleid en de programma's van de EU, waaronder passende monitoring en handhaving, afhankelijk zijn van EU-organen en gedecentraliseerde agentschappen die over voldoende financiering en personeel beschikken; dringt erop aan om met de begroting voor 2027 te voorzien in een niveau van financiering en personeel dat aansluit bij de veranderende mandaten van de EU-organen en -instanties, en om achterstanden uit eerdere begrotingen, met name wat betreft de cyberbeveiligingsvereisten van de verordening inzake cyberbeveiliging van de EU-instellingen³¹, die door de inflatie in het verleden nog groter zijn geworden, weg te werken; herinnert aan zijn aloude standpunt dat nieuwe taken en verantwoordelijkheden gepaard moeten gaan met evenredige nieuwe middelen;
58. wijst erop dat er voortdurend inspanningen moeten worden geleverd om de in het Interinstitutioneel Akkoord van 16 december 2020 vastgelegde doelstellingen voor de mainstreaming van klimaat en biodiversiteit in de begroting van de Unie van 2027 en de uitgaven van het Europees herstelinstrument te verwezenlijken; herinnert eraan dat het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" via de uitvoering van de begroting in alle activiteiten van de Unie wordt toegepast, zoals overeengekomen in het Interinstitutioneel Akkoord;
59. wijst op de noodzaak van maatregelen om genderongelijkheid aan te pakken en gelijke kansen te bevorderen binnen en via alle EU-financieringsprogramma's bij de verwezenlijking van hun doelstellingen; neemt kennis van het werk van de Commissie aan de ontwikkeling van een methode voor gendermainstreaming in het huidige MFK;
60. is ingenomen met de vooruitgang die er is geboekt bij de versterking van het kader van de Unie voor de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, waaronder de oprichting van een specifiek agentschap; herinnert eraan dat er voor een doeltreffende preventie van witwassen en terrorismefinanciering passende begrotingssteun nodig is voor toezicht, handhaving en samenwerking; verzoekt de Commissie erop toe te zien dat middelen van de Unie niet direct of indirect worden doorgesluisd naar entiteiten die activiteiten op het gebied van witwassen en terrorisme bevorderen, mogelijk maken of financieren;
61. acht het voor de stabiliteit en vooruitgang van de Unie en het vertrouwen van haar burgers van essentieel belang dat de EU-middelen correct worden gebruikt en dat alles in het werk wordt gesteld om de financiële belangen van de Unie te beschermen; herinnert eraan dat de lidstaten en de Commissie, overeenkomstig het Financieel Reglement, bij de uitvoering van de begroting moeten toezien op de naleving van het Handvest van de grondrechten en de in artikel 2 VEU verankerde waarden van de EU moeten eerbiedigen, met name de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten

³¹ Verordening (EU, Euratom) 2023/2841 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2023 tot vaststelling van maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de instellingen, organen en instanties van de Unie (PB L, 2023/2841, 18.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj>).

van personen die tot minderheden behoren; vestigt met name de aandacht op de artikelen 137, 138 en 158 van het Financieel Reglement en wijst er nogmaals op dat de Commissie en de lidstaten verplicht zijn personen of entiteiten van middelen van de EU uit te sluiten indien deze onherroepelijk schuldig zijn bevonden aan terroristische misdrijven, terroristische activiteiten, dan wel uitlokking van, medeplichtigheid aan of poging tot het plegen van een dergelijk misdrijf of strafbaar feit, evenals corruptie, georganiseerde misdaad of andere ernstige misdrijven;

62. wijst op de cruciale rol die het fraudebestrijdingsprogramma van de Unie en het Europees Openbaar Ministerie, in nauwe samenwerking met het Europees Bureau voor fraudebestrijding en andere relevante nationale en EU-autoriteiten, spelen bij het aanpakken van grensoverschrijdende fraude en corruptie en door ervoor te zorgen dat er verantwoording wordt afgelegd voor het misbruik van EU-middelen; acht het noodzakelijk dat er meer maatregelen worden genomen voor fraudebestrijding, zowel op EU- als op nationaal niveau, en dat daartoe de gehele EU-structuur voor fraudebestrijding van passende financiële en personele middelen wordt voorzien; wijst er nogmaals op dat er voor het fraudebestrijdingsprogramma van de EU voldoende financiële middelen beschikbaar moeten worden gesteld in de begroting voor 2027;
63. verzoekt de Commissie tijdig nieuws te verstrekken over ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor de algemene beschikbaarheid van middelen, met inbegrip van ontwikkelingen in verband met de landbouwuitgaven, vermoedelijke salarisaanpassingen, de NGEU-schuldafflossing en de kosten van liquiditeitsbeheer, teruggevloeide middelen uit financieringsinstrumenten, vrijmakingen of andere relevante ramingen, alsook de financiële impact van de steunlening aan Oekraïne;
64. dringt aan op volledige transparantie en tijdige, onbeperkte toegang tot alle begrotingsinformatie en onderliggende documenten, waaronder gedetailleerde financiële gegevens en bewijsstukken, om het Parlement in staat te stellen zijn begrotingsbevoegdheden uit hoofde van de Verdragen naar behoren uit te oefenen; benadrukt dat de Commissie dergelijke toegang zonder onnodige vertraging of beperking moet verlenen en herinnert eraan dat de verstrekking van volledige en nauwkeurige begrotingsdocumentatie een essentiële voorwaarde is voor democratische verantwoordingsplicht, goed financieel beheer en de goede werking van het institutionele evenwicht van de Unie;
65. verwacht van de Commissie dat zij terdege rekening houdt met de verzoeken en prioriteiten die het Parlement in deze resolutie heeft geformuleerd en naar aanleiding daarvan onmiddellijk actie onderneemt; onderstreept zijn vastberadenheid om ten volle gebruik te maken van de begrotingsinstrumenten waarover het beschikt;

◦

◦ ◦

66. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de Rekenkamer.

ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN

aan de Begrotingscommissie

inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Rapporteur voor advies: Romana Tomc

ADVIES

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. wijst op de aanhoudende sociaal-economische uitdagingen waarmee de EU kampt, waaronder belemmeringen voor groei en concurrentievermogen, demografische veranderingen, jeugdwerkloosheid, armoede en dakloosheid, toenemende ongelijkheid, toegang tot betaalbare en fatsoenlijke huisvesting, aanpassing van vaardigheden, opleiding en industriebeleid met het oog op een rechtvaardige dubbele transitie; benadrukt dat dergelijke uitdagingen, in combinatie met geopolitieke instabiliteit, hogere kosten van levensonderhoud en de klimaatcrisis, moeten worden aangepakt door middel van krachtige beleidsmaatregelen, fondsen en programma's van de EU;
2. beklemtoont dat 2026 vanwege de geopolitieke situatie een moeilijk jaar zal zijn voor de economie van de EU; dringt erop aan met deze uitdagingen rekening te houden in de begroting voor 2027; herinnert eraan dat overheidsuitgaven noodzakelijk zijn om opwaartse sociale convergentie te waarborgen; onderstreept het belang van openbare diensten om sociale verschillen op het gebied van levens- en arbeidsomstandigheden aan te pakken door middel van sociale investeringen op de middellange en lange termijn, waarbij tegelijkertijd wordt tegemoetgekomen aan de onmiddellijke behoeften van mensen;
3. benadrukt de essentiële rol van EU-programma's op het gebied van werkgelegenheid en sociale zaken bij het ondersteunen van de economische, sociale en territoriale cohesie van de EU, het bevorderen van economische veerkracht en het versnellen van de rechtvaardige transitie, met name door middel van forse steun uit het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Sociaal Klimaatfonds; dringt erop aan voldoende middelen uit te trekken voor het werkgelegenheids- en sociaal beleid van de EU;
4. wijst erop dat het ESF+ een stuwende kracht is voor het versterken van de sociale dimensie van de EU en het voornaamste EU-instrument voor investeringen in mensen,

het bevorderen van een hoog werkgelegenheidsniveau en een billijke sociale bescherming, en het ontwikkelen van een goed opgeleide en weerbare beroepsbevolking die klaar is voor de transitie naar een groene en digitale economie, alsook inclusieve en hechte samenlevingen die gericht zijn op het uitbannen van armoede en het verwezenlijken van de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten;

5. beklemtoont hoe belangrijk het is het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten³² uit te voeren en de daarin opgenomen doelstellingen voor 2030 te halen; benadrukt dat de komende actualisering van het actieplan concrete voorstellen moet bevatten om bestaande prioriteiten uit te voeren, zoals de uitbanning van kinderarmoede, en om nieuwe uitdagingen aan te pakken, en dat deze voorstellen vergezeld moeten gaan van passende steun in de EU-begroting voor 2027; vreest dat de doelstellingen voor 2030 niet zullen worden gehaald als er niet meer wordt geïnvesteerd; wijst erop dat het ESF+-financieringskader is vastgesteld vóór de huidige crisis, die heeft geleid tot een grotere behoefte aan publieke en sociale investeringen, waarvoor het bestaande financieringskader wellicht niet toereikend is; spreekt zijn bezorgdheid uit over de zeer beperkte marges die binnen het meerjarig financieel kader voor 2021-2027 beschikbaar zijn; benadrukt dat het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten sneller moet worden uitgevoerd en dat de daarin opgenomen doelstellingen voor 2030 moeten worden gehaald;
6. wijst op de relatief lage benuttingsgraad van EU-middelen tot nu toe, als we bedenken dat 2027 het laatste jaar van het huidige meerjarig financieel kader zal zijn, en verzoekt de lidstaten gebruik te maken van de resterende EU-middelen, daarbij rekening houdend met de onlangs goedgekeurde wijzigingsprogramma's en met inachtneming van het oorspronkelijke doel van de middelen, en benadrukt dat de zichtbaarheid van deze middelen moet worden vergroot; dringt er bij de Commissie op aan de technische bijstand en andere maatregelen ten behoeve van de lidstaten te verhogen om een grotere absorptie van middelen te ondersteunen;
7. wijst op de noodzaak om met name steun te verlenen aan vrouwen, kinderen, jongeren, ouderen, personen met een handicap, kwetsbare gezinnen, vluchtelingen, alleenstaande ouders, Roma en andere groepen in kwetsbare situaties; pleit voor gerichte maatregelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid, kinderarmoede en dakloosheid, en ter bevordering van gendergelijkheid; dringt aan op een ambitieuze strategie voor armoedebestrijding en benadrukt hoe belangrijk het is om de maatregelen in het kader van deze strategie naar behoren te financieren met het oog op de goede uitvoering ervan;
8. benadrukt dat in 2024, 24,2 % van de kinderen in de EU met armoede of sociale uitsluiting te maken had en dat het percentage kinderarmoede aanhoudend hoog blijft, en is bezorgd over de gevolgen die dit in de komende jaren zal hebben; pleit voor voldoende financiering voor de Europese kindergarantie, met een specifiek budget van ten minste 20 miljard EUR; verzoekt in dat verband alle lidstaten, en niet alleen de lidstaten die het zwaarst door kinderarmoede worden getroffen, ten minste 5 % van de ESF+-middelen in gedeeld beheer toe te wijzen aan de ondersteuning van activiteiten in het kader van de Europese kindergarantie; verzoekt de lidstaten doeltreffend gebruik te

³² Mededeling van de Commissie van 4 maart 2021 getiteld "Het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten" (COM(2021)0102).

maken van andere beschikbare fondsen, zoals het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en InvestEU, om kinderarmoede uit te bannen;

9. benadrukt dat de jeugdwerkloosheid in de EU in oktober 2025 15,2 % bedroeg; uit zijn bezorgdheid over het feit dat de jeugdwerkloosheid in de EU hoger is dan de totale werkloosheid; verzoekt in dat verband alle lidstaten, en niet alleen de lidstaten die het zwaarst door jeugdwerkloosheid worden getroffen, ten minste 15 % van de ESF+-middelen in gedeeld beheer toe te wijzen aan de ondersteuning van jeugdwerkgelegenheid en activiteiten in het kader van de jongerengarantie; dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan prioriteit te geven aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid door gebruik te maken van bestaande initiatieven zoals het ESF+ en de jongerengarantie, en tegelijkertijd de arbeidsomstandigheden en aantrekkelijkheid van startersbanen te verbeteren; spreekt zijn bezorgdheid uit over het feit dat jongeren aan het begin van hun loopbaan soms in onzekere omstandigheden verkeren als gevolg van oneerlijke arbeidspraktijken die de onafhankelijkheid van jongeren ondergraven, het evenwicht tussen werk en privéleven verstoren en hun vermogen om toegang te krijgen tot huisvesting aantasten; merkt op dat vrouwen en jonge werknemers met een lager opleidingsniveau vaker te maken hebben met onzekerheid aan het begin van hun loopbaan;
10. benadrukt het gebrek aan doelmatige beleidsreacties om een antwoord te bieden op de gevolgen van de demografische uitdagingen, die voortvloeien uit de vergrijzing van de bevolking als gevolg van dalende vruchtbaarheidscijfers en de toegenomen levensverwachting, en uit de ontvolking van en braindrain uit bepaalde regio's; benadrukt de rol van instrumenten voor gezinsondersteuning; wijst op het belang van toereikende financiering voor zowel langetermijn- als voor- en vroegschoolse educatie en hoogwaardige en toegankelijke zorg- en ondersteunende diensten en faciliteiten, en van verbetering van de vaardigheden en arbeidsomstandigheden in de sector;
11. pleit voor het mainstreamen van genderbudgettering met het oog op een betere afstemming van beleid en activiteiten die de gelijke participatie en behandeling van vrouwen op de arbeidsmarkt bevorderen, en dringt aan op het opzetten van uitgebreide systemen voor het monitoren en meten van toewijzingen uit de genderbudgettering, de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, de toegang tot werk, en loon- en pensioenkloven; onderstreept het belang van genderbudgettering op alle beleidsterreinen van de EU;
12. is van mening dat een geschoolde en voorbereide beroepsbevolking van essentieel belang is om het concurrentievermogen en de economische en sociale weerbaarheid en klimaatbestendigheid van de EU tegen externe schokken te vergroten en de rechtvaardige dubbele transitie te versnellen; pleit voor versterkte maatregelen om ondervertegenwoordigde groepen beter te integreren in de arbeidsmarkt zodat zij hun welzijn kunnen vergroten, en om tekorten aan arbeidskrachten en personeel op te vangen; onderkent in dit verband de essentiële rol van vaardigheden, beroepsonderwijs en -opleiding, en betaalde hoogwaardige stages en leerlingplaatsen; onderstreept hoe belangrijk loonsverhogingen zijn om fatsoenlijke levensomstandigheden te waarborgen; benadrukt voorts het belang van sterke collectieve onderhandelingen en de rol van de sociale partners in dit verband en bij het waarborgen van kwalitatief hoogwaardige banen met eerlijke lonen, het recht op opleiding, loopbaanontwikkeling, sterke

maatregelen op het gebied van gezondheid en veiligheid, een goed evenwicht tussen werk en privéleven en non-discriminatie op de werkplek; waarschuwt dat loonsvermindering als gevolg van inflatie de kans op verminderde koopkracht voor werknemers vergroot en de levensomstandigheden kan verslechteren, en dat deze situatie verder afbreuk zal doen aan de werkzaamheid van sociaal beleid en automatische stabilisatoren, met inbegrip van nationale werkloosheidsregelingen; onderstreept in dit verband het belang van de richtlijn betreffende minimumlonen³³; benadrukt de noodzaak om in de EU-begroting voor 2027 te zorgen voor voldoende financiering voor het vaardighedenbeleid, met name voor initiatieven met betrekking tot de Unie van vaardigheden, die worden gefinancierd in het kader van het ESF+ en via de academies voor nettonultechnologie;

13. benadrukt dat EU-middelen alleen mogen worden uitbetaald wanneer de waarden en grondrechten van de EU, in overeenstemming met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, volledig worden geëerbiedigd;
14. herinnert aan het essentiële werk dat wordt verricht door de vijf EU-agentschappen die actief zijn op het vlak van sociaal en werkgelegenheidsbeleid, en benadrukt dat deze agentschappen over voldoende personeel en middelen moeten beschikken om hun mandaat te vervullen, hun doelstellingen te verwezenlijken en hun steeds veranderende taken uit te voeren; herinnert eraan dat het takenpakket van die agentschappen verandert als de beleidsprioriteiten veranderen, en benadrukt dat als de agentschappen belast worden met nieuwe taken, ook voldoende middelen beschikbaar moeten worden gesteld voor de uitvoering van die taken;
15. herinnert eraan dat proefprojecten en voorbereidende acties van essentieel belang zijn om nieuwe beleidsinitiatieven op het gebied van werkgelegenheid en sociale integratie te testen, onder meer door het verzamelen van gegevens; herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om de beoordeling van voorstellen voor proefprojecten/voorbereidende acties op onpartijdige wijze uit te voeren op basis van juridische en financiële beoordelingen die recht doen aan hun verdiensten, en de projecten uit te voeren zoals ze zijn goedgekeurd.

³³ Richtlijn (EU) 2022/2041 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende toereikende minimumlonen in de Europese Unie (PB L 275 van 25.10.2022, blz. 33, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj>).

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	28.1.2026	
Uitslag eindstemming	+: 35	
	–: 12	
	0: 0	

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

35	+
NI	Branislav Ondruš
PPE	Pascal Arimont, Andrzej Buła, David Casa, Gheorghe Falcă, Sérgio Humberto, Martine Kemp, Miriam Lexmann, Jagna Marczułajtis-Walczak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Dennis Radtke, Liesbet Sommen, Romana Tomc
Renew	Hristo Petrov, Jana Toom, Brigitte van den Berg
S&D	Francisco Assis, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Estelle Ceulemans, Vivien Costanzo, Johan Danielsson, Marit Majj, Aodhán Ó Riordáin, Evelyn Regner, Rosa Serrano Sierra, Raffaele Topo
The Left	Li Andersson, Konstantinos Arvanitis, Per Clausen, Kathleen Funchion, João Oliveira
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Maria Ohisalo

12	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Marlena Malag, Francesco Torselli, Mariateresa Vivaldini
ESN	Christine Anderson, Petar Volgin
PfE	Jaroslav Knot, Margarita de la Pisa Carrión, Pál Szekeres, Séverine Werbrouck
PPE	Henrik Dahl

0	0

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

25.2.2026

ADVIES VAN DE COMMISSIE INDUSTRIE, ONDERZOEK EN ENERGIE

aan de Begrotingscommissie

inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Rapporteur voor advies: Eero Heinäluoma

ADVIES

De Commissie industrie, onderzoek en energie verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. pleit voor een ambitieuze EU-begroting voor 2027 waarin rekening wordt gehouden met de uitdagingen waar Europa mee te kampen heeft, waaronder de aanhoudende Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en hybride aanvallen op kritieke infrastructuur in de lidstaten; benadrukt dat het concurrentievermogen van de Europese industrie dringend moet worden versterkt en dat er investeringen in de defensie-industrie, paraatheid en cyberbeveiliging nodig zijn, in combinatie met krachtige steun voor de oostelijke grensregio's van de EU die de meeste impact van de oorlog ondervinden en aanhoudende steun voor Oekraïne, onder meer door de Oekraïense technologische en industriële defensiebasis te integreren in EU-instrumenten, met name het Europees Defensiefonds en het programma voor de Europese defensie-industrie;
2. herinnert eraan dat de energievoorziening in Europa moet worden veiliggesteld in een snel verslechterende geopolitieke context; benadrukt dat alle resterende energie-invoer uit Rusland snel moet worden afgebouwd en dat de EU in het algemeen minder afhankelijk van fossiele brandstoffen moet worden; dringt daarom aan op verdere investeringen in veerkrachtige energie-infrastructuur en in productie- en toeleveringsketens voor hernieuwbare en schone energie in Europa om de energiemarkt van de EU te verdiepen en betaalbare en zekere energie te leveren aan Europese burgers en bedrijven; dringt aan op hernieuwde aandacht voor het energie-efficiëntie-eerstbeginsel door de steun voor energie-efficiëntiemaatregelen op te voeren; dringt aan op een aanzienlijke verhoging van de financiering voor de Connecting Europe Facility voor energie-infrastructuur om de grensoverschrijdende energie-interconnectiviteit, slimme energienetten en de energieopslag te verbeteren en uit te breiden en in de EU gevestigde toeleveringsketens te stimuleren; wijst erop dat zowel de distributie- als de transmissienetten in Europa verder moeten worden ontwikkeld om een meer concurrerende, onafhankelijke en complete energie-unie tot stand te brengen, hetgeen

voldoende financiering vergt;

3. pleit voor een investeringsimpuls om het concurrentievermogen van de industrie in de EU en hoogwaardige banen te ondersteunen, strategische autonomie en decarbonisatie te faciliteren en tegelijk toeleveringsketens in de EU voor strategische sectoren veilig te stellen door prioriteit toe te kennen aan de ontwikkeling van de circulaire economie in de EU en de toegang tot kritieke grondstoffen te verbeteren, zoals beschreven in het RESourceEU-actieplan¹; wijst op het belang van samenwerking en partnerschappen inzake grondstoffen met gelijkgestemde landen om meer gediversifieerde toeleveringsketens veilig te stellen om in de toenemende vraag van de EU te voorzien; benadrukt voorts dat er passende financiering nodig is om op koers te blijven wat de Europese Green Deal en de Clean Industrial Deal betreft en de klimaat-, milieu- en energiedoelstellingen van de EU te halen, met inbegrip van de streefdoelen van de richtlijn hernieuwbare energie², de richtlijn energie-efficiëntie³ en de richtlijn energieprestatie van gebouwen⁴; wijst op het rapport van Mario Draghi over het concurrentievermogen van de EU van 9 september 2024 en benadrukt dat de EU-begroting voor de periode na 2027 gericht moet zijn op strategische prioriteiten en opschaling van de steun voor strategische investeringen, en op vereenvoudigde toegang tot financiering;

4. hamert erop dat het noodzakelijk is fundamenteel en toegepast onderzoek te ondersteunen, onderzoek in samenwerkingsverband te stimuleren en de opschaling en commercialisering van onderzoeksresultaten te vergemakkelijken; betreurt het aanhoudende tekort aan particuliere en overheidsfinanciering voor innovatie en pleit voor een ambitieuzere bijdrage aan de financiering van Horizon Europa; herinnert eraan dat 2027 het laatste jaar van het programma Horizon Europa is en dat in de voorgestelde ontwerpbegroting daarom gebruik moet worden gemaakt van alle resterende kredieten, met inbegrip van de aanvullende toewijzingen voor Horizon Europa die voortvloeien uit artikel 5 van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027⁵ en uit de gezamenlijke politieke verklaring over het hergebruik van vrijgemaakte middelen in Horizon Europa⁶; herhaalt dat alle eventuele beschikbare vrijmakingen afkomstig uit Horizon Europa opnieuw ter beschikking van het programma moeten worden gesteld; dringt erop aan de financiering voor het ITER-project stabiel te houden;

5. is zich bewust van de groeiende uitdagingen waar de internationale onderzoeksgemeenschap mee te kampen heeft, vooral op het gebied van klimaat-, sociaal en genderonderzoek; is in dat verband ingenomen met het initiatief “Kies Europa voor

¹ Mededeling van de Commissie van 3 december 2025 getiteld “RESourceEU-actieplan – Versnelling van de strategie voor kritieke grondstoffen om te kunnen inspelen op een nieuwe realiteit” (COM(2025)0945).

² Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad (PB L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

³ Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking) (PB L 231 van 20.9.2023, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁴ Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking) (PB L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

⁵ PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

⁶ PB C 101 van 17.3.2023, blz. 2.

wetenschap”; verzoekt de Commissie dringend actie te ondernemen om de toegankelijkheid op lange termijn van hoogwaardige wetenschappelijke gegevens voor de internationale onderzoeksgemeenschap te waarborgen, met inbegrip van klimaat-, sociaal-economische en gendergerelateerde gegevens; herinnert eraan dat het Parlement erop heeft aangedrongen dat 45 % van de begroting van cluster 2 “Cultuur, creativiteit en inclusieve samenleving” van Horizon Europa wordt besteed aan de culturele en de creatieve sector; merkt op dat dit percentage tot nog toe niet is gehaald; verzoekt de Commissie in dit verband de financiering voor cluster 2 te verhogen en een herziening van het werkprogramma 2026-2027 te overwegen om een hoger bedrag beschikbaar te stellen voor projecten in de culturele en de creatieve sector; merkt op dat het Financieel Reglement⁷ voorziet in de mogelijkheid om kredieten in een reserve te plaatsen indien de begrotingsautoriteit zich ernstig zorgen maakt over de besteding van deze kredieten;

6. verzoekt om een verhoging van steun uit de EU-begroting voor kleine en middelgrote ondernemingen, midcaps en start-ups, waaronder meer bijstand om te kunnen opschalen en wereldwijd te kunnen concurreren, met name via de Europese Innovatieraad;

7. benadrukt dat er aanzienlijke investeringen nodig zijn om de connectiviteitskloof in de EU aan te pakken en de streefdoelen van het programma voor het digitaal decennium voor 2030 te verwezenlijken; dringt erop aan zich meer te richten op de versterking van de Europese technologische soevereiniteit, in het bijzonder door de totstandbrenging van EuroStack; benadrukt dat er voldoende financiële en personele middelen moeten worden toegewezen om te zorgen voor een robuuste handhaving van het digitale acquis om de veerkracht van de EU te versterken; verzoekt de EU dan ook met klem dezelfde aanpak te blijven hanteren bij het tegengaan van buitenlandse inmenging, het aanpakken van de gevaren van vertekende algoritmen en het waarborgen van transparantie, verantwoordingsplicht en de integriteit van de digitale openbare ruimte;

8. verzoekt om voldoende financiering voor Europese ruimtevaartprogramma's, onder meer voor de ontwikkeling van vaardigheden, aangezien de ruimtevaartsector van belang is voor het concurrentievermogen van de EU-economie en voor de defensievermogens van de EU;

9. dringt erop aan de EU-agentschappen en -organen op het gebied van industrie, onderzoek, energie, ruimtevaart en cyberbeveiliging van voldoende financiële en personele middelen te voorzien zodat zij nieuwe taken kunnen opnemen en de ontwikkeling van vaardigheden kunnen ondersteunen.

⁷ Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (herschikking) (PB L, 2024/2509, 26.9.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	25.2.2026	
Uitslag eindstemming	+: 55	
	–: 17	
	0: 11	

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

55	+
PPE	Wouter Beke, Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, Borys Budka, Pilar del Castillo Vera, Raúl de la Hoz Quintano, Christian Ehler, Jan Farský, Michalis Hadjipantela, Niels Flemming Hansen, Adam Jarubas, Seán Kelly, Stefan Köhler, Eszter Lakos, Fernando Navarrete Rojas, Mirosława Nykiel, Virgil-Daniel Popescu, Aura Salla, Paulius Saudargas, Susana Solís Pérez, Tomas Tobé, Matej Tonin, Angelika Winzig
Renew	João Cotrim De Figueiredo, Sigrid Friis, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Elisabetta Gualmini, Ivars Ijabs, Michał Kobosko, Morten Løkkegaard, Brigitte van den Berg, Yvan Verougstraete
S&D	Vivien Costanzo, Matthias Ecke, Sofie Eriksson, Niels Fuglsang, Lina Gálvez, Bruno Gonçalves, Giorgio Gori, Eero Heinäluoma, César Luena, Yannis Maniatis, Dan Nica, Thomas Pellerin-Carlin, Tsvetelina Penkova, Elena Sancho Murillo, Bruno Tobback, Nicola Zingaretti
Verts/ALE	Sara Matthieu, Ville Niinistö, Diana Riba i Giner, Benedetta Scuderi, Nicolae Ștefănuță, Marie Toussaint

17	-
ECR	Pietro Fiocchi, Marion Maréchal
ESN	Tomasz Froelich, Volker Schnurrbusch
NI	Diana Iovanovici Șoșoacă
PfE	Barbara Bonte, Paolo Borchia, Jaroslav Bžoch, Ondřej Knotek, Fabrice Leggeri, Jorge Martín Frías, Jana Nagyová, Pascale Piera, Silvia Sardone, Raffaele Stancanelli, Pierre-Romain Thionnet
The Left	Marc Botenga

11	0
ECR	Elena Donazzan, Ondřej Krutílek, Daniel Obajtek, Diego Solier, Beata Szydło, Francesco Torselli, Kris Van Dijck, Francesco Ventola
The Left	Marina Measure, Gaetano Pedulla', Anthony Smith

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID

aan de Begrotingscommissie

inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Rapporteur voor advies: Raquel García Hermida-van der Walle

ADVIES

De Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

- A. overwegende dat gendergelijkheid een kernwaarde van de EU is en dat de EU ernaar streeft bij elk optreden gendergelijkheid en gendermainstreaming te bevorderen, zoals bepaald in artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie; overwegende dat begrotingen nooit genderneutraal zijn en daarom moeten worden opgesteld in overeenstemming met de duidelijke doelen van gendergelijkheid en discriminatiebestrijding, inclusiviteit en het beantwoorden aan ieders behoeften;
- B. overwegende dat de Commissie in het kader van het Europees burgerinitiatief “My Voice, My Choice: zorgen voor toegang tot veilige abortus” werd verzocht een voorstel in te dienen voor financiële steun aan de lidstaten, zodat zij kunnen voorzien in veilige en legale abortus voor iedereen in de EU die nog steeds geen toegang heeft tot dergelijke diensten; overwegende dat het Parlement op 17 december 2025 een resolutie¹ heeft aangenomen, waarin het de Commissie ertoe oproep vrijwillige en op solidariteit gebaseerde oplossingen te onderzoeken, die door EU-financiering worden ondersteund, zonder inbreuk te plegen op wetgeving en bevoegdheden op nationaal vlak, om de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van veilige en legale abortus, voor vrouwen in de EU te verbeteren; overwegende dat het bovendien heeft benadrukt dat follow-upmaatregelen van het initiatief tot uiting moet komen in de begrotingsplanning van de EU, onder meer via bestaande programma's zoals EU4Health en in het kader van de voorbereidingen voor toekomstige meerjarige financiële kaders;
- C. overwegende dat het Parlement er herhaaldelijk op heeft aangedrongen gendermainstreaming, genderbudgettering en gendereffectbeoordelingen op alle beleidsgebieden van de EU te bevorderen en ten uitvoer te leggen; overwegende dat het Parlement er herhaaldelijk voor heeft gepleit voldoende financiële middelen

¹ Resolutie van het Europees Parlement van 17 december 2025 naar aanleiding van het Europees burgerinitiatief “My Voice, My Choice: zorgen voor toegang tot veilige abortus” (aangenomen teksten, P10_TA(2025)0338).

beschikbaar te stellen voor het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE), de onderdelen “Daphne” en “Gelijkheid, rechten en gendergelijkheid” van het CERV-programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden”, maatschappelijke organisaties in het kader van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld (NDICI), het EU4Health-programma en het onderdeel werkgelegenheid en sociale innovatie van het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+); overwegende dat het ook herhaaldelijk heeft aangedrongen op gendermainstreaming in de belangrijkste EU-fondsen, zoals de financiering die is toegewezen aan Horizon Europa, het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het Cohesiefonds en NextGenerationEU;

- D. overwegende dat doeltreffende gendermainstreaming en genderbudgettering niet alleen afhangen van politieke verbintenissen, maar ook van de toereikende administratieve capaciteit, deskundigheid, training en tools voor analyse binnen de Commissie; overwegende dat een gebrek aan personeel of genderexpertise een nadelige uitwerking heeft op de kwaliteit, consistentie en geloofwaardigheid van gendereffectbeoordelingen, alsook op de monitoring en de evaluatie van de EU-uitgaven;
- E. overwegende dat het actieplan voor digitaal onderwijs 2021-2027 specifiek tot doel heeft het aantal vrouwen in studierichtingen en loopbanen in de digitale sector en binnen STEM (wetenschap, technologie, engineering en wiskunde) te laten toenemen, ook als ondernemers; overwegende dat de toekomstige financieringsmechanismen een dergelijke grotere inclusie van vrouwen en meisjes moeten faciliteren;
- F. overwegende dat volgens het Europees netwerk inzake criminaliteitspreventie de doelstellingen van het Daphne-programma relevant waren en zijn gebleven om tegemoet te komen aan de behoeften waarvoor het is opgezet, namelijk de bescherming van kinderen, jongeren en vrouwen tegen geweld en geweldpreventie;
- G. overwegende dat de huidige geopolitieke context wordt gekenmerkt door toenemende instabiliteit, langdurige conflicten en een grotere onzekerheid op het gebied van internationale samenwerking en humanitaire financiering, onder meer als gevolg van de recente ontwikkelingen in het Amerikaanse buiten- en binnenlands beleid, wat leidt tot een afzwakking van de mondiale verbintenissen op het gebied van gendergelijkheid, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, en de bescherming van vrouwen en meisjes in crisissituaties;
- H. overwegende dat het aanhoudende gebrek aan betaalbare, toegankelijke en hoogwaardige kinderopvangdiensten in de hele EU nog steeds een grote belemmering vormt voor de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen en besluitvormingsprocessen, alsook voor de loopbaanontwikkeling van vrouwen en hun economische onafhankelijkheid, en in belangrijke mate aanleiding geeft tot verschillen op het vlak van arbeidsparticipatie en beloning tussen mannen en vrouwen; overwegende dat adequate investeringen in kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie kosteneffectieve sociale investeringen zijn waarmee gezinnen worden ondersteund, de ontwikkeling van kinderen wordt bevorderd en de economische groei op lange termijn worden versterkt; overwegende dat er prioriteit moet worden gegeven aan initiatieven voor de versterking van de positie van vrouwen in leidinggevende functies, waarbij de nadruk er vooral op ligt vrouwen meer bij besluitvormingsprocessen te betrekken;

- I. overwegende dat vrouwen en meisjes naar verhouding zwaarder worden getroffen door gewapende conflicten, humanitaire crises, gedwongen ontheemding en klimaatgerelateerde noodsituaties, een groter risico lopen op gendergerelateerd geweld, en vaker te kampen hebben met een beperkte toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten en belemmeringen op het vlak van onderwijs en economische participatie; overwegende dat het van essentieel belang is dat humanitaire hulpverlening en het extern optreden gericht zijn op gendergelijkheid om bescherming, veerkracht en de eerbiediging van de grondrechten te waarborgen;
- J. overwegende dat de economische groei in Europa een krachtige stimulans kan krijgen en de ongelijkheden in STEM-sectoren kunnen worden verminderd door het tekort aan vakkrachten aan te pakken en gerichte steun te bieden aan vrouwen zodat zij werk kunnen vinden in sectoren met een hoog groeipotentieel, zoals digitale technologie en groene energie, en zij leidinggevende functies kunnen gaan bekleden; overwegende dat het MFK voor 2028-2034 de vaardighedenkloof van vrouwen in de hele EU moet aanpakken;
- K. overwegende dat het EIGE aanvullende taken heeft gekregen in verband met de uitvoering en monitoring van recent vastgestelde EU-richtlijnen waarvoor de Commissie geen aanvullende financiering heeft voorgesteld, waaronder Richtlijn (EU) 2022/2381² inzake het verbeteren van het genderevenwicht bij bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen, Richtlijn (EU) 2023/970³ inzake gelijke beloning voor gelijke of gelijkwaardige arbeid, Richtlijn (EU) 2019/1158⁴ betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en Richtlijn (EU) 2024/1499 van de Raad⁵ en Richtlijn (EU) 2024/1500⁶ betreffende bindende normen voor organen voor gelijke behandeling; overwegende dat de stijgende inflatie en de verhoging van de correctiecoëfficiënt voor Litouwen hebben geleid tot een stijging van de salariskosten van het EIGE; overwegende dat het EIGE op grond van de nieuwe cyberbeveiligingsverordening⁷ zijn cyberbeveiligingssysteem moet versterken, onder

² Richtlijn (EU) 2022/2381 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake het verbeteren van het genderevenwicht bij bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen en daarmee samenhangende maatregelen (PB L 315 van 7.12.2022, blz. 44, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj>).

³ Richtlijn (EU) 2023/970 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingsmechanismen (PB L 132 van 17.5.2023, blz. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj>).

⁴ Richtlijn (EU) 2019/1158 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad (PB L 188 van 12.7.2019, blz. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj>).

⁵ Richtlijn (EU) 2024/1499 van de Raad van 7 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot wijziging van Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG (PB L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

⁶ Richtlijn (EU) 2024/1500 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot wijziging van de Richtlijnen 2006/54/EG en 2010/41/EU (PB L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

⁷ Verordening (EU, Euratom) 2023/2841 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2023 tot vaststelling van maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de instellingen, organen en instanties van de Unie (PB L, 2023/2841, 18.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj>).

meer door een cyberbeveiligingsfunctionaris aan te stellen; overwegende dat het EIGE nog steeds een van de gedecentraliseerde EU-agentschappen met de laagste financiering is;

1. dringt erop aan gendermainstreaming doeltreffend en systematisch toe te passen in alle stadia van het begrotingsproces, net als in alle programma's en bij alle financiering; benadrukt het belang van genderbudgettering als doeltreffend instrument om gendergelijkheid in de hele EU te bevorderen; benadrukt dat alle EU-uitgaven gendergelijkheid moeten schragen, dat alle EU-programma's gendergerelateerde doelstellingen moeten bevatten en dat bij de voorbereiding, monitoring en evaluatie van uitgaven consequent een genderperspectief moet worden geïntegreerd; dringt er daarom op aan dat aan meer maatregelen bij de evaluatie ervan een score 1 of 2 wordt toegekend; onderstreept dat het belangrijk is dat dergelijke maatregelen vergezeld gaan van passende monitoring en verslaglegging, zodat de bijdrage van deze maatregelen aan de doelstellingen inzake gendergelijkheid op een zinvolle manier kan worden beoordeeld; pleit ervoor meer synergie tot stand te brengen tussen de beschikbare instrumenten om gendergelijkheid te bevorderen; herhaalt dat er meer inspanningen moeten worden geleverd om de meest kwetsbare vrouwen te ondersteunen, waaronder vrouwen met een handicap, migrantenvrouwen en vrouwen die behoren tot etnische en seksuele minderheden;
2. wijst erop dat de financiering van het cohesiebeleid gericht moet zijn op de belangrijkste uitdagingen waar de EU voor staat, zoals demografische veranderingen en ontvolking, en op de meest behoeftige regio's en mensen; benadrukt in het bijzonder het belang van extra steun om de EU-brede huisvestingscrisis aan te pakken, die gevolgen heeft voor miljoenen gezinnen, vrouwen en kwetsbare jongeren en ouderen die hun rechten niet ten volle kunnen uitoefenen en vaak worden gediscrimineerd;
3. herhaalt dat de gendertrackingmethodologie van de Commissie verder moet worden ontwikkeld, waarmee niet alleen de maatregelen met gendereffecten in bepaalde EU-programma's in kaart moet worden gebracht, maar ook het totale financieringsvolume dat in de EU-begroting aan gendergelijkheid wordt toegewezen; pleit voor de stelselmatige en verplichte verzameling, rapportage en evaluatie van vergelijkbare naar geslacht uitgesplitste gegevens om verplichte gendereffectbeoordelingen op alle beleidsterreinen van de EU mogelijk te maken; benadrukt dat in het volgende MFK specifieke fondsen en doelstellingen voor gendergelijkheid in het kader van de programma's moeten worden toegewezen en gestabiliseerd, zodat de fondsen naar behoren worden opgevolgd en gendergelijkheid een vereiste wordt in plaats van enkel een overweging;4. dringt er nogmaals op aan de vooruitgang op het gebied van gendergelijkheid te bespoedigen, onder meer door begrotingen en fondsen die bijdragen tot gendergelijkheid te bevorderen, alsook om meer te investeren in de opstelling van genderstatistieken; beklemtoont dat dit van cruciaal belang is voor de EU in tijden van crises, conflicten en weerstand tegen vrouwenrechten en gendergelijkheid; benadrukt dat gendergelijkheid een prioriteit moet zijn in de begrotingsprocedure, zodat iedereen eerlijke kansen krijgt;
5. erkent dat gegevens, onderzoek en deskundigheid een cruciale rol spelen bij de voorbereiding, monitoring en evaluatie van de EU-begroting in overeenstemming met doelstellingen inzake gendergelijkheid; benadrukt dat het EIGE een sleutelrol speelt en

herhaalt dat het Instituut over voldoende financiële en personele middelen moet beschikken om aan de toenemende vraag naar technische bijstand te kunnen voldoen; benadrukt dat het personeelsbestand van het EIGE moet worden uitgebreid, onder meer door ten minste vijf tijdelijke functionarissen en één arbeidscontractant (functiegroep IV) voor de functie van cyberbeveiligingsfunctionaris in dienst te nemen, en dat het Instituut meer begrotingsmiddelen moet krijgen om aan de cyberbeveiligingsverordening te kunnen voldoen; beklemtoont dat de onafhankelijkheid van het EIGE moet worden gewaarborgd en dat het mandaat, de middelen en de deskundigheid van het Instituut moeten worden versterkt in het licht van de toenemende politieke weerstand tegen gendergelijkheid en vrouwenrechten;

6. merkt op dat alle EU-agentschappen, met inbegrip van het EIGE, nu verplicht zijn gebruik te maken van de financiële software Summa en dat elk agentschap 200 000 EUR moet bijdragen voor de aankoop van deze software, ongeacht de omvang van zijn begroting; benadrukt dat dit bedrag voor het EIGE, een van de kleinste agentschappen in termen van begroting, neerkomt op bijna 15 % van zijn begroting voor titel II; herinnert eraan dat het EIGE in 2024 reeds 125 000 EUR voor de software heeft betaald; merkt voorts op dat er ook een extra jaarlijkse onderhoudsvergoeding zal worden gevraagd, wat een onevenredige last kan vormen voor kleinere agentschappen; benadrukt dan ook dat hier bij toekomstige begrotingstoewijzingen voldoende rekening mee moet worden gehouden;
7. pleit voor meer en specifieke financiering voor de preventie en bestrijding van gendergerelateerd geweld in het kader van het Daphne-programma en beklemtoont dat het belangrijk is ten minste 5 % van de totale EU-begroting toe te wijzen aan beleidsmaatregelen ter bestrijding van geweld tegen vrouwen; doet een oproep aan de EU om het Daphne-programma te beschouwen als een van haar instrumenten voor de bestrijding van gendergerelateerd geweld, met name gezien de prijzenswaardige efficiëntie ervan, zoals blijkt uit de indrukwekkende outputs en effecten in verhouding tot de bescheiden middelen die aan het programma zijn toegewezen; herinnert aan de vereiste om ten minste 40 % van de middelen van het CERV-programma voor de onderdelen “Gelijkheid, rechten en gendergelijkheid” en “Daphne” toe te wijzen aan acties ter voorkoming en bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld op alle niveaus, en ten minste 15 % aan acties ter bevordering van de volledige uitoefening van rechten door vrouwen, gendergelijkheid, waaronder het evenwicht tussen werk en privéleven, empowerment van vrouwen en gendermainstreaming; benadrukt hoe belangrijk het is ervoor te zorgen dat deze middelen de beoogde begunstigden daadwerkelijk bereiken, onder meer door te voorzien in een veilig onderkomen, toegang tot huisvesting en uitgebreide ondersteunende diensten voor vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld; herinnert eraan dat één op de drie vrouwen in de EU te maken heeft gehad met geweld en dat de economische kost van dit geweld in de hele EU jaarlijks naar schatting 366 miljard EUR bedraagt; dringt erop aan bijzondere aandacht te besteden aan vrouwen die te maken hebben met intersectionele discriminatie op grond van gender, ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst, politieke overtuiging, minderheidsstatus, vermogen, geboorte, handicap en leeftijd, en aan lhbtq+-vrouwen;
8. dringt aan op specifieke begrotingstoewijzingen in het kader van het EU4Health-programma ter ondersteuning van onderzoek naar genderspecifieke

gezondheidsproblemen, onder meer op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, menopauze, endometriose en fibromen, en gezondheidszorg in verband met gendertransitie, in combinatie met de verstrekking van toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg en grensoverschrijdende diensten om de beschikbaarheid van veilige en legale abortus voor iedereen te waarborgen; benadrukt dat alle vrouwen in de EU gelijke toegang tot alle vormen van gezondheidszorg moeten hebben;

9. verzoekt de Commissie de kerntaak van organisaties die EU-middelen ontvangen te onderzoeken om ervoor te zorgen dat organisaties die gendergelijkheid ondermijnen of aantasten of de weerstand tegen gendergelijkheid en vrouwenrechten steunen geen financiering toegekend krijgen, en alle momenteel bestaande financiering voor dergelijke organisaties in te trekken; wijst op het belang van EU-instrumenten, waaronder het NDICI, en het innovatieve gebruik ervan in dit verband; benadrukt dat moet worden gewaarborgd dat alle EU-middelen de beoogde ontvangers bereiken; dringt er bij de Commissie op aan te garanderen dat EU-financiering niet bijdraagt tot het terugdraaien van mensenrechten, achteruitgang van de democratie, de bevordering van homofobie, racisme, vreemdelingenhaat en transfobie, aanvallen op lhbtqi+-gezinnen of beperkingen op de toegang tot abortus;
10. verzoekt de Commissie om een verhoging van de begrotingstoewijzing voor maatschappelijke organisaties die de rechten van vrouwen en lhbtqi+-personen en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten bevorderen, en voor organisaties die gerechtigheid en gelijke rechten en kansen nastreven voor alle personen in Europa en daarbuiten, ook in conflictgebieden, met name kleinere basisorganisaties zoals lokale organisaties die opkomen voor gendergelijkheid, om een zo groot mogelijk effect op vrouwenrechten en gendergelijkheid te sorteren;
11. herinnert eraan dat de arbeidsmarktparticipatie van zowel vrouwen als mannen met een handicap aanzienlijk lager is dan die van mensen zonder handicap; dringt aan op passende maatregelen om dit probleem aan te pakken;
12. benadrukt dat doeltreffende gendermainstreaming voldoende administratieve capaciteit binnen de Commissie vereist; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat alle relevante directoraten-generaal over voldoende personeel, opleiding en richtsnoeren beschikken, en de gestructureerde samenwerking met het EIGE te versterken, als referentie-instantie van de EU voor gegevens, indicatoren en methoden op het gebied van gendergelijkheid;
13. verzoekt de Commissie voldoende middelen te reserveren voor genderresponsieve humanitaire hulp en een genderresponsief extern optreden, met inbegrip van de preventie van en respons op gendergerelateerd geweld, toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten in crisissituaties en beschermingsmaatregelen voor vrouwen en meisjes; dringt aan op een transparante verslaglegging over de toepassing van gendergelijkheidsdoelstellingen bij externe uitgaven, waaronder verslaglegging over het percentage acties waarbij gendergelijkheid een belangrijke of de belangrijkste doelstelling was en over de meetbare resultaten die behaald werden;
14. benadrukt het belang van gelijke arbeidsmarktparticipatie in alle sectoren; dringt aan op meer beleidsmaatregelen die kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) ondersteunen en waarbij aandacht wordt besteed aan gendergelijkheid; verzoekt de

Commissie te overwegen een concurrentievermogens- en kmo-toets en effectbeoordelingen in te voeren om ervoor te zorgen dat beleidsmaatregelen beter afgestemd zijn op vrouwelijke werknemers in de particuliere sector, waaronder vrouwelijke ondernemers; pleit voor een versterkte taskforce voor de handhaving van de eengemaakte markt die het belang inziet van de bevordering van door vrouwen geleide bedrijven door ervoor te zorgen dat vrouwen gemakkelijk hun ondernemingspotentieel op de eengemaakte markt kunnen ontsluiten en verwezenlijken; dringt er bij de EU op aan een gelijk speelveld voor vrouwelijke ondernemers te waarborgen door maatregelen te nemen tegen versnippering op de eengemaakte markt, en ervoor te zorgen dat hier bij de komende MFK-herziening rekening mee wordt gehouden;

15. herinnert aan zijn resolutie van 17 december 2025 naar aanleiding van het Europees burgerinitiatief “My Voice, My Choice”; verzoekt de Commissie om in de begroting de nodige voorbereidingen te treffen om het vrijwillige opt-inmechanisme te kunnen invoeren en zo de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten te versterken; verzoekt de Commissie ten volle gebruik te maken van de bestaande instrumenten van het gezondheidsbeleid om de lidstaten op dit gebied te ondersteunen; benadrukt dat eventuele follow-upmaatregelen tot uiting moeten komen in de begrotingsplanning voor de periode na 2027, met name in de voorbereidingen voor het volgende MFK;
16. benadrukt dat het belangrijk is gebruik te maken van Europese structuur- en investeringsfondsen zoals het ESF+ om gendergelijkheid te bevorderen; benadrukt in het bijzonder dat het nodig is te zorgen voor duurzame en gerichte investeringen in betaalbare, toegankelijke en hoogwaardige kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie en opvang als een noodzakelijke voorwaarde om te komen tot gendergelijkheid, evenwicht tussen werk en privéleven en een grotere arbeidsmarktparticipatie van vrouwen; verzoekt de Commissie erop toe te zien dat dergelijke investeringen adequaat worden ondersteund en prioriteit krijgen in de belangrijkste uitgavenprogramma's van de EU, met name in het kader van het ESF+ en de fondsen voor regionale ontwikkeling;
17. dringt erop aan om met de EU-begroting beter te voorzien in de ondersteuning van vrouwen die momenteel beperkte mogelijkheden hebben om met anderen ervaringen uit te wisselen of om vaardigheden te ontwikkelen, bijvoorbeeld via mentorprogramma's of professionele netwerken uit alle sectoren van de Europese economie;
18. verzoekt de Commissie meer aandacht te schenken aan de bijscholing van vrouwen en meisjes, met inbegrip van oudere vrouwen, hetgeen er op zijn beurt toe zal bijdragen dat de genderkloof op het gebied van de ontwikkeling van vaardigheden wordt verkleind en ervoor zal zorgen dat vrouwen over de vaardigheden beschikken om de productiviteit te verhogen en een bijdrage te leveren tot de algehele economische groei van de EU.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister⁵⁰ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

⁵⁰ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstitut/2021/611/oj).

**INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING
IN DE ADVISERENDE COMMISSIE**

Datum goedkeuring	26.2.2026	
Uitslag eindstemming	+:	20
	–:	6
	0:	0

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

20	+
PPE	Niels Geuking, Arba Kokalari, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh, Michał Wawrykiewicz, Marta Wcisło
Renew	Valérie Devaux, Jana Toom
S&D	Helène Fritzon, Nicolás González Casares, Alessandra Moretti, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Kathleen Funchion, Elena Kountoura, Carolina Morace
Verts/ALE	Alexandra Geese, Anna Strolenberg

6	-
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Fernand Kartheiser, Judita Laššáková
PfE	Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

0	0

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

3.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE BUITENLANDSE ZAKEN

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie

Betreft: Advies inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie buitenlandse zaken ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. De commissie heeft zich samen met Matjaž Nemec, in zijn hoedanigheid van rapporteur voor advies voor de begrotingsprocedure 2027, over de kwestie gebogen en het advies in briefvorm tijdens haar vergadering van 28 januari 2026 (zie bijlage) goedgekeurd¹.

Hoogachtend,

David McAllister

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: David McAllister (voorzitter), Hana Jalloul Muro (ondervoorzitter), Matjaž Nemec (rapporteur voor advies), Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Jaume Asens Llodrà, René Aust, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Ľuboš Blaha, Marc Botenga, Sebastião Bugalho, Jaroslav Bžoch, João Cotrim De Figueiredo (lid overeenkomstig artikel 216, lid 7), Tobias Cremer, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Vasile Dîncu, Loucas Furlas, Giorgos Georgiou, Christophe Gomart, Giorgio Gori, Bernard Guetta, Kinga Gál, Andrzej Halicki, Evin Incir, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete Karlin Karsbro (lid overeenkomstig artikel 216, lid 7), Łukasz Kohut, Rihards Kols, Ondřej Kolář, Andrey Kovatchev, Ilia Lazarov (lid overeenkomstig artikel 216, lid 7), Reinhold Lopatka, Costas Mavrides, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Hans Neuhoﬀ, Hannah Neumann, Jan-Christoph Oetjen (lid overeenkomstig artikel 216, lid 7), Leoluca Orlando, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nela Riehl, Mounir Satouri, Alexander Sell, Davor Ivo Stier, Michał Szczerba, Nacho Sánchez Amor, Marta Temido, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Vlad Vasile-Voiculescu (lid overeenkomstig artikel 216, lid 7), Hilde Vautmans, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Nicola Zingaretti, Željana Zovko.

BIJLAGE

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. merkt op dat de EU-begroting 2027 de laatste begroting zal zijn van het huidige meerjarig financieel kader (MFK); wijst er nogmaals op dat de financiering in het kader van rubriek 6 zelfs na de herziening in 2024 ontoereikend was om te voorzien in de behoeften in verband met de verschillende uitdagingen van het Europese nabuurschap, zowel in het oosten als in het zuiden, om steun te verlenen aan door crises getroffen regio's waar de noden het hoogst zijn, en om te investeren in partnerschappen; benadrukt dat een substantiële begroting voor externe aangelegenheden van essentieel belang is om doeltreffend samen te kunnen werken met partners over de hele wereld om de onderliggende oorzaken van instabiliteit, migratie en aan te pakken en om terrorisme te bestrijden; benadrukt dat de geopolitieke positie van de EU moet worden versterkt; vindt met name dat er meer inspanningen moeten worden geleverd om in de dringende financiële behoeften van Oekraïne te voorzien;
2. dringt er met klem en onomwonden op aan dat de EU haar financiering voor humanitaire hulp aanzienlijk en blijvend verhoogt, om effectief te kunnen reageren op de toenemende mondiale behoeften en escalerende crises; onderstreept uitdrukkelijk de onmisbare rol van het humanitaire hulpbeleid en de humanitaire hulpinstrumenten van de EU;
3. roept ertoe op om maatschappelijke organisaties sterker, voorspelbaarder en langduriger te ondersteunen, omdat ze een cruciale rol spelen bij het bieden van levensreddende hulp, het versterken van de veerkracht en het verdedigen van de democratische waarden;
4. dringt erop aan dat bij alle financiering van externe acties van de EU systematisch rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften, rechten en bescherming van vrouwen en meisjes, en dat gendergelijkheid actief wordt bevorderd;
5. benadrukt dat de continuïteit, voorspelbaarheid en toereikendheid van de financiering in het kader van rubriek 6 voor het Oostelijk Nabuurschap moeten worden gewaarborgd; benadrukt in het bijzonder het strategische belang van aanhoudende en verhoogde financiële steun voor Oekraïne en Moldavië en waarschuwt dat onvoldoende financiering de stabiliteit, de democratische vooruitgang en de geloofwaardigheid van de EU als geopolitieke actor in de regio kan ondermijnen; wijst erop dat de steun aan het Georgische maatschappelijk middenveld moet worden voortgezet, ongeacht de huidige bevrozing van de financiering aan de Georgische regering;
6. roept op tot versterkte politieke, economische en sectorale samenwerking met de partnerlanden in Centraal-Azië, onder meer door middel van meer en beter gerichte financiering in het kader van rubriek 6; benadrukt dat Centraal-Azië voor de Unie steeds belangrijker wordt op het gebied van connectiviteit, energiezekerheid, de voorziening van kritieke grondstoffen en regionale stabiliteit;
7. benadrukt dat er in 2027 moet worden gezorgd voor een evenwichtige verdeling van middelen tussen de zuidelijke en oostelijke buurlanden om de politieke, economische en sociale hervormingen in de regio te ondersteunen; acht het met name dringend noodzakelijk dat er in aanzienlijke mate wordt bijgedragen aan de wederopbouw van

Gaza en dat er extra humanitaire hulp en economische ondersteuning wordt geboden in Gaza, de Westelijke Jordaanoever, Jordanië, Libanon en Syrië; benadrukt dat versterking van de Palestijnse Autoriteit en steun aan de Westelijke Jordaanoever fundamentele voorwaarden zijn voor een duurzaam vredesproces op lange termijn; roept ertoe op de financiële steun aan Jordanië voort te zetten, omdat dit land een stabiele partner is die bijdraagt aan de regionale veiligheid en de belangen van de Unie; herinnert eraan dat de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA) tot nu toe de belangrijkste structuur voor humanitaire hulp in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever is en een essentiële dienstverlener in de regio en daarom beschikt over de unieke infrastructuur die nodig is om in de hele regio essentiële diensten te verlenen;

8. juicht het toe dat er voor de uitbreidingslanden een aanzienlijk bedrag aan aanvullende financiering beschikbaar is gesteld vanuit de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan, de nieuwe faciliteit voor Moldavië en de faciliteit voor Oekraïne, dat bovenop de belangrijke basisfinanciering vanuit het instrument voor pretoetredingssteun (IPA) III komt; benadrukt dat de implementatie van deze faciliteiten strikt moet voldoen aan de goedgekeurde hervormingsmatrix om consistentie en tastbare resultaten te garanderen; benadrukt dat de door de begunstigden te ontwikkelen hervormingsagenda's een veelbelovend instrument zijn om vaart te maken met de transformatie en de naleving van EU-normen; benadrukt dat de begroting voor 2027 gerichte steun moet bieden om nationale en lokale autoriteiten in uitbreidingslanden te helpen zich aan te passen aan de herziene structuur van het komende MFK, met name door de administratieve capaciteit voor het beheer van pretoetredingsfondsen in het kader van de nieuwe uitvoeringsmodellen te versterken; verzoekt de Commissie om, met het oog op een geslaagd toetredingsproces, de voorwaarden die voor de faciliteiten zijn vastgelegd, strikt toe te passen, op basis van een op verdiensten gebaseerde aanpak en een hervormingsproces dat concrete resultaten oplevert; verzoekt de Commissie middelen tijdelijk of voor onbepaalde tijd in te houden indien deze middelen zouden bijdragen aan de begrotingen van regeringen waarvan het optreden de vooruitgang van het land in de richting van Europese integratie in aanzienlijke mate ondermijnt, met name wat betreft de democratie, de rechtsstaat en de bescherming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden; benadrukt dat het voor het uitbreidingsproces van essentieel belang is dat de mogelijkheid bestaat dat de financiering wordt stopgezet;
9. acht het van belang dat het directoraat-generaal Uitbreiding en Oostelijk Nabuurschap (DG ENEST), het directoraat-generaal Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio (DG MENA) en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) meer financiële en personele middelen krijgen om de zichtbaarheid van de EU te vergroten en haar geopolitieke positie in de wereld te versterken, hetgeen absoluut noodzakelijk is en onder meer kan worden bewerkstelligd door meer digitale diplomatie, de bestrijding van desinformatie en buitenlandse inmenging en de bevordering van vrede en veiligheid, stabiliteit en ontwikkeling op lange termijn, de mensenrechten en de waarden van de EU; merkt op dat de structurele verschuiving van thematische naar geografische programmering een overeenkomstige organisatorische versterking binnen de EU-delegaties vereist; is van mening dat zowel aan de EDEO als aan de Commissie voldoende middelen moeten worden verstrekt voor strategische communicatie en de bestrijding van desinformatie en hybride dreigingen; benadrukt dat de financiering in verhouding moet staan tot de rol die de Unie van alle delegaties ter plaatse verwacht; merkt voorts op dat de EDEO, met wereldwijd 144 delegaties, niet op basis van

dezelfde logica moet worden beoordeeld als de EU-instellingen in Brussel en Luxemburg; dringt er daarom bij de Commissie en de Raad op aan om het 2 %-criterium niet toe te passen op de EDEO.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

24.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE VEILIGHEID EN DEFENSIE

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de algemene richtsnoeren voor de voorbereiding van de begroting 2027, Afdeling III – Commissie (2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie veiligheid en defensie verzocht een advies uit te brengen aan uw commissie. Op 21 januari 2026 hebben de coördinatoren van de Commissie veiligheid en defensie volgens een schriftelijke procedure besloten het advies toe te zenden in briefvorm, en de commissie heeft deze brief tijdens haar vergadering van 24 februari 2026 goedgekeurd¹.

Ik zou het zeer op prijs stellen als u in uw ontwerpresolutie rekening zou houden met de suggesties in bijgevoegd advies.

Hoogachtend,

Marie-Agnes STRACK-ZIMMERMANN

ADVIES

De Commissie veiligheid en defensie verzoekt de bevoegde Begrotingscommissie in haar ontwerpresolutie het onderstaande op te nemen:

1. benadrukt dat in de begroting voor 2027, het laatste jaar van het huidige meerjarig

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Marie-Agnes Strack-Zimmermann (voorzitter en rapporteur voor advies), Christophe Gomart (eerste ondervoorzitter), Michał Dworczyk (derde ondervoorzitter), Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Wouter Beke, Rachel Blom, Marc Botenga, José Cepeda, Tobias Cremer, Salvatore De Meo, Özlem Demirel, Elena Donazzan, André Franqueira Rodrigues, Michael Gahler, Alberico Gambino, Niclas Herbst, Rasa Juknevičienė, Merja Kyllönen, Costas Mavrides, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoﬀ, Hannah Neumann, Andrey Novakov, Kostas Papadakis, Nicolás Pascual de la Parte, Jaroslava Pokorná Jermanová, Reinis Pozņaks, Marjan Šarec, Mărtinș Stăkis, Villy Søvndal, Alice Teodorescu Măwe, Cristian Terheș, Pierre Romain Thionnet, Matej Tonin, Alexandr Vondra, Hilde Vautmans, Loránt Vincze, Isabel Wiseler Lima.

financieel kader (MFK 2021-2027), de overgang van de Unie naar veiligheid, defensiegereedheid en veerkracht moet worden geconsolideerd en tegelijkertijd moet worden gezorgd voor continuïteit met het volgende MFK; onderstreept dat de situatie van het aflopen van het huidige MFK gekenmerkt wordt door uiterst beperkte marges, zodat gefocust moet worden op uitvoering, prioritering en impact, waarbij in de eerste plaats gebruikgemaakt moet worden van flexibiliteit, gerichte herschikkingen en instrumenten om lacunes op te vullen in plaats van het creëren van nieuwe grootschalige begrotingsenveloppen;

2. benadrukt dat bij de begrotingskeuzes voor 2027 prioriteit moet worden gegeven aan capaciteitsgestuurde resultaten en rijpe acties met aantoonbare Europese meerwaarde die de meest dringende lacunes in de Europese militaire vermogens opvullen en afhankelijkheden die de Europese strategische autonomie ondermijnen, verminderen;
3. wijst op de ontwikkeling van het defensiebeleid van de Unie, met inbegrip van het defensie-industriebeleid, dat nu het volledige spectrum bestrijkt, van onderzoek tot inzetbare vermogens; benadrukt dat het belangrijk is te zorgen voor continuïteit tussen het Europees Defensiefonds (EDF), crisisgestuurde industriële instrumenten zoals ASAP, en het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP), dat als structurele brug dient voor de periode 2025-2027; onderstreept dat deze ontwikkeling impliceert dat de Commissie een grotere rol speelt bij de coördinatie van de defensie-industrie, in nauwe samenwerking met het Europees Defensieagentschap, en herinnert aan de essentiële rol van het Europees Parlement als begrotingsautoriteit en aan zijn verantwoordelijkheid op het gebied van democratische controle, transparantie en verantwoordingsplicht met betrekking tot de uitgaven van de Unie;
4. vestigt de aandacht op de beperkingen die van invloed zijn op de opschaling van de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB), en wijst op de spanning tussen de toenemende politieke ambitie op Unieniveau, met inbegrip van vlaggenschipprojecten op het gebied van de defensie-industrie en gecoördineerde vermogensinitiatieven, en de beperkte financiële middelen die in de laatste jaren van het huidige MFK beschikbaar zijn; herinnert eraan dat de EDIP-middelen voor de periode 2025-2027 1,5 miljard EUR bedragen, wat weliswaar in politiek opzicht significant is, maar nog steeds ontoereikend om meerdere grootschalige industriële prioriteiten tegelijkertijd te financieren; herinnert in dit verband aan het akkoord dat de medewetgevers over de EDIP-verordening hebben bereikt om de Commissie te verzoeken, onverminderd de prerogatieven van de begrotingsautoriteit in het kader van de toekomstige jaarlijkse begrotingsprocedures, bij voorrang na te gaan hoe de begroting voor EDIP en het instrument voor steun aan Oekraïne overeenkomstig punt 18 van het Interinstitutioneel Akkoord betreffende begrotingsdiscipline kan worden versterkt zonder soortgelijke EU-programma's en -fondsen te korten; onderstreept dat, gezien de potentiële centrale rol van het Fonds voor de versnelde transformatie van defensietoeleveringsketens (FAST) bij de versterking van de productiecapaciteit op defensiegebied van kmo's en kleine midcaps, aanvullende financiële bijdragen prioritair moeten worden toegewezen aan het FAST, met als doel dat het totale indicatieve bedrag voor dat specifieke fonds in het kader van het programma ten minste 150 miljoen EUR bedraagt;
5. onderstreept dat het absoluut noodzakelijk is ervoor te zorgen dat niet-budgettaire instrumenten op EU-niveau, verhogingen van de nationale defensiebegroting en

EU-instrumenten worden gemaximaliseerd om de vraag te bundelen en gezamenlijke aanbestedingen uit te schrijven teneinde vermogenstekorten weg te werken en te voorzien in de dringende behoeften van Oekraïne; blijft op de voet de ontwikkelingen volgen met betrekking tot de rechtsgrondslag van SAFE, die het vermogen van het Parlement ondermijnt om ervoor te zorgen dat door de EU gesteunde leningen leiden tot gezamenlijke aanbestedingen voor dringende vermogenslacunes en een einde maken aan eerdere praktijken die hebben geleid tot versnippering en kritieke vermogenslacunes.

6. benadrukt dat het EDF de hoeksteen blijft van het optreden van de Unie op het gebied van onderzoek en ontwikkeling op defensiegebied en dat het bijdraagt tot het concurrentievermogen, de innovatiecapaciteit en de veerkracht van de EDTIB, grensoverschrijdende samenwerking bevordert en de versnippering vermindert; merkt op dat tot dusver 6,4 miljard EUR is vastgelegd voor coöperatieve O&O op defensiegebied, en dat 224 EDF-projecten zijn afgerond, met een kmo-participatie van ongeveer 40 %; onderstreept dat het belangrijk is de voorspelbaarheid en continuïteit van het EDF te handhaven, met name in een situatie van het aflopen van het MFK die gekenmerkt wordt door een grote vraag en veel projecten in de pijplijn;
7. benadrukt dat militaire mobiliteit een cruciale factor blijft voor de veiligheid en defensie van de EU; stelt met bezorgdheid vast dat financieringsbeperkingen de militaire mobiliteit blijven belemmeren, aangezien de zeer beperkte middelen die beschikbaar zijn in het kader van de huidige Connecting Europe Facility en andere instrumenten van de Unie reeds zijn opgebruikt of nog steeds ontoereikend zijn om strategische vervoerscorridors, met name militaire mobiliteitscorridors, op de vereiste schaal te moderniseren; benadrukt dat militaire mobiliteit van essentieel belang is om bij te dragen aan de verdediging van Europa, en om de interoperabiliteit binnen de Unie en de NAVO en met partners, met name Oekraïne, te verbeteren; onderstreept dat er behoefte is aan een ambitieuzere en toekomstgerichte aanpak, zowel voor 2027 als in het kader van het volgende MFK, waarbij gezorgd moet worden voor voldoende financiering en flexibiliteit;
8. herhaalt krachtig zijn onvoorwaardelijke en niet-aflatende steun voor Oekraïne in zijn strijd voor vrijheid, soevereiniteit en democratie tegen de illegale, niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland; steunt de vaststelling van de steunlening voor Oekraïne voor 2026 en 2027, ten belope van 90 miljard EUR; betreurt dat de Raad er niet in is geslaagd overeenstemming te bereiken over het veiligstellen van een herstelbetalingslening voor Oekraïne tegen kassaldi van bevroren Russische tegoeden; blijft ervan overtuigd dat de mogelijkheid om bevroren Russische tegoeden te gebruiken verder moet worden onderzocht om Oekraïne na 2027 te ondersteunen; is ingenomen met de specifieke toezegging om twee derde, ongeveer 60 miljard EUR, uit te trekken voor dringende militaire bijstand aan Oekraïne om zich te verdedigen tegen de Russische agressie en ook om te investeren in de industriële defensiebasis van Oekraïne, waardoor de integratie van het land in de industriële defensiebasis van de EU wordt vergemakkelijkt; is ingenomen met de financiering van deze kosten via dit specifieke nieuwe thematisch speciaal instrument, terwijl voorbereidingen aan de gang zijn voor instrumenten voor steun op langere termijn aan Oekraïne in het MFK, om bij te dragen tot de duurzaamheid, voorspelbaarheid en geloofwaardigheid van de langetermijnsteun van de Unie, en Oekraïne te helpen essentiële staatsfuncties te blijven vervullen, zijn veerkracht te behouden en defensiegerelateerde inspanningen te blijven leveren, en tegelijkertijd het vermogen van de Unie te waarborgen om voort bijstand op het gebied van veiligheid te verlenen;

9. benadrukt het strategische belang van opkomende, disruptieve technologieën en technologieën voor tweërlei gebruik, met inbegrip van artificiële intelligentie, cyber-, kwantum- en ruimtevaartcapaciteiten, voor de veiligheid, afschrikking en paraatheid van de Unie; merkt op dat in de EOF-begroting voor 2026 5,6 % van de middelen is toegewezen aan disruptieve innovatie; kijkt uit naar de oprichting door de EU van haar eerste DARPA-achtige initiatief op EU-niveau in de vorm van het AGILE-programma, waaraan voldoende middelen moeten worden toegewezen; benadrukt dat moet worden gezorgd voor samenhang tussen defensiespecifieke instrumenten en aanverwante programma's van de Unie, waarbij procedurele duidelijkheid en tijdige uitvoering moeten worden gewaarborgd, met name wanneer werkprogramma's worden gewijzigd;
10. onderstreept dat de Unie over meer capaciteit moet beschikken om hybride dreigingen die afkomstig zijn van buiten de Unie te monitoren en tegen te gaan, zoals buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging, cyberaanvallen, bedreigingen voor ruimteactiva en risico's voor defensiegerelateerde kritieke infrastructuur; benadrukt dat hybride weerbaarheid in de begroting 2027 moet worden behandeld als een horizontale prioriteit, met verbeterde coördinatie, situationeel bewustzijn en operationele steun, onder meer in aanvulling op de GVDB-missies van de EU;
11. benadrukt dat cyberdefensie en het informatiedomein cruciale onderdelen van de veiligheidsstrategie van de Unie zijn, maar dat er nog steeds onvoldoende aandacht aan wordt besteed, met name in het kader van het externe optreden van de EU en GVDB-missies; onderstreept de toegevoegde waarde van coördinatie en analyse op het niveau van de Unie op het cyber- en informatiedomein, en uit zijn bezorgdheid over het feit dat ontoereikende en instabiele financiering nog steeds de duurzaamheid en doeltreffendheid van dergelijke inspanningen beperkt; herinnert in dit verband aan de geplande oprichting van het EU-coördinatiecentrum voor cyberdefensie (EU CDCC) als het militaire cybercoördinatiecentrum van de Unie, en betreurt dat er in de EDEO-begroting voor 2026 geen specifieke middelen zijn toegewezen voor de oprichting hiervan, ondanks het feit dat het centrum naar verwachting tot 30 personeelsleden zal tellen; dringt er daarom op aan dat in de procedure voor de begroting van de EDEO voor 2027 naar behoren rekening wordt gehouden met de nodige personele en financiële middelen voor het EU-CDCC;
12. benadrukt dat het belangrijk is in de jaarlijkse begroting voor 2027 de paraatheid en weerbaarheid voor hybride dreigingen en scenario's voor zeer intensieve conflicten te versterken binnen de bestaande instrumenten van de Unie; wijst op de strategische waarde van het gecoördineerd aanleggen van voorraden van kritieke defensiegerelateerde componenten, grondstoffen en verbruiksgoederen, teneinde verstoringen van de voorziening te beperken, externe afhankelijkheden te verminderen en ononderbroken productie en operationele paraatheid te waarborgen; dringt aan op gerichte steun en betere coördinatie binnen de bestaande kaders.
13. herinnert eraan dat het huidige maximum in rubriek 7 onverenigbaar is met de operationele behoeften van een Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) die over voldoende personeel beschikt, en herhaalt zijn oproep om dit maximum aan te passen overeenkomstig de raming van de EDEO; herhaalt zijn oproep om het personeelsbestand van het militair plannings- en uitvoeringsvermogen (MPCC) te versterken, overeenkomstig de door het PVC goedgekeurde businesscase en de toenemende vereisten voor operationele

defensieplanning op EU-niveau; onderstreept nogmaals dat het absoluut nodig blijft beveiligde communicatie- en informatiesystemen (CIS) aan te schaffen, om te zorgen voor doeltreffende bevelvoering, controle en toezicht op alle GVDB-missies;

14. benadrukt dat meer ambitie op het gebied van veiligheid en defensie gepaard moet gaan met adequate uitvoerings- en administratieve capaciteit, en herinnert eraan dat nieuwe taken en verantwoordelijkheden overeenkomstige personele en financiële middelen vereisen; dringt erop aan dat het laatste jaar van het huidige MFK wordt gebruikt om empirisch onderbouwde budgettering te versterken, een “absorptie tegen elke prijs”-benadering te voorkomen en een solide basis te leggen voor een geloofwaardig, defensiegericht volgend MFK.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister² vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

² Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

24.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE BEGROTINGSCONTROLE

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie begrotingscontrole ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar vergadering van 24 februari 2026 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

Hoogachtend,

Andreas Schwab

Voorzitter commissie CONT

Daniel Freund

Lid commissie CONT
Rapporteur voor het verlenen van de
kwijting 2024 aan de Commissie

ADVIES

1. bevestigt nogmaals dat het sterk is gehecht aan de fundamentele beginselen en waarden die zijn verankerd in het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
2. wijst erop dat de eerbiediging van de rechtsstaat en de grondrechten een essentiële voorwaarde is voor goed financieel beheer en een doeltreffend gebruik van EU-middelen; benadrukt daarom dat het belangrijk is om er, in overeenstemming met het toepasselijke rechtskader van de EU, met inbegrip van de conditionaliteitsverordening voor de rechtsstaat¹, voor te zorgen dat de toegang tot EU-middelen gekoppeld is aan de eerbiediging van de rechtsstaat; benadrukt dat dit van cruciaal belang is om het vertrouwen van de burgers in de EU te behouden en ervoor te zorgen dat EU-middelen op doeltreffende en resultaatgerichte wijze in alle lidstaten concrete voordelen opleveren;
3. stelt met grote bezorgdheid vast dat tekortkomingen die van invloed zijn op de rechtsstaat, kaders voor corruptiebestrijding en institutionele checks-and-balances in sommige lidstaten risico's inhouden voor de bescherming van de financiële belangen van de EU en het goede beheer van EU-middelen; wijst erop dat de Commissie over een breed scala aan instrumenten beschikt om dergelijke risico's aan te pakken en de EU-begroting te beschermen; benadrukt dat deze instrumenten op coherente, consistente en transparante wijze moeten worden gebruikt; onderstreept daarom het belang van duidelijke benchmarks, verifieerbare uitvoeringsstappen en doeltreffende monitoring bij de toepassing van maatregelen in het kader van de conditionaliteitsverordening voor de rechtsstaat, de verordening gemeenschappelijke bepalingen² en de RRF-verordening³, alsook alle andere financieringsinstrumenten van de EU, teneinde rechtszekerheid en afstemming op de jaarlijkse verslagen van de Commissie over de rechtsstaat te waarborgen;
4. benadrukt dat EU-middelen moeten worden gebruikt met volledige inachtneming van de waarden van de EU en geen activiteiten mogen ondersteunen die de democratie en de rechtsstaat ondermijnen; benadrukt bovendien dat het belangrijk is te zorgen voor adequate en voorspelbare EU-middelen voor alle relevante belanghebbenden die een cruciale rol spelen bij het waarborgen en bevorderen van de rechtsstaat, de democratie en de grondrechten, in overeenstemming met duidelijke subsidiabiliteitscriteria en toezichtmechanismen;

¹ Verordening (EU) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting (PB L 433I van 22.12.2020, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>).

² Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

³ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

5. wijst erop dat de EU-begroting moet worden uitgevoerd in overeenstemming met het transparantiebeginsel; benadrukt dat vereisten inzake begrotingscontrole, waarborgen en transparantie op een neutrale, evenredige en empirisch onderbouwde wijze moeten worden toegepast en dat doeltreffende controle de toepassing van gelijkwaardige normen op alle begunstigden vereist;
6. benadrukt dat de goede en tijdige uitvoering van de begroting bijdraagt tot een doelmatige en doeltreffende aanpak van de behoeften en uitdagingen waarmee de EU en haar burgers op verschillende beleidsterreinen worden geconfronteerd, alsook van de mondiale verantwoordelijkheden van de EU; waarschuwt dat de uitvoering van de begroting onder tijdsdruk kan leiden tot een toename van fouten en onregelmatigheden, met name wanneer complexe subsidiabiliteitsregels en meerlagige uitvoeringssystemen van toepassing zijn;
7. wijst erop dat de bestaande flexibiliteitsregelingen de EU weliswaar in staat hebben gesteld te reageren op nieuwe prioriteiten, maar dat verschillende flexibiliteitsinstrumenten in de eerste jaren van het huidige meerjarig financieel kader (MFK) zijn uitgeput; herhaalt dat een zekere mate van flexibiliteit in de EU-begroting noodzakelijk is om potentiële nieuwe uitdagingen en crises aan te pakken waarbij het optreden van de EU een meerwaarde kan bieden, met behoud van begrotingsdiscipline; benadrukt dat het flexibiliteitskader te complex is en geen duidelijk gedefinieerde en transparante volgorde bevat voor het activeren van marges onder de maxima en speciale instrumenten daarboven; merkt bovendien op dat verscheidene flexibiliteitsinstrumenten niet alleen elkaar overlappen maar ook met de thematische programma's die op dezelfde behoeften zijn gericht, waardoor het financieel beheer en de besluitvorming onnodig ingewikkeld worden; merkt op dat de marge in de EU-begroting in toenemende mate wordt gebruikt om garanties te bieden voor de financiering om op crises te kunnen reageren, via leningen die door de marge worden gedekt, en is bezorgd over het langetermijneffect van de toezeggingen van de EU op de duurzaamheid van de marge;
8. benadrukt dat de EU-begroting moet worden beschermd tegen misbruik, met name fraude en corruptie, en verzoekt de Commissie waakzaam en proactief te blijven in huidige en in toekomstige gevallen waarin een gebrek aan eerbiediging van de waarden van de EU en de rechtsstaat de financiële belangen van de EU aantast of dreigt aan te tasten; onderstreept dat de fraudebestrijdingsarchitectuur van de EU moet worden versterkt en dat er meer middelen moeten worden uitgetrokken voor het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), het Europees Openbaar Ministerie (EOM), het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust) en het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) inzake de bestrijding van fraude en corruptie en dat de rol van deze organen in dit verband moet worden versterkt; benadrukt de noodzaak van doeltreffende coördinatie en samenwerking tussen al deze instellingen, alsook van toereikende begrotingen zodat zij hun taken doeltreffend kunnen uitvoeren;
9. benadrukt dat de Commissie waakzaam moet blijven met betrekking tot mogelijke belangenconflicten en ervoor moet zorgen dat er robuuste, verifieerbare waarborgen zijn om te voorkomen dat EU-middelen direct of indirect ten goede komen aan particuliere belangen; onderstreept dat EU-middelen alleen mogen worden uitbetaald wanneer belangenconflicten doeltreffend en aantoonbaar zijn opgelost, in overeenstemming met het desbetreffende rechtskader; wijst erop dat doeltreffende preventie niet alleen

verklaringen vooraf vereist, maar ook voortdurende monitoring, verificatie en handhaving gedurende de hele levenscyclus van door de EU gefinancierde projecten;

10. merkt op dat de digitale transformatie weliswaar onontbeerlijk is om de doelmatigheid, controle en transparantie van de EU-begroting te vergroten, maar dat deze verschuiving ook het risico van cyberfraude die de financiële belangen van de EU aantast, heeft vergroot; verzoekt de Commissie voldoende middelen toe te wijzen om de digitale infrastructuur alsmede onderzoek en ontwikkeling van de EU te versterken, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat investeringen in cyberbeveiliging effect sorteren en bijdragen tot de algemene bescherming van de financiële belangen van de EU, onder meer door middel van veilige en interoperabele systemen voor datamining;
11. stelt vast dat de nog te betalen vastleggingen weliswaar zijn gedaald ten opzichte van de recordhoge niveaus van eind 2023 (543 miljard EUR), maar dat de nog te betalen vastleggingen eind 2024 in totaal 507,4 miljard EUR bedroegen, waarvan 166,3 miljard EUR verband hield met subsidieverlening in het kader van NextGenerationEU (NGEU); neemt kennis van de meest recente raming van de Commissie van het niveau van nog te betalen vastleggingen dat eind 2027 wordt verwacht (339 miljard EUR); is van mening dat het risico op vrijmakingen en de daarmee samenhangende vermindering van de meerwaarde van de EU voor de EU-begroting hoog blijft; dringt aan op verbeteringen in de raming van vrijmakingen;
12. stelt bezorgd vast dat de blootstelling van de begroting van de EU in 2024 blijft toenemen, hetgeen het toenemende volume van opgenomen leningen en bijbehorende garanties weerspiegelt; beklemtoont dat deze trend het belang benadrukt van een robuust systeem om ervoor te zorgen dat de EU onder alle omstandigheden aan haar schuldverplichtingen kan voldoen; merkt voorts op dat in het voorstel van de Commissie voor een financieel steunpakket voor Oekraïne voor 2026-2027 een EU-steunlening aan Oekraïne van 90 miljard EUR zou worden ingevoerd via het instrument voor de steunlening aan Oekraïne, gefinancierd door middel van gemeenschappelijke EU-leningen op de kapitaalmarkten en gedekt door de EU-begrotingsmarge; merkt bovendien op dat de EU-begroting de daarmee gepaard gaande schuldafllossingskosten zal dekken, met inbegrip van financiering, uitgifte, liquiditeitsbeheer en de bijbehorende administratieve kosten;
13. wijst nogmaals op de noodzaak van duurzame en veerkrachtige inkomsten voor de EU-begroting die in overeenstemming zijn met de uitgavenzijde; herhaalt zijn reeds lang bestaande oproep voor nieuwe echte eigen middelen, niet alleen voor de terugbetaling van de schuld in het kader van NGEU, maar ook om het beleid van de Unie te financieren; is in dit verband ingenomen met het MFK-voorstel van de Commissie van juli 2025 en de inspanningen om nieuwe eigen middelen vast te stellen, alsook met de aanpassingen aan de traditionele eigen middelen die zij heeft voorgesteld; steunt de door de Commissie voorgestelde bredere aanpak en verzoekt de Raad snel overeenstemming te bereiken over een pakket nieuwe eigen middelen van ten minste 60 miljard EUR per jaar om begrotingszekerheid op lange termijn te bieden;
14. wijst erop dat het belangrijk is de eigen middelen van de EU te beschermen tegen frauduleuze onregelmatigheid; benadrukt dat de tijdige uitvoering van de douanehervorming van de EU moet worden gewaarborgd, rekening houdend met de relevante aanbevelingen van de Europese Rekenkamer in haar jaarverslagen over het

begrotingsjaar 2024; acht het absoluut noodzakelijk de operationele samenwerking tussen het EOM, OLAF, de douane- en belastingautoriteiten van de lidstaten en de Europese rechtshandavingsinstanties te versterken om fraude met EU-inkomsten op te sporen, te voorkomen en te corrigeren;

15. is verheugd dat het totale foutenpercentage is gedaald van 5,6 % in 2023 tot 3,6 % in 2024; wijst er echter op dat deze daling met de nodige voorzichtigheid moet worden geïnterpreteerd, aangezien deze niet noodzakelijkerwijs een verbetering van de doeltreffendheid van de controlesystemen weerspiegelt, maar ook kan worden beïnvloed door contextuele factoren zoals de beëindiging van de nooduitgaven in verband met de COVID-19-pandemie, een relatief laag niveau van begrotingsuitvoering in 2024 en het vroege stadium van uitvoering van het MFK 2021-2027; wijst op aanzienlijke verschillen in foutenpercentages tussen de verschillende begrotingsrubrieken, waar bij sommige gebieden foutenpercentages onder de materialiteitsdrempel van 2 % worden gemeld, terwijl het foutenpercentage voor de rubriek “Cohesie, veerkracht en waarden” weliswaar lager is dan het voor 2023 geschatte foutenpercentage van 9,3 %, maar aanzienlijk boven de materialiteitsdrempel van 5,7 % blijft; is bezorgd over de aanhoudende tekortkomingen die de Europese Rekenkamer heeft waargenomen in de werkzaamheden van bepaalde nationale auditautoriteiten, zoals wordt weerspiegeld in de tekortkomingen die zijn vastgesteld in de zekerheidspakketten, met een restfoutenpercentage boven de materialiteitsdrempel in zekerheidspakketten die goed zijn voor meer dan 60 % van de totale waarde van de in 2024 gecontroleerde zekerheidspakketten; benadrukt dat terugkerende tekortkomingen in de preventie en opsporing van onregelmatigheden op het niveau van de lidstaten erop wijzen dat beheersautoriteiten onregelmatigheden in door begunstigten gedeclareerde uitgaven niet doeltreffend voorkomen of opsporen, waardoor de mate waarin de Commissie op hun werk kan vertrouwen, wordt beperkt; verzoekt de Commissie actie te ondernemen om het systemische probleem dat fouten op het niveau van de lidstaten bij uitgaven in het kader van het cohesiebeleid niet worden ontdekt aan te pakken door middel van een evenredige en risicogebaseerde combinatie van preventieve maatregelen, met inbegrip van gerichte capaciteitsopbouw, versterkte toezichtmaatregelen en, indien nodig, opschortingen of financiële correcties in geval van aanhoudende systemische tekortkomingen;
16. is ernstig bezorgd over het feit dat de Europese Rekenkamer in 2024 voor het derde achtereenvolgende jaar een oordeel met beperking heeft afgegeven over de wettigheid en regelmatigheid van de uitgaven van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF), volgend op soortgelijke conclusies in 2022 en 2023, en dat zij raamt dat het minimale financiële effect van haar bevindingen boven de materialiteitsdrempel ligt; uit zijn bezorgdheid over het feit dat de Europese Rekenkamer heeft vastgesteld dat 6 van de 28 in 2024 verrichte RRF-betalingen werden beïnvloed door kwantitatieve problemen, waarbij 5 van deze betalingen materiële fouten vertoonden, waardoor de betrouwbaarheid van het controlekader in dit stadium van de uitvoering in twijfel werd getrokken; merkt op dat eind 2024 de betalingen in het kader van het RRF 197,5 miljard EUR bedroegen van de 358,9 miljard EUR aan vastgelegde subsidies, waardoor er eind 2026 nog 161,4 miljard EUR moet worden uitbetaald; merkt op dat dit aanzienlijke volume aan uitstaande betalingen, geconcentreerd in de laatste twee jaar van het instrument, het risico van knelpunten bij de uitvoering en verdere vertragingen vergroot, met name in lidstaten met structurele capaciteitsproblemen; wijst erop dat de tijdige absorptie van de resterende RRF-subsidies zal afhangen van de kwaliteit en rijpheid van hervormingen en investeringen, de stabiliteit van nationale

governancesystemen en het vermogen van de Commissie om een groot aantal betalingsverzoeken binnen een kort tijdsbestek doelmatig te verwerken; verzoekt de Commissie de autoriteiten van de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van de middelen, met name wanneer extra administratieve capaciteit nodig is, om absorptie te stimuleren en het aantal fouten te verminderen; verzoekt de Commissie het Parlement op transparante wijze te informeren over de voortgang bij de uitvoering en absorptie van middelen en het Parlement regelmatig gestructureerde en vergelijkbare updates te verstrekken over de uitvoering van de RRF, onder meer over correcties en terugvorderingen;

17. herinnert aan de toezeggingen van de EU om de klimaat- en milieudoelstellingen te verwezenlijken, in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs en de Europese Green Deal; merkt op dat de Commissie de uitgaven van de EU voor klimaat- en biodiversiteitsgerelateerde activiteiten aan de hand van specifieke methoden volgt; moedigt de Commissie aan voldoende middelen toe te wijzen zodat de EU haar internationale verbintenissen op het gebied van klimaat en milieu volledig kan nakomen, in overeenstemming met de desbetreffende streefdoelen en ambities die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 2020.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

12.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, KLIMAAT EN VOEDSELVEILIGHEID

Dhr. Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

De coördinatoren van de Commissie milieubeheer, klimaat en voedselveiligheid (ENVI) hebben op 16 december 2025 besloten dat ENVI een advies in briefvorm zou uitbrengen over de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III (2025/2246(BUI)). Daarom doe ik, in mijn hoedanigheid als voorzitter van ENVI en als vaste rapporteur voor de begroting, u de bijdrage van ENVI toekomen in de vorm van resolutieparagrafen, die door ENVI zijn goedgekeurd op haar vergadering¹ van 28 januari 2026. Ik verzoek uw commissie vriendelijk om de bijdrage van ENVI in aanmerking te nemen:

1. is van mening dat in de laatste jaarlijkse begroting van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027 de nodige middelen moeten worden uitgetrokken om sneller vooruitgang te boeken bij de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie op het

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Antonio Decaro (voorzitter en rapporteur voor advies), Esther Herranz García (eerste ondervoorzitter), Pietro Focchi (tweede ondervoorzitter), Vytenis Povilas Andriukaitis, Sakis Arnaoutoglou, Bartosz Arłukowicz, Thomas Bajada, Barbara Bonte, Paolo Borchia, Stine Bosse, Lynn Boylan, Marie Luce Brasier Clain, Jorge Buxadé Villalba, Stefano Cavedagna, Mohammed Chahim, Christophe Clergeau, Annalisa Corrado, Ivan David, Salvatore De Meo, Ondřej Dostál, Siegbert Frank Droese, Sebastian Everding, Nikolas Farantouris, Emmanouil Fragkos, Sigrid Friis, Hélène Fritzson, Angéline Furet, Gerben Jan Gerbrandy, Martin Günther, Michalis Hadjipantela, Niels Flemming Hansen, Pär Holmgren, Martin Häusling, Adam Jarubas, Romana Jerković, Fernand Kartheiser, Seán Kelly, Mary Khan, Ewa Kopacz, Tomáš Kubín, Stefan Köhler, Peter Liese, César Luena, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Ignazio Roberto Marino, Catarina Martins, Javier Moreno Sánchez, Jana Nagyová, Danuše Nerudová, Maria Noichl, Philippe Olivier, Jutta Paulus, Michele Picaro, Jaroslava Pokorná Jermanová, Jessica Polfjård, Virgil Daniel Popescu, Nicola Procaccini, Massimiliano Salini, Elena Sancho Murillo, Oliver Schenk, Christine Schneider, Jonas Sjöstedt, Sander Smit, Susana Solís Pérez, Raffaele Stancanelli, Anna Stürgh, Kai Tegethoff, Marta Temido, Ingeborg Ter Laak, Beatrice Timgren, Bruno Tobback, Tomas Tobé, Pekka Toveri, Dimitris Tsiodras, Ana Vasconcelos, Aurelijus Veryga, Kristian Vigenin, Alexandr Vondra, Michal Wiezik, Tiemo Wölken.

gebied van milieu, klimaat en voedselveiligheid — die volgens het Europees Milieuagentschap² voor de meeste doelstellingen nog steeds niet op schema ligt — in een gecompliceerde geopolitieke en geo-economische context; dringt aan op voldoende kredieten in de begroting 2027 om de groene transitie te ondersteunen, met inbegrip van de uitrol van hernieuwbare energie, energie-efficiëntietechnologieën en de uitfasering van fossiele brandstoffen, om de biodiversiteit te beschermen en ervoor te zorgen dat geen enkele regio of gemeenschap achterblijft in de rechtvaardige transitie;

2. benadrukt dat tien jaar na de vaststelling van de Overeenkomst van Parijs de doelstelling om de wereldwijde gemiddelde temperatuurstijging te beperken tot minder dan 1,5 °C in vergelijking met de pre-industriële tijd dringender blijft dan ooit; herinnert eraan dat de Conferentie van de partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (COP 30) eens te meer heeft aangetoond dat de Unie zich inzet voor en een leidende rol speelt in het wereldwijde decarbonisatieproces, maar benadrukt dat inspanningen en middelen nodig zijn om de op COP-niveau overeengekomen doelstellingen, zoals de transitie weg van fossiele brandstoffen, te operationaliseren;
3. wijst erop dat de begroting van de Unie voor 2027 moet worden afgestemd op de verwezenlijking van de doelstellingen van de EU om verontreiniging terug te dringen, een rechtvaardige en groene transitie te ondersteunen en de wettelijk vastgelegde doelstelling van de Europese klimaatwet³ te verwezenlijken om uiterlijk in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken, onder meer door middel van de tussentijdse doelstellingen voor 2030 en 2040, en milieuschadelijke subsidies geleidelijk af te schaffen; benadrukt in dit verband dat de groene transitie een rechtvaardige transitie voor iedereen moet zijn;
4. herinnert eraan dat de Europese Green Deal bedoeld is als groeistrategie, waarvan de doeltreffende uitvoering en bijdrage aan een rechtvaardige en inclusieve transitie, waarbij niemand achterblijft en de bescherming van werknemers wordt gehandhaafd, voldoende financiering vereist, en die het concurrentievermogen van de Unie zal versterken wanneer die wordt aangevuld met de Clean Industrial Deal en de toekomstige wetgeving op het gebied van circulaire economie;
5. benadrukt dat er meer financiering nodig is voor programma's die klimaat- en milieugerelateerde projecten ondersteunen, evenals voor het Fonds voor een rechtvaardige overgang om de meest kwetsbare koolstofintensieve regio's te helpen bij het aanpakken van de economische en sociale gevolgen van de klimaatverandering, zodat niemand aan zijn lot wordt overgelaten; benadrukt dat toereikende financiering essentieel is voor de transitie naar een energie-efficiënte, circulaire, klimaatneutrale, concurrerende en klimaatbestendige economie; merkt op dat er in het kader van de programmeringsactiviteiten gezorgd moet worden voor efficiënte en resultaatgerichte

² Europees Milieuagentschap, "Monitoring report on progress towards the 8th EAP objectives 2025", website Europees Milieuagentschap, 10 december 2025.

³ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 ("Europese klimaatwet") (PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

klimaat- en biodiversiteitsfinanciering, die flexibel genoeg moet blijven om tegemoet te komen aan de uiteenlopende behoeften van verschillende regio's en sectoren;

6. benadrukt dat, ondanks de onvoorziene jaarlijkse terugbetaling van hoge bedragen in het kader van NextGenerationEU, de toewijzing van middelen voor de uitvoering van de langetermijndoelstellingen van de EU op het gebied van milieu en klimaat niet in gevaar mag komen; herinnert er daarom aan dat in de begroting van de Unie voor 2027 voldoende middelen moeten worden uitgetrokken voor de uitvoering van onder meer de biodiversiteitsstrategie voor 2030, de “van boer tot bord”-strategie, het actieplan voor de circulaire economie, de strategie voor duurzame chemische stoffen, de Clean Industrial Deal en een actieplan om alle verontreiniging tot nul terug te brengen;
7. is ingenomen met de aan het LIFE-programma toegewezen financiering; onderstreept dat het LIFE-programma sinds 2021 ongeveer 700 projecten heeft gefinancierd en een succesvol programma in de Unie is gebleken wat betreft het opzetten van concrete acties voor milieubescherming; benadrukt dat het grensoverschrijdende karakter ervan en direct beheer door de EU essentiële factoren zijn die de voorspelbaarheid van de financiering voor eindbegunstigden en de succesvolle uitvoering van projecten waarborgen; dringt er daarom op aan dat in 2027 en daarna voldoende middelen worden toegewezen aan door LIFE gefinancierde projecten, om een terugval van de financiering voor natuur- en biodiversiteitsdoelstellingen te voorkomen;
8. onderstreept dat het belangrijk is de biodiversiteitsdoelstellingen te handhaven en de aanhoudende achteruitgang van de biodiversiteit een halt toe te roepen, en benadrukt dat de Unie haar toezegging moet nakomen om ervoor te zorgen dat ten minste 10 % van de jaarlijkse uitgaven in 2027 aan biodiversiteit wordt toegewezen; onderstreept de intrinsieke waarde van een vastgestelde specifieke financieringsdoelstelling voor biodiversiteit, alsook van robuuste tracering voor biodiversiteitsuitgaven, om ervoor te zorgen dat de Unie biodiversiteitsverlies doelmatig bestrijdt; betreurt het dat de Unie deze doelstelling naar verwachting niet zal halen in 2027; verzoekt de lidstaten en de Commissie extra inspanningen te leveren om de overeengekomen uitgavendoelstelling te halen, die de Unie nodig heeft om de doelstellingen van het mondiaal diversiteitskader van Kunming-Montreal te verwezenlijken, en om kosteneffectiviteit en duurzaamheid op lange termijn te waarborgen; benadrukt dat, in overeenstemming met het beginsel van een rechtvaardige transitie, niemand aan mag achterblijven en de nodige aandacht moet worden besteed aan lokale gemeenschappen, landbouwers en vissers;
9. benadrukt ook het belang van het toewijzen van voldoende financiële middelen om verontreiniging tegen te gaan, waaronder de toenemende verontreiniging door “forever chemicals” (per- en polyfluoralkylstoffen, bekend als PFAS); benadrukt dat er meer financiële middelen moeten worden uitgetrokken voor circulariteit, ter bevordering van de vermindering, het hergebruik, de herproductie en de recycling van producten en hulpbronnen, gezien de zeer geringe vooruitgang die de afgelopen jaren is geboekt⁴, en als onderdeel van de uitvoering van de komende wetgeving op het gebied van circulaire economie;

⁴ Europees Milieuagentschap, “Accelerating the circular economy in Europe”, 21 maart 2024.

10. benadrukt het belang van voldoende financiering voor het Uniemechanisme voor civiele bescherming, gezien de noodzaak om de paraatheid bij het voorkomen van rampen en het uitvoeren van maatregelen voor klimaatadaptatie te vergroten; is bezorgd dat de voorgestelde toewijzing van middelen niet voldoende is om daadwerkelijk te zorgen voor betere bescherming en snelle respons, gezien de met ernstige bedreigingen gepaard gaande drastische toename van natuurrampen, die nog eens verergerd worden door de klimaatverandering, en tot frequente en massale overstromingen, hittegolven, droogtes en bosbranden leiden, met als gevolg verlies van mensenlevens en aanzienlijke economische schade; benadrukt dat de besluiten ter versterking van het EU-mechanisme voor civiele bescherming moeten worden gehandhaafd en snel moeten worden uitgevoerd, met name in de zwaarst getroffen regio's en gebieden die het meest te lijden hebben onder de klimaatverandering; dringt aan op specifieke steun voor maatregelen op het gebied van waterweerbaarheid, met inbegrip van waterefficiëntie, vermindering van lekkages, hergebruik en op de natuur gebaseerde oplossingen;
11. dringt bij de Commissie aan op een snelle tenuitvoerlegging van proefprojecten en voorbereidende acties die verband houden met de doelstellingen van de Unie op het gebied van milieu, klimaat en voedselveiligheid;
12. herinnert eraan dat voor de toepassing van de aangenomen wetgeving op het gebied van milieu, klimaat en voedselveiligheid voldoende personele en financiële middelen moeten worden toegewezen aan de desbetreffende directoraten-generaal van de Commissie, waaronder het directoraat Audits en analyse inzake gezondheid en voedsel binnen het directoraat-generaal Gezondheid en Voedselveiligheid, alsook aan de relevante EU-agentschappen die onder de bevoegdheid van ENVI vallen (het Europees Milieuagentschap, het Europees Agentschap voor chemische stoffen en de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid);
13. benadrukt dat het huidige stelsel van eigen middelen van de EU moet worden versterkt en het kader van aanvullende middelen voor de begroting van de Unie moet worden voorbereid om de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie op het gebied van milieu, klimaat en voedselveiligheid te ondersteunen; benadrukt dat het mechanisme voor koolstofgrenscorrectie op doeltreffende wijze ten uitvoer moet worden gelegd, zodat de Commissie compenserende maatregelen kan nemen om een eventuele achterstand bij het behalen van de algemene klimaatuitgavendoelstelling van de EU-begroting aan te pakken.

Ik heb de heer Nils Ušakovs, algemeen rapporteur voor de begroting voor 2027, een soortgelijke brief gestuurd.

Hoogachtend,

Antonio Decaro

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De voorzitter als rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

24.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE VOLKSGEZONDHEID

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

De coördinatoren van de Commissie volksgezondheid (SANT) hebben op 18 december 2025 besloten dat SANT een advies in briefvorm zal uitbrengen over de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III (2025/2246(BUI)). Als voorzitter van SANT wil ik u daarom de bijdrage van SANT in de vorm van resolutieparagrafen verstrekken, zoals door SANT aangenomen tijdens haar vergadering van 24 februari 2026¹. Ik verzoek uw commissie vriendelijk deze in aanmerking te nemen:

1. benadrukt dat de gezondheidsdoelstellingen van de Unie alleen kunnen worden verwezenlijkt als de begroting 2027 voorziet in voldoende, zichtbare en voorspelbare financiering voor de uitvoering van overeengekomen EU-wetgeving en vlaggenschipinitiatieven, waaronder paraatheid op het gebied van gezondheidsbeveiliging en de operationele capaciteit voor medische tegenmaatregelen, de uitrol van de Europese dataruimte voor gezondheid en de uitvoering van het Europees kankerbestrijdingsplan en het plan voor cardiovasculaire gezondheid; onderstreept dat voor nieuwe initiatieven, zoals de voorgestelde verordening kritieke geneesmiddelen, voldoende middelen nodig zullen zijn om de doelstellingen om te zetten in concrete resultaten voor patiënten, de lidstaten en de industrie, onder meer om tekorten terug te dringen en de toegang tot geneesmiddelen te verbeteren; benadrukt dat stabiele middelen voor zeldzame ziekten, Europese referentienetwerken (ERN's) en opschaling van het EU-optreden op het gebied van cardiovasculaire gezondheid noodzakelijk zijn om de Europese samenwerking om te zetten in meetbare gezondheidsresultaten en ongelijkheden in de hele Unie te verminderen; verzoekt de Commissie een Europese organisatie voor zeldzame ziekten op te richten, waarin Europese referentienetwerken, de Europese ruimte voor gezondheidsgegevens

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Adam Jarubas (voorzitter en rapporteur voor advies), Tilly Metz (eerste ondervoorzitter), Stine Bosse (tweede ondervoorzitter), Romana Jerković (derde ondervoorzitter), Christine Anderson, Vytenis Povilas Andriukaitis, Bartosz Arłukowicz, Hildegard Bentele, Monika Beňová, Waldemar Buda, Laurent Castillo, Olivier Chastel, Christophe Clergeau, Ondřej Dostál, Viktória Ferenc, Jens Geier, Nicolás González Casares, Michalis Hadjipantela, Gerald Hauser, Martin Häusling, Billy Kelleher, Ondřej Knotek, Ondřej Krutílek, András Tivadar Kulja, Ignazio Roberto Marino, Catarina Martins, Alessandra Moretti, Victor Negrescu, Elena Nevado del Campo, Valentina Palmisano, Nikos Papandreou, Michele Picaro, Jessica Polfjård, Ruggero Razza, Oliver Schenk, Tomislav Sokol, Ingeborg Ter Laak, Vlad Vasile-Voiculescu, Aurelijus Veryga, Margarita de la Pisa Carrión.

(EHDS) en Horizon-instrumenten worden samengebracht om zeldzame ziekten gezamenlijk en doeltreffend te onderzoeken, te diagnosticeren en te behandelen;

2. benadrukt dat het belangrijk is de EU-begroting te richten op een gezonde levensstijl en een gezond milieu, met bijzondere aandacht voor geestelijke gezondheid en hersengezondheid in Europa; verzoekt de Commissie in het begrotingsvoorstel ook haar milieu- en klimaatverbintenissen ten gunste van de gezondheid van de burgers na te komen;

3. benadrukt dat de begroting van de Unie voor 2027 moet worden afgestemd op de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Unie om in al het EU-beleid een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid te waarborgen, ziekten te voorkomen en gezondheidsrisico's te verminderen, onder meer door grote grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen aan te pakken, en de samenwerking tussen de lidstaten te ondersteunen teneinde gezondheidszorgstelsels doeltreffender, meer onderling verbonden en interoperabel, toegankelijker en veerkrachtiger te maken, onder meer door regio's voldoende steun te verlenen voor de modernisering van hun volksgezondheidsinfrastructuur, ziekenhuizen en gezondheidszorgstelsels; benadrukt dat in het EU-beleid geëerbiedigd moet worden dat het organiseren en verlenen van gezondheidszorg in de eerste plaats nationale verantwoordelijkheden blijven; benadrukt echter dat het versterken van grensoverschrijdende gezondheidszorg van essentieel belang is om ervoor te zorgen dat patiënten, met name patiënten met zeldzame ziekten en complexe aandoeningen, daadwerkelijk toegang hebben tot gespecialiseerde expertise, diagnose en behandeling in andere lidstaten, wanneer dergelijke zorg op nationaal niveau niet beschikbaar is;

4. verzoekt de Commissie de begroting zodanig op te stellen dat er voldoende middelen worden toegewezen aan programma's die de paraatheid voor en de respons op ernstige grensoverschrijdende bedreigingen versterken, de toegang tot hoogwaardige gezondheidszorg en betaalbare geneesmiddelen, medische hulpmiddelen en crisisrelevante producten verbeteren, ongelijkheden op gezondheidsgebied aanpakken en de digitale transformatie van gezondheidszorgstelsels ondersteunen;

5. dringt aan op versterkte surveillance op EU-niveau van en vergelijkbare rapportage over resistentie tegen antimicrobiële stoffen (AMR) van ziekenhuispatiënten, door middel van een EU-brede databank die gebruikmaakt van informatie van ziekenhuizen, ter ondersteuning van opsporing, coördinatie, preventie en doeltreffende, gerichte maatregelen;

6. benadrukt dat er voldoende middelen moeten worden toegewezen aan elk afzonderlijk begrotingsonderdeel dat bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen op het gebied van volksgezondheid, met de nadruk op preventie en gezondheidsbevordering, om de last van niet-overdraagbare ziekten te verminderen door de veerkracht en doeltreffendheid van gezondheidszorgstelsels te versterken, met inbegrip van betere en uitgesplitste gezondheidsgegevens, digitale instrumenten, diensten en interoperabiliteit, om billijke toegang tot gezondheidszorg te waarborgen en ongelijkheden op gezondheidsgebied in de hele EU te verminderen, en tegelijkertijd een gendergebaseerde aanpak van het gezondheidsbeleid te bevorderen; verzoekt de Commissie te voorzien in voldoende financiering voor programma's die gericht zijn op een holistische aanpak van geestelijke gezondheid en autisme vanaf de kindertijd tot de volwassenheid;

7. benadrukt dat de begroting 2027 het tekort aan zorgpersoneel moet helpen aanpakken door

samenwerking op het gebied van opleiding, vaardigheden en betere instrumenten voor personeelsplanning te ondersteunen, met volledige inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten, om ervoor te zorgen dat de gezondheidszorgstelsels in alle lidstaten doeltreffend kunnen voorzien in de huidige en toekomstige behoeften; benadrukt dat de vaardigheden en beroepskwalificaties van zorgpersoneel in alle lidstaten moeten worden verbeterd;

8. is van mening dat aanhoudende investeringen in preventie van cruciaal belang zijn voor de houdbaarheid van de uitgaven voor gezondheidszorg op de lange termijn en om tegemoet te komen aan de toenemende gezondheidsbehoeften waarmee alle lidstaten worden geconfronteerd;

benadrukt dat preventie als kosteneffectieve investering moet worden versterkt; verzoekt de Commissie om, in samenwerking met de lidstaten en binnen hun bevoegdheden, de versterking van empirisch onderbouwde screeningcampagnes en bevolkingsonderzoeken voor vroegtijdige opsporing aan te moedigen, alsook voortdurende investeringen in primaire preventiemaatregelen om risicofactoren die met levensstijl te maken hebben en individueel gedrag aan te pakken;

onderstreept voorts dat het belangrijk is de door de EU ondersteunde acties op het gebied van bewustmaking, preventie, testen en tijdige behandeling met betrekking tot seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) te intensiveren, in het licht van de gedocumenteerde toename van het aantal meldingen van soa's in verschillende EU/EER-landen; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat relevante EU-programma's en -agentschappen de lidstaten ondersteunen bij het verbeteren van voorlichting, de toegang tot diensten, surveillance en vergelijkbare rapportage;

9. dringt aan op gerichte steun om de dagelijkse lasten voor transplantatiepatiënten te verlichten, met name om grensoverschrijdende trajecten te vergemakkelijken; benadrukt dat de toenemende last van lever- en nierziekten moet worden aangepakt door middel van preventie en vroegtijdige interventie; dringt aan op financiering ter ondersteuning van preventie- en gezondheidsbevorderende maatregelen op lokaal niveau, zoals het plaatsen van geautomatiseerde externe defibrillatoren (AED's) op scholen en het installeren van hygiënische drinkwaterfontein op scholen en in openbare ruimten, indien passend gefinancierd via een speciale begrotingslijn voor gezondheid of cohesie-investeringen;

10. wijst op het belang van de werkzaamheden van de Europese Rekenkamer (ERK) om een goed financieel beheer van de gezondheidsuitgaven van de Unie te waarborgen; verzoekt de Commissie en de lidstaten gevolg te geven aan de aanbevelingen van de ERK, onder meer met betrekking tot kritieke tekorten aan geneesmiddelen en de doeltreffendheid van de EU-steun voor de digitalisering van de gezondheidszorg;

11. benadrukt dat betrouwbare en duurzame ondersteuning van belanghebbenden op het gebied van de volksgezondheid, waaronder patiëntenorganisaties en professionele en wetenschappelijke netwerken, belangrijk is om de volksgezondheid te versterken, de uitvoering ter plaatse te verbeteren en het vertrouwen van het publiek te vergroten; onderstreept dat dergelijke financiering transparant en evenredig moet zijn en afhankelijk moet worden gesteld van goed financieel beheer, representativiteit en meetbare resultaten; herinnert eraan dat een sterkere Europese gezondheidsunie adequate financiering vereist met uitgaven op gezondheidsgebied die de "één gezondheid"- en de "gezondheid op alle beleidsgebieden"-benadering volgen;

12. betreurt het dat de Commissie heeft besloten om de exploitatiesubsidies voor maatschappelijke organisaties op het gebied van gezondheid in het kader van het EU4Health-werkprogramma 2025 stop te zetten, en merkt op dat die subsidies slechts een klein deel van de begroting van het programma uitmaakten; merkt op dat veel organisaties zich zorgen maken over de gevolgen voor het personeelsbestand, de continuïteit van projecten en de ondersteuning van patiënten en gemeenschappen; benadrukt dat stabiele en voorspelbare steunmechanismen, waar passend en met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, belangrijk zijn voor maatschappelijke organisaties op het gebied van gezondheid; neemt kennis van de bevindingen van de externe evaluatie van het EU4Health-programma, waarin wordt bevestigd dat organisaties die exploitatiesubsidies ontvangen hun doelstellingen halen, verantwoord omgaan met overheidsmiddelen en het gezondheidsbeleid van de EU voorzien van waardevolle deskundigheid en input van de gemeenschap; onderstreept dat toekomstige financiering gebaseerd moet blijven op duidelijke criteria van Europese toegevoegde waarde, transparantie, neutraliteit en meetbare impact, om zinvolle bijdragen van het maatschappelijk middenveld aan de gezondheidsdoelstellingen van de Unie te blijven ondersteunen; vraagt de operationele subsidies opnieuw te bekijken in het EU4Health-werkprogramma voor 2027;

13. spreekt nogmaals zijn diepe teleurstelling uit over de herschikking van 1 miljard EUR uit het EU4Health-programma voor de periode 2025-2027; is van mening dat deze verlaging van de financiering het moeilijker zal maken om de kritieke doelstellingen van het programma te verwezenlijken; herhaalt zijn oproep aan de Commissie, de lidstaten en andere belanghebbenden om praktische oplossingen te vinden om deze verlaging te compenseren en ervoor te zorgen dat de doelstelling van het programma om sterkere, veerkrachtigere en toegankelijke gezondheidszorgstelsels tot stand te brengen, wordt verwezenlijkt; dringt er ook op aan dat in Horizon Europa meer middelen worden toegewezen aan het cluster gezondheid; dringt aan op betrouwbare en stabiele EU-financiering voor baanbrekend onderzoek en klinische proeven, ook op het gebied van kanker, autisme, zeldzame ziekten en niet-overdraagbare ziekten, en voor farmaceutische ontwikkeling en productie; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat klinische proeven in de hele EU worden uitgevoerd, ook in kleine lidstaten, ondanks hun omvang, en te waarborgen dat de EU de kloof tussen onderzoek en marktintroductie beoogt te overbruggen;

14. erkent dat sterkere gezondheidszorgstelsels rechtstreeks bijdragen tot economische stabiliteit, het concurrentievermogen en de productiviteit, alsook tot minder ongelijkheid doordat er minder uitval is van werknemers om gezondheidsredenen, en de veerkracht van de arbeidsmarkt vergroten; dringt aan op voldoende middelen ter ondersteuning van de werkzaamheden van de Unie op het gebied van kritieke geneesmiddelen en geneesmiddelentekorten, waaronder gecoördineerde maatregelen om de voorzieningszekerheid te versterken;

15. merkt op dat de programmering van de Unie voor 2026 belangrijke gezondheidsinitiatieven en -oproepen omvat, met name in het kader van de EU-missie inzake kanker en oproepen in het kader van Horizon Europa met betrekking tot cardiovasculaire gezondheid; benadrukt daarom dat de Commissie ervoor moet zorgen dat in de ontwerpbegroting 2027 geen lagere niveaus van kredieten worden voorgesteld dan die welke voor 2026 zijn voorzien voor de relevante begrotingslijnen ter ondersteuning van deze prioriteiten, teneinde te zorgen voor continuïteit en de levering aan en EU-meerwaarde voor patiënten en gezondheidszorgstelsels te waarborgen; benadrukt dat er voldoende personele en financiële middelen moeten worden toegewezen aan

organen en agentschappen van de Unie die volksgezondheidsdoelstellingen ondersteunen, waaronder de EFSA, het ECDC en het EMA, zodat zij tijdig wetenschappelijke en regelgevingsoutput kunnen leveren en de lidstaten doeltreffend kunnen ondersteunen;

16. benadrukt dat paraatheid en veerkracht op het gebied van gezondheidsbeveiliging een integraal onderdeel zijn van de algemene veiligheid en strategische autonomie van de Unie; verzoekt de Commissie te zorgen voor adequate, zichtbare en snel inzetbare middelen in de begroting 2027 voor preventie, surveillance, de aanleg van voorraden en medische tegenmaatregelen; herinnert eraan dat dit voldoende en voorspelbare financiering moet omvatten voor zowel het Uniemechanisme voor civiele bescherming (UCPM) als de HERA ter ondersteuning van een end-to-end-pijplijnaanpak van medische tegenmaatregelen en activiteiten op het gebied van paraatheid bij noodsituaties op gezondheidsgebied, met inbegrip van inlichtingen over bedreigingen, onderzoek en ontwikkeling, productie (met inbegrip van opschaling), aanleg van voorraden en capaciteitsopbouw om de paraatheid voor toekomstige gezondheidsbedreigingen te vergroten;

17. benadrukt dat de begroting 2027 de toegevoegde waarde van de EU moet vertalen in tastbare, zichtbare projecten die rechtstreeks waarneembaar zijn voor burgers en lokale gemeenschappen, naast grotere strategische investeringen; benadrukt dat de externe dimensie van de EU-begroting, waar dit operationeel passend is, gezondheidsgerelateerde acties moet ondersteunen die ten goede komen aan slachtoffers van langdurige conflicten in derde landen, met inbegrip van het Midden-Oosten;

18. benadrukt dat er behoefte is aan een versterkt stelsel van eigen middelen van de EU waarmee de huidige uitdagingen kunnen worden aangepakt en tegelijkertijd de gezondheidsdoelstellingen van de Unie kunnen worden ondersteund.

Ik heb de heer Nils Ušakovs, algemeen rapporteur voor de begroting 2027, een soortgelijke brief gestuurd.

Hartelijk dank voor het in aanmerking nemen van het advies van SANT.

Hoogachtend,

Adam Jarubas

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het verslag te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister² vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

² Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

27.1.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE VERVOER EN TOERISME

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie vervoer en toerisme verzocht een advies uit te brengen aan uw commissie. Op 2 december 2025 hebben de coördinatoren van de Commissie vervoer en toerisme besloten het advies toe te zenden in briefvorm, en de commissie heeft de brief tijdens haar vergadering van 27 januari 2026 goedgekeurd¹.

In de aanloop naar het laatste jaar van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027 bevestigt de commissie dat de Connecting Europe Facility voor vervoer (CEF-T) van cruciaal belang is geweest voor de bevordering en uitrol van hoogwaardige, strategische, multimodale, innovatieve, veerkrachtige en duurzame vervoersinfrastructuurprojecten in het hele trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T). De Europese medefinanciering uit de Connecting Europe Facility (CEF) heeft een centrale rol gespeeld bij de financiering van grensoverschrijdende projecten en ontbrekende schakels, die vaak gepaard gaan met hoge aanloopkosten, alsook bij andere belangrijke initiatieven om de EU-brede connectiviteit te verbeteren – met inbegrip van nationale trajecten met grensoverschrijdende relevantie die bijdragen tot de betrouwbare werking van corridors – en bij het versterken van de interoperabiliteit, cohesie en de bevordering van oplossingen voor duurzaamheid en digitalisering. In dit verband vestigt de commissie de aandacht op de voor 2026 geplande oproep tot het indienen van voorstellen voor teruggevoerde CEF-middelen en merkt zij op dat in 2027 de laatste projecten in het kader van het huidige MFK zullen worden geselecteerd, waarbij zij benadrukt dat een verhoging van de CEF-begroting voor 2027 zich in elk geval zou

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Elissavet Vozemberg-Vrionidi (voorzitter), Virginijus Sinkevičius (ondervoorzitter), Mathilde Androuët, Daniel Attard, Adrian-George Axinia, Jeannette Baljeu, Rachel Blom, Nikolina Brnjac, Nina Carberry, Carlo Ciccio, Vivien Costanzo, Johan Danielsson, Valérie Devaux, Gheorghe Falcă, Carlo Fidanza, Jens Gieseke, Borja Giménez Larraz, Sérgio Gonçalves, Roman Haider, Sérgio Humberto, Dariusz Joński, François Kalfon, Merja Kyllönen, Norbert Lins, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Milan Mazurek, Tilly Metz, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Matteo Ricci, Arash Saeidi, Andreas Schieder, Volker Schnurrbusch, Rosa Serrano Sierra, Stanislav Stoyanov, Kai Tegethoff, Flavio Tosi, Ana Vasconcelos, Marianne Vind, Roberts Zile.

vertalen in aanvullende projecten van hoge kwaliteit.

Naast de resterende behoeften in verband met de bindende termijnen voor de voltooiing van de trans-Europese kernnetwerken, uitgebreide kernnetwerken en uitgebreide netwerken, met inbegrip van prioritaire assen, wijst de commissie op de strategische noodzaak om het TEN-T-netwerk klimaatveerkrachtig te maken en paraatheid proactiever te plannen om de connectiviteit, de cohesie en het concurrentievermogen van de EU op de lange termijn te waarborgen. De gevolgen van de klimaatverandering veroorzaken nu al aanzienlijke verstoringen van de vervoersinfrastructuur in heel Europa. De afgelopen jaren hebben extreme weersomstandigheden geleid tot tijdelijke defecten, fysieke schade en langdurige verstoringen van de toeleveringsketens. Doordat de intensiteit van deze weerfenomenen toeneemt, zijn er voor alle vervoerswijzen dringend aanpassingen nodig om grotere kwetsbaarheden, marktverstoringen en hoge sociaal-economische kosten te voorkomen.

Voorts wijst de commissie op de strategische documenten die onlangs zijn aangenomen, waaronder de voorstellen van de Commissie inzake het investeringsplan voor duurzaam vervoer (STIP)² en het verbinden van Europa via hogesnelheidslijnen³, alsook de ministeriële verklaring over het initiatief voor schone vervoerscorridors⁴. De commissie merkt op dat de geplande EU-maatregelen in het kader van het STIP tegen eind 2027 naar verwachting ten minste 2,9 miljard EUR zullen mobiliseren om publieke en particuliere investeringen aan te trekken, de uitrol van alternatieve brandstoffen te versnellen, schone vervoerstechnologieën te ondersteunen en investeringsbelemmeringen weg te nemen in sectoren waar de uitstoot moeilijk te verminderen is, zoals de luchtvaart en het vervoer over water. De commissie pleit ervoor in 2026 een onderzoek te starten naar de decarbonisatie van de binnenvaartsector en in kaart te brengen welke wijzigingen in de regelgeving het gebruik van alternatieve brandstoffen kunnen vergemakkelijken. Verder steunt de commissie de doelstelling van het plan voor hogesnelheidslijnen⁵ om uiterlijk in 2040 reizen betaalbaarder te maken door middel van een sneller, veiliger, beter verbonden en volledig interoperabel hogesnelheidsspoornet. Daarnaast bevatten de toekomstige havenstrategie en industriële maritieme strategie van de EU duidelijke politieke verplichtingen om investeringen te richten op het vergroten van het concurrentievermogen en de veerkracht van havens op de lange termijn en hun verbinding met het achterland, met bijzondere aandacht voor veiligheid en defensie, handel, de energietransitie en duurzaamheid.

Tegen de achtergrond van het industrieel actieplan voor de Europese autosector⁶ en het automobielpakket⁷ moet in de begroting 2027 prioriteit worden gegeven aan financiering voor oplaadinfrastructuur, met name in het licht van een mogelijk financieringstekort in 2026-2027, alsook aan onderzoek ter ondersteuning van de technologische transitie, onder meer op het

² COM(2025)664.

³ COM(2025)903.

⁴ [Ministeriële verklaring over het initiatief voor schone vervoerscorridors, Brussel, 16 september 2025.](#)

⁵ COM(2025)903.

⁶ COM(2025)95.

⁷ [Automobielpakket voor een schone en concurrerende automobielsector.](#)

domein van elektrificatie, waterstof, synthetische brandstoffen en biobrandstoffen.

Bijgevolg wijst de commissie op de noodzaak van een coherente financieringsstrategie van de EU en dringt zij er bij de Commissie op aan deze strategie van de nodige middelen te voorzien om tijdig de TEN-T-termijnen en -doelstellingen te halen, en tegelijkertijd de nieuwe prioritaire EU-strategieën en -projecten die overeenkomen met de CEF-subsidiabiliteitsregels, te integreren. Voorts verzoekt de commissie de Europese Investeringsbank (EIB) haar steun voor de onlangs vastgestelde strategische koers op te voeren. Tot slot worden de lidstaten aangemoedigd ten volle gebruik te maken van hun cohesiefondsen om de vervoers- en militaire mobiliteitsprojecten in hun programma's uit te voeren.

Met dit voor ogen en aangezien 2027 het laatste jaar van de CEF in het kader van het MFK 2021-2027 is, wijst de commissie er resoluut op dat dit beslissende overgangsjaar het pad moet effenen voor een sterkere en ambitieuzere CEF III in het volgende MFK.

Gezien de huidige geopolitieke context benadrukt de commissie dat vervoer een centrale rol speelt in de Europese defensiestrategie en dat militaire mobiliteit bijna volledig afhankelijk is van het civiele vervoersnetwerk – zowel wat betreft infrastructuur voor alle vervoerswijzen als wat betreft de beschikbaarheid en het reactievermogen van de exploitanten ervan in nood- of crisissituaties. De commissie betreurt dat het tekort aan strategische prognoses over investeringen in infrastructuur voor tweërlei gebruik ertoe heeft geleid dat de middelen voor militaire mobiliteit met 75 % zijn verlaagd in de onderhandelingen over het MFK voor de periode 2021-2027 en waarschuwt dat dit niet opnieuw mag gebeuren, temeer omdat de begroting voor militaire mobiliteit vervroegd moest worden ingezet en begin 2024 volledig was opgebruikt. In plaats daarvan pleit de commissie voor een 360-gradenbenadering bij het voorbereiden van het gehele grondgebied van de Unie, in lijn met het ReArm Europe-plan en het komende pakket militaire mobiliteit, om te streven naar samenhang tussen de EU-begrotingsinstrumenten, de defensiedoelstellingen en de operationele vereisten van de NAVO.

De commissie herinnert eraan dat de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne heeft aangetoond dat het belangrijk is om te investeren in militaire mobiliteit om mogelijke crises aan te pakken aan de buitengrenzen van de EU en in gebieden buiten de EU. In dit verband is de commissie ingenomen met de gerichte investeringen in het kader van de faciliteit voor Oekraïne (2024-2027), en met name de investeringen die bedoeld zijn om de grensovergangen aan spoorwegen en wegen langs het TEN-T-netwerk te verbeteren. De commissie herhaalt dat de voortgezette en stabiele steun aan Oekraïne een absolute voorwaarde blijft voor de collectieve veiligheid van Europa. Zij herinnert eraan dat de EU reeds meer dan 2,3 miljard EUR heeft vrijgemaakt om de solidariteitscorridors te verbeteren, waaronder 1,55 miljard EUR aan niet-terugvorderbare CEF-subsidies, waarbij uit de CEF meer dan 2,9 miljard EUR is gemobiliseerd voor 38 projecten om de TEN-T-grensovergangen met Oekraïne en Moldavië te moderniseren, deze in het EU-spoornet met standaardspoorwijdte te integreren en deze beter te verbinden met de EU-vervoerssystemen.

De commissie dringt aan op een versterking van de mechanismen voor medefinanciering, met name voor strategisch belangrijke grootschalige projecten, zoals de Gemeenschappelijke Ondernemingen (GO's) "Schone luchtvaart", "Derde ATM-onderzoek in het kader van het gemeenschappelijk Europees luchtruim" en "Europese spoorwegen", en pleit zowel voor de oprichting van nieuwe als de bevordering van bestaande publiek-private partnerschappen ter ondersteuning van de Europese strategische autonomie en met name het beginsel van Europese preferentie. De commissie wijst op haar sterke begrotingsprestaties en benadrukt dat zij waardevolle extra middelen mobiliseert en een concrete rol speelt bij het bevorderen van de groene en digitale transformatie van de EU en het versterken van het Europese concurrentievermogen. Bijgevolg dringt de commissie erop aan dat de activiteiten van de drie GO's op het gebied van vervoer in het volgende Horizon-programma worden behouden.

Daarnaast roept de commissie op tot een verhoging van de begrotingen voor de drie EU-vervoersagentschappen. De commissie benadrukt dat het Spoorwegbureau van de Europese Unie (ERA) en het Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart (EASA) naar verwachting een hogere werklast zullen krijgen doordat hun verantwoordelijkheden werden uitgebreid in het kader van het pakket militaire mobiliteit, zoals blijkt uit het voorstel van de Commissie voor een verordening tot vaststelling van een kader van maatregelen om het vervoer van militair materieel en personeel en van militaire goederen in de hele Unie te vergemakkelijken⁸, alsook in het kader van toekomstige wetgevingsvoorstellen, waaronder de gemeenschappelijke veiligheidsmethoden voor de beoordeling van het veiligheidsniveau en de veiligheidsprestatie en de herziening van de ERA-verordening ter versterking van de rol van het Spoorwegbureau, onder meer op het gebied van voertuigvergunningen, de harmonisatie en schrapping van nationale regelgeving, en zijn werkzaamheden op het gebied van technische specificaties. Daarnaast neemt de commissie nota van de extra taken die het EASA en het Europees Agentschap voor maritieme veiligheid (EMSA) kregen toegewezen in het licht van de bredere geopolitieke context en dringt erop aan dat deze evolutie in het takenpakket van de drie vervoersagentschappen ook gepaard gaat met de toewijzing van voldoende middelen zodat de agentschappen kritieke initiatieven op het gebied van veiligheid, duurzaamheid, interoperabiliteit en modernisering kunnen blijven ondersteunen.

De commissie wijst voorts op de rol van het Europees Uitvoerend Agentschap klimaat, infrastructuur en milieu (Cinea) bij de bevordering van slimme en veerkrachtige mobiliteit en benadrukt dat het agentschap voldoende financiering moet krijgen, maar dat dit niet ten koste mag gaan van andere vervoersgerelateerde programma's, met name de CEF.

De commissie benadrukt dat onder meer de sectoren vervoer en toerisme het meest worden beïnvloed door de economische transformatie van de EU, wijst erop dat de Commissie momenteel een beoordeling van de arbeidsomstandigheden in de vervoerssector uitvoert en dringt aan op passende maatregelen om de uitdagingen die hierbij aan het licht komen, aan te pakken. Het is dan ook van essentieel belang dat het Sociaal Klimaatfonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie in het laatste jaar van het huidige MFK de steunpilaren zijn voor een

⁸ COM(2025)847.

rechtvaardige transitie, waarbij om- en bijscholingsmaatregelen op de voorgrond worden geplaatst. Daarnaast neemt de commissie nota van het besluit van de Commissie om zich samen met de EIB te buigen over de nieuwe faciliteit voor de vervroegde beschikbaarstelling van financiering in het kader van het EU-emissiehandelssysteem (ETS2) voor de lidstaten. Met deze faciliteit zou voorfinanciering kunnen worden vrijgemaakt om vervoersarmoede aan te pakken, de betaalbaarheid voor kwetsbare vervoergebruikers en huishoudens te verbeteren – via sociale leasing of andere aankoopstimulansen voor elektrische voertuigen – en de uitrol van technologieën voor schone mobiliteit te versnellen, en zo bij te dragen tot de uitvoering van het Sociaal Klimaatfonds.

Tot slot vestigt de commissie de aandacht op de belangrijke en strategische rol van toerisme in de economie van de Unie en merkt daarbij op dat de ontwikkeling van de toerismesector afhankelijk is van toegankelijkheid en duurzaamheid en dringt daarom aan op de doeltreffende uitvoering van een ambitieuze EU-strategie voor duurzaam toerisme. Daarvoor is er behoefte aan: gerichte maatregelen om de connectiviteit te verbeteren, ook op eilanden en in ultraperifere gebieden; een betere infrastructuur om slimme, duurzame en veerkrachtige vervoerssystemen te bevorderen en grensoverschrijdende mobiliteit te vergemakkelijken; een evenwichtigere verdeling van het toerisme over Europa; een versterkt beheer van bestemmingen; en steun voor het scheppen van verdere groei, hoogwaardige banen en economische kansen voor lokale gemeenschappen, met behoud van hun welzijn. Om het potentieel van de toerismesector volledig te ontsluiten en deze belangrijke sector op verantwoorde wijze richting te geven, houdt de commissie vol dat de sector een prominentere rol moet krijgen in de prioriteiten en financiële toewijzingen in het kader van het MFK 2028-2034. Hoewel de architectuur van het volgende MFK meer mogelijkheden biedt om toerisme als strategische industriële prioriteit te verankeren, is de commissie van oordeel dat er nog lang niet genoeg vooruitgang is geboekt. Bovendien betreurt de commissie dat het volgende MFK nog steeds niet voorziet in een specifiek programma of een eigen begrotingslijn voor duurzaam toerisme.

Hoogachtend,

Elissavet Vozemberg-Vrionidi

Rosa Serrano-Sierra
Rapporteur

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister⁹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

⁹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

17.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE REGIONALE ONTWIKKELING

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie regionale ontwikkeling ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Tijdens haar coördinatorenvergadering van 15 december 2025 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen. De commissie heeft dit advies behandeld en goedgekeurd op haar vergadering van 28 januari 2026.

- A. overwegende dat de Unie blijft kampen met hardnekkige sociaal-economische en territoriale uitdagingen, waaronder werkloosheid, armoede, demografische veranderingen, een braindrain en de instroom van migranten, waarvan de impact van regio tot regio verschilt;
- B. overwegende dat het cohesiebeleid van groot belang is om verschillen in ontwikkelingsniveau tussen de regio's in de Unie te verkleinen, nationale begrotingen aan te vullen en de EU in staat te stellen haar weg te vinden in een complexe wereld;
- C. overwegende dat het cohesiebeleid en de bijbehorende Unieprogramma's nog steeds de belangrijkste EU-instrumenten voor langetermijninvesteringen zijn die dienen om evenwichtige regionale ontwikkeling, economische veerkracht en territoriale samenhang te ondersteunen;
- D. overwegende dat met de begroting voor 2027 de digitale transitie moet worden ondersteund, regionale innovatie en onderzoek moeten worden bevorderd en de veerkracht moet worden versterkt;
- E. overwegende dat de Unie tot doel moet hebben verschillen in ontwikkelingsniveau tussen de regio's, onder meer aan de EU-buitengrenzen, te verkleinen, met bijzondere aandacht voor plattelandsgebieden en perifere regio's;
- F. overwegende dat transparantie een voorwaarde zou moeten zijn om EU-financiering te kunnen ontvangen en de basis moet vormen van alle financiële toewijzingen en de uitvoering van programma's;

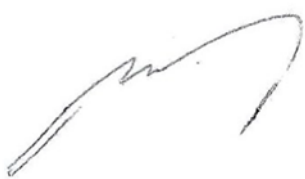
De Commissie regionale ontwikkeling

1. dringt aan op meer inspanningen om te waarborgen dat het cohesiebeleid en de bijbehorende instrumenten doeltreffend en snel worden uitgevoerd met als doel regionale verschillen verder te verkleinen, de lokale economie te versterken en de territoriale veerkracht te bevorderen, met name in perifere en ultraperifere gebieden; waarschuwt in dat verband dat bezuinigingen op technische bijstand contraproductief zouden zijn, zeker nu het einde van de programmeringsperiode nadert; beklemtoont dat het van essentieel belang is de administratieve lasten te verminderen om programma's efficiënt te kunnen uitvoeren en vertraging aan het einde van de programmeringsperiode te voorkomen;
2. dringt erop aan het door de Commissie ingeleide vereenvoudigingsproces op te voeren zodat het cohesiebeleid niet wordt gehinderd door versmachtende administratieve complexiteit; beklemtoont dat de administratieve en bureaucratische lasten verder moeten worden verminderd, met name door vereenvoudiging van de procedures en een flexibelere uitvoering; benadrukt dat overdreven bureaucratie ervoor zorgt dat projecten vertraging oplopen, de toegang tot financiering wordt beperkt en lokale en regionale overheden en begunstigden, met name in minder ontwikkelde en grensgebieden, alsook kleine en micro-ondernemingen en familiebedrijven onevenredige lasten moeten dragen;
3. beklemtoont dat de begroting van de Unie voor 2027 moet zijn toegerust voor de schaal van de huidige geopolitieke en veiligheidsuitdagingen en het toenemende aantal hybride dreigingen die gericht zijn op kritieke infrastructuur; vestigt de aandacht op de bijzondere situatie van de regio's aan de EU-oostgrens, die als gevolg van de huidige geopolitieke context gebukt gaan onder onevenredige lasten op economisch, sociaal en veiligheidsgebied;
4. beklemtoont dat er behoefte is aan investeringen in regionale infrastructuur, duurzame stedelijke en plattelandsontwikkeling, vervoer, digitale connectiviteit en energie-efficiëntie om de ontwikkeling van steden, dorpen en plattelandsgebieden op evenwichtige wijze te ondersteunen en de weerbaarheid tegen externe dreigingen te vergroten, waarbij geen enkel gebied wordt achtergelaten, met name in regio's die te kampen hebben met een dalende bevolking of stijgende kosten van levensonderhoud;
5. benadrukt dat financiering moet dienen om de regionale capaciteit voor onderzoek en innovatie te versterken en integrale strategieën voor economische, sociale en milieuweerbaarheid te ondersteunen, met bijzondere aandacht voor kmo's;
6. dringt aan op doelgerichte investeringen in verkeersinfrastructuur en grensoverschrijdende vervoersnetwerken om de EU-connectiviteit te vergroten, duurzame mobiliteit te ondersteunen en de territoriale samenhang en de bescherming van land- en zee grenzen te versterken; beklemtoont dat dergelijke investeringen ook moeten bijdragen aan sterkere strategische infrastructuur, grotere veerkracht en doeltreffend grensbeheer, met name in lidstaten in de voorste linie;
7. verzoekt de Commissie nationale, regionale en lokale overheden meer te ondersteunen zodat ze de kansen van de tussentijdse evaluatie op de bovengenoemde gebieden

optimaal kunnen benutten;

8. wijst erop dat er van beleidsmakers te weinig reactie komt op de gevolgen van de demografische uitdagingen die te wijten zijn aan een vergrijzende bevolking als gevolg van dalende vruchtbaarheidscijfers en een langere levensverwachting, alsook de ontvolking van EU-gebieden die getroffen worden door crises; wijst erop dat financiering belangrijk is om voldoende ondersteunende en zorgdiensten te kunnen inrichten; onderstreept dat er in het licht van de bevolkingsdaling omvattende strategieën nodig zijn om gezinnen te ondersteunen, kinderopvang en gezondheidsdiensten te versterken, hoogwaardige banen te scheppen en de toegang tot essentiële diensten te waarborgen, zodat regio's die te kampen hebben met ontvolking aantrekkelijke plekken blijven om te wonen en te werken, met name voor jongeren;
9. pleit voor investeringen waarbij niet alleen de regionale ontwikkeling, de connectiviteit en de economische veerkracht worden versterkt, maar ook de veiligheid, crisisparaatheid en de bescherming van kritieke infrastructuur erop vooruitgaan, met bijzondere aandacht voor de oostgrens; benadrukt dat het belangrijk is voort te bouwen op de positieve ervaring van de tussentijdse evaluatie;
10. wijst erop dat transparantie en verantwoordingsplicht tot de basisbeginselen voor toewijzing van EU-middelen zouden moeten behoren; onderstreept dat deze mechanismen openheid, billijkheid en goed financieel beheer moeten blijven waarborgen, met name tijdens de laatste jaren van de programmeringsperiode, wanneer de hoeveelheid betalingen en de druk op beheersautoriteiten toenemen;
11. benadrukt dat het belangrijk is samen te werken met EU-agentschappen, lokale en regionale overheden en belanghebbenden om de programma's van het cohesiebeleid doeltreffend uit te voeren en de transparantie en de impact van de EU-financiering op de sociale, economische en territoriale cohesie zo groot mogelijk te maken.

Hoogachtend,

Dragoș BENEĂ

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies, Irmhild Boßdorf, verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

17	+
ECR	Denis Nesci, Antonella Sberna, Șerban Dimitrie Sturdza
ESN	Milan Mazurek
NI	Fidias Panayiotou
PPE	Georgios Aftias, Pascal Arimont, Nikolina Brnjac, Christian Doleschal, Gabriella Gerzsenyi, Isabelle Le Callennec, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov, Marta Wcisło, Iuliu Winkler
PfE	Tamás Deutsch, André Rougé

8	-
Renew	Raquel García Hermida-van der Walle, Martin Hojsík, Elsi Katainen, Michael McNamara
The Left	Valentina Palmisano
Verts/ALE	Gordan Bosanac, Daniel Freund, Vladimir Prebilič

1	0
NI	Ruth Firmenich

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

9.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE LANDBOUW EN PLATTELANDSONTWIKKELING

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de richtsnoeren voor de begroting – Afdeling III (2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling (AGRI) verzocht een advies uit te brengen aan uw commissie. Na een schriftelijke raadpleging die op 18 december 2025 is afgerond, hebben de coördinatoren van AGRI besloten dat de commissie AGRI dit advies in briefvorm zal uitbrengen. Zij heeft zich tijdens haar vergadering van 24 februari 2026 over deze kwestie gebogen en tijdens die vergadering het advies goedgekeurd. Daarom verzoekt zij de bevoegde Begrotingscommissie bij de opstelling van de ontwerp-resolutie de onderstaande punten in aanmerking te nemen.

De commissie AGRI:

1. benadrukt dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) een kernbeleid van de Unie blijft dat essentieel is voor voedselzekerheid, leefbare landbouwinkomens, met name in een context van geopolitieke onzekerheid, klimaatveranderingsrisico's en marktvolatiliteit;
2. is sterk gekant tegen elke verlaging van de vastleggings- en betalingskredieten voor het GLB in de begroting voor 2027 en benadrukt dat GLB-begrotingsonderdelen niet mogen worden gebruikt als aanpassingsvariabele voor andere prioriteiten;
3. benadrukt dat begrotingscontinuïteit en voorspelbaarheid van essentieel belang zijn voor de plannings- en investeringsbeslissingen van landbouwers en moeten worden gewaarborgd; benadrukt dat de EU-begroting voor 2027 zal fungeren als overgang naar het MFK 2028-2034 en daarom moet zorgen voor continuïteit van de GLB-betalingen voor vastleggingen die in het kader van het huidige MFK zijn gedaan;
4. dringt aan op een voldoende gefinancierde landbouwreserve en doeltreffende risicobeheersinstrumenten om markt-, klimaat- en fytosanitaire crises aan te pakken; benadrukt dat er voldoende en adequate financiering beschikbaar moet komen om dierziekten efficiënt aan te pakken en te zorgen voor snelle preventie en respons, met name door de aankoop en levering van diergeneeskundige vaccins op EU-niveau te coördineren en door de ontwikkeling van dergelijke vaccins in de Unie te bevorderen;
5. benadrukt dat investeringen in duurzaam waterbeheer nodig zijn, met inbegrip van wateropslag, modernisering van irrigatie en bodemveerkracht, met name in het licht van

veranderende klimaatpatronen, toenemende extreme weergebeurtenissen en het groeiende risico op droogte;

6. benadrukt het belang van adequate financiering om de afzet van landbouwproducten uit de EU te bevorderen, zoals voor de campagne “Koop voedsel uit Europa”, het concurrentievermogen te versterken en zowel de interne als de externe markten uit te breiden;
7. roept op tot meer investeringen in landbouwonderzoek en -innovatie, met name in het kader van Horizon Europa, met inbegrip van cluster 6 daarvan; onderstreept de rol van digitalisering in de landbouw bij het verhogen van de productiviteit en het vergroten van de duurzaamheid en benadrukt de noodzaak van begeleidende maatregelen om het gebruik ervan te ondersteunen, met inbegrip van opleidingen op het gebied van digitale vaardigheden voor landbouwers en hun organisaties;
8. benadrukt de noodzaak van blijvende, versterkte en voorspelbare steun voor generatievernieuwing, om jonge landbouwers aan te trekken — ook vrouwelijke landbouwers — met betere toegang tot grond en financiering, alsmede investeringen in plattelandsinfrastructuur en -diensten, om plattelandsgebieden aantrekkelijk, levensvatbaar en veerkrachtig te houden en ontvolking te voorkomen;
9. stelt met bezorgdheid vast dat de inflatie en de stijgende productiekosten de reële waarde van de GLB-steun blijven uithollen en dringt aan op begrotingsoplossingen om verder koopkrachtverlies van landbouwers te voorkomen;
10. verzoekt om voldoende middelen om de mogelijke negatieve gevolgen van handelsovereenkomsten voor de landbouw te beperken en een gelijk speelveld voor landbouwers in de Unie te waarborgen;
11. wijst op de noodzaak van een betere voorbereiding van de uitbreiding van de Unie, om een ordelijke transitie, stabiliteit in de landbouwsector van de EU en eerlijke prijzen voor consumenten en producenten te waarborgen; herinnert eraan dat de EU-begroting een nieuwe vorm heeft gekregen door eerdere uitbreidingen en dat deze ook de drijvende kracht zijn geweest achter duurzame hervormingen; verzoekt de Commissie de sectorspecifieke gevolgen tijdens de pretoetredingsfase te beoordelen, met name door middel van een effectbeoordeling van de integratie van Oekraïne in het GLB.

Hoogachtend,

Veronika Vrecionová

Wouter Beke

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies en de voorzitter verklaren onder hun exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

24.2.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS

De heer Johan Van Overtveldt
Voorzitter
Begrotingscommissie
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de richtsnoeren voor de begroting 2027 – Afdeling III
(2025/2246(BUI))

Geachte heer Van Overtveldt,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie cultuur en onderwijs ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Op 7 januari 2026 heeft zij besloten dat advies in briefvorm uit te brengen. Zij heeft zich tijdens haar vergadering van 24 februari 2026 over deze kwestie gebogen en tijdens die vergadering het advies goedgekeurd¹.

De Commissie cultuur en onderwijs:

1. benadrukt dat de programma's Erasmus+, Creatief Europa, het Europees Solidariteitskorps en CERV in 2027 — het laatste jaar van de huidige programmeringsperiode — een sterke begroting nodig hebben om op volle kracht te kunnen functioneren en hun doelstellingen te verwezenlijken, met name gezien de overinschrijving op deze programma's, de bewezen absorptiecapaciteit ervan en de gerichtheid op een betere inclusie van kleinere organisaties en kansarme personen;
2. wijst op het strategische belang van Erasmus+ dankzij de onderdelen op het vlak van leermobiliteit, jeugd en sport voor het aanpakken van vaardigheidskloven, het bevorderen van excellentie in het onderwijs en het ondersteunen van het behoud van talent — onder meer via de allianties van Europese universiteiten — die essentieel zijn om het concurrentievermogen van Europa te versterken.
3. onderkent de complexe begrotingssituatie in subrubriek 2b en herinnert aan het standpunt van het EP in dit verband, namelijk dat uitgaven voor de dekking van de financieringskosten van NGEU niet ten koste mogen gaan van EU-programma's en -fondsen; dringt erop aan de geprogrammeerde (initiële) begroting van deze programma's in 2027 intact te houden, gezien de onbetwistbare herkenbaarheid ervan en de grote meerwaarde voor de EU; is sterk gekant

¹ Bij de eindstemming waren aanwezig: Nela Riehl (voorzitter), Bogdan Andrzej Zdrojewski (ondervoorzitter), Emma Rafowicz (ondervoorzitter), Hristo Petrov (ondervoorzitter), Diana Riba i Giner (ondervoorzitter), Hélder Sousa Silva (rapporteur voor advies), Pilar del Castillo Vera, Sunčana Glavak, Manuela Ripa, Zoltán Tarr, Andrzej Buła (namens Giusi Princi), Virgil-Daniel Popescu (namens Milan Zver), Gabriela Firea, Hannes Heide, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus, Elisabeth Dieringer, Catherine Griset, Annamária Vicsek, Antonín Staněk, Lara Magoni, Marco Squarta, Iwaylo Valchev, Eugen Tomac, Brigitte van den Berg, Carolina Morace, Nikos Pappas, Zsuzsanna Borvendég, en Nikolaos Anadiotis.

tegen alle plannen om de financiële programmering van Erasmus+ in 2027 te verlagen en benadrukt dat alle terugvorderingen die voortvloeien uit het programma moeten worden gebruikt voor het programma; herhaalt dat de Erasmus+-subsidies voor leermobiliteit de stijgende kosten van levensonderhoud adequaat moeten weerspiegelen, met name om het bereik ervan en de deelname eraan verder te stimuleren;

4. onderstreept dat Creatief Europa binnen de totale EU-begroting moet worden beschouwd als een strategische investering met een laag risico en verstrekkende resultaten; dringt aan op voldoende financiering voor het programma Creatief Europa in 2027 en benadrukt dat zelfs de geringste bezuinigingen de duurzaamheid van de culturele en creatieve sector in gevaar zouden brengen; wijst erop dat de vraag veel groter is dan de financieringscapaciteit van het programma, dat de vraag naar het onderdeel Cultuur en de grootste actie daarvan, de Europese samenwerkingsprojecten, gemiddeld vier keer groter is dan de beschikbare financiering, en dat de toegangspercentages voor de onderdelen Media en Sectoroverschrijdend met respectievelijk 16 % en 8 % nog steeds erg laag zijn;

5. benadrukt dat er voldoende financiering nodig is voor het programma Europees Solidariteitskorps, dat een bewezen staat van dienst heeft op het gebied van de versterking van de sociale cohesie, het intercultureel begrip en de betrokkenheid van de gemeenschap; is van mening dat er meer financiering nodig is om het hoofd te bieden aan de algemene uitdaging van de massale overinschrijving op het programma en om het werk met kansarme vrijwilligers te verbeteren en afgelegen gebieden beter te bereiken;

6. verwacht een toereikende begroting 2027 voor het CERV-programma, met name het onderdeel “Betrokkenheid van de burgers bij en hun deelname aan het democratisch bestel van de Unie”, in overeenstemming met de resultaten van de evaluatie van het programma, waarin de essentiële rol van het programma in het verder schaarse financieringslandschap voor het waarborgen en bevorderen van de grondrechten, gelijkheid en non-discriminatie, democratie en de rechtsstaat in Europa werd bevestigd;

7. verzoekt de Commissie het systeem van Europese scholen krachtig te blijven steunen om hoogwaardig, meertalig en multicultureel onderwijs met hoge academische normen verder te bevorderen, de verschillende nationale culturele tradities in stand te houden en een gevoel van Europese identiteit aan te wakkeren;

8. wijst op het belang van proefprojecten en voorbereidende acties in de EU-begroting als proeftuinen voor innovatie en beleidsontwikkeling, waardoor er met de EU-begroting snel kan worden ingespeeld op nieuwe behoeften en de weg kan worden geëffend voor toekomstige EU-programma's; benadrukt dat er moet worden gezorgd voor voldoende financiering voor voorstellen die voor de begroting 2027 worden ingediend door de Commissie cultuur en onderwijs — tot dusver de meest succesvolle EP-commissie wat betreft de invoering van uitvoerbare proefprojecten/voorbereidende acties.

Hoogachtend,

Nela Riehl

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur voor advies verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

**INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING
IN DE BEVOEGDE COMMISSIE**

Datum goedkeuring	5.3.2026	
Uitslag eindstemming	+:	20
	–:	6
	0:	2

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

20	+
PPE	Georgios Aftias, Isabel Benjumea Benjumea, Christian Ehler, Janusz Lewandowski, Fernando Navarrete Rojas, Danuše Nerudová, Jacek Protas, Karlo Ressler, Hélder Sousa Silva
Renew	Stine Bosse, Jan-Christoph Oetjen, Lucia Yar
S&D	Matthias Ecke, Jean-Marc Germain, Sandra Gómez López, Hana Jalloul Muro, Giuseppe Lupo, Victor Negrescu, Nils Ušakovs
Verts/ALE	Rasmus Andresen

6	-
NI	Thomas Geisel
PfE	Tomasz Buczek, Angéline Furet, Virginie Joron, Julien Sanchez, Auke Zijlstra

2	0
ECR	Marlena Małąg, Bogdan Rzońca

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)